

Ayakbisi

POBEDA

25 Yıl Sonra Gelen Kar Leoparı Ünvanı

ALPİNİZMİN GELECEĞİ

Steve HOUSE

LENİN EKSPEDİSYONLARI

MANASLU

Ruhların Dağı'na Ziyaret

DAĞLARIN GİZLİ KAHRAMANLARI:

KATIRCILAR

ALAKIR NEHRİ KARDEŞLİĞİ

DAĞEVI

Doğa Sporları Malzemeleri

- Dağcılık malzemeleri —
- Kaya tırmanış malzemeleri —
- Trekking malzemeleri —
- Kamp malzemeleri —
- Mağaracılık malzemeleri —
- Arama-Kurtarma malzemeleri —
- Kayak giysileri —
- Goretex giysiler —
- Polar giysiler —

MERKEZ: Mahmut Esat Bozkurt Cad. No:32/B Alsancak - İZMİR
Tel : 0.232. 465 00 16 • Fax : 0.232. 463 74 80
ŞUBE: Talatpaşa Bulvarı No:60/A Alsancak Tel : 0.232. 465 04 08
izmirdagevi@yahoo.com • www.dagevi.com

OWLAQ

Eğitim Danışmanlık A.Ş.

facebook.com/owlaq/
instagram.com/owlaqed/
twitter.com/owlaq
linkedin.com/company/owlaq/
youtube.com/c/owlaq

Ankara'da 1000 m2 kapalı alanda uygulamalı eğitimlerin verilebileceği, misafirlerimizin rahat etmesini sağlayacağımız yeni eğlenceli ve fonksiyonel bir eğitim tesisi hazırladık.

OWLAQ;

**GWO (GLOBAL WIND ORGANISATION),
IRATA (INDUSTRIAL ROPE ACCESS TRADE ASSOCIATION),
SPRAT (SOCIETY OF PROFESSIONAL ROPE ACCESS TECHNICIANS)** eğitim sağlayıcısıdır.

ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi, OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim sistemi belgelerine sahiptir.

Ankara'da ilk kapsamlı kapalı eğitim alanımızda uluslararası akredite eğitimler dışında;

- Yüksekte Çalışma & Kurtarma Eğitimleri
- İple Erişim Eğitimleri,
- Iskele Güvenliği Eğitimleri,
- Yük ve Kaldırma Operasyonları Eğitimleri,
- Kapalı Alanlarda Çalışma ve Kurtarma Eğitimleri,
- Afet Acil Durum Yönetim Eğitimleri (AFAD),
- İş Sağlığı ve Güvenliği Liderlik Eğitimleri,
- Doğa Sporları Eğitimleri,
- Kişisel Koruyucu Donanım Kontrol Eğitimleri (KKD) vb. gibi eğitimleri de vermekteyiz.

Bunun yanı sıra;

- Eğitim,
- Denetim,
- Danışmanlık,
- Süpervizörlük,
- Online danışmanlık,
- Rüzgar Türbinleri Kanat Kontrolü ve Raporlaması, Yamaç Örtüleme ve Ankrajlama, Güvenlik Ağı Kurulumu ve Sökümü
- Operasyonel hizmetler (Eğitim Tesisi Kurulum Danışmanlığı, Doğa Sporları Organizasyonları, Tırmanış Duvarı Tasarımı ve Yapımı, Eğlence Parkları, Yüksek İp Aktivite Alanları Tasarımı ve Yapımı) sunabileceğimiz bir firma kurduk.

Türkiye'nin ilk "GWO ONAYLI MOBİL EĞİTİM ARACIMIZ"la sizlere ulaştırıyoruz.

Uzun yıllardır sektörde bireysel olarak edindiğimiz tecrübelerimizi birleştirerek sizlere daha iyi hizmet vermeyi amaçlıyoruz.

Tecrübe ve deneyimlerin birleşmesi ile hayatında farkındalık oluşturmak isteyen herkesi bekliyoruz.

Malıköy Başkent OSB Mah.
20. Cad. G Apt. No:13/4
06909 Sincan, Ankara, Türkiye
T. +90 312 503 20 93

info@owlaq.com
www.owlaq.com.tr

İÇİNDEKİLER

DAĞLARIN ÇAĞRISI
Ramazan Başaran

| 08

ALAKIR NEHRİ
KARDEŞLİĞİ

| 24

AKIL OYUNLARI:
KORKUYU NASIL YENERİZ?

| 10

ALPINİZMİN GELECEĞİ

| 30

POBEDA

| 14

PALANDÖKEN ICE PARK

| 34

ALADAĞLAR
Ramazan Bozkurt

| 20

TEŞEKKÜRLER PEAK
LENİN

| 38

Yaşar Kemal Sema

PEAK LENİN
EKSPEDİSYONU 2019
Esengül Kiran

| 42

BİR DİĞER PEAK LENİN
EKSPEDİSYONU

Emine İnan

| 46

ÖLÜMSÜZ EFEDİR,
BOZDAĞ

Yavuz Doğan

| 48

EMLİ GELENEKSEL
ROTALAR

Burak Can Öztaş

| 52

DAĞLARIN BİLİNMEYEN
KAHRAMANLARI:
KATIRCILAR

Uğur Demirtaş

| 56

MANASLU
Kerem Ayhan

| 62

GEDİZ DELTASI

Doğa Derneği

| 68

KAZDAĞLARI
Özer Akdemir

| 72

PRIENE ANTİK KENTİ

Mine Erdoğan

| 78

ORYANTİRİNG

Evren Uzunkaya

| 80

AÇIK DENİZ YÜZÜCÜLERİ

Seda Kansuk

| 86

KAÇKAR DAĞLARININ
BİTKİLERİ

Serap Üstündağ

| 88

DACĞILIK SPORUNDA
BESLENME

Orçun Kürüm

| 92

BERABER YÜRÜYELİM

Yaya Derneği

| 94

UZUN BİR YOL HİKAYESİ

FRENCH WAY

Ümit Şener

| 98

DÖRT EFSANE ÇEVRECİ
ve YÜRÜYEN KÖŞK

Metin Erdoğan

| 102

DÜNYADAN HABERLER

| 104

İDADİK

İZMİR DAĞCILIK VE DOĞA SPORLARI İHTİSAS KULÜBÜ

1463 Sokak No:21/A - Alsancak-İzmir
0541 421 30 90
ayakizi@idadik.org
www.idadik.org

Sayı: 2 Şubat 2020

İZMİR DAĞCILIK VE DOĞA SPORLARI İHTİSAS
KULÜBÜ ADINA SAHİBİ:
Yavuz DOĞAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Lale ALDEMİR

Yayın Kurulu:
Adnan Öztaş
Ayşegül Akıncı Yüksel
Uğur Demirtaş
Mine Erdoğan
Sadegül Duymaz
Engin Türemen
Cansev Çakır Kavak
Ömer Kavak

Basıldığı Yer:
Ajans Ankara Reklam Tasarım Matbaa ve
Tanıtım Hizmetleri
0232 422 20 88

Grafik Tasarım
Ömer Kavak

Kapak Fotoğrafı:
Ramazan Başaran
(Everest Ana Kampı)

6 ayda bir yayınlanır.
Dergide yer alan yazıların sorumluluğu
yazarlarına aittir.
Yayınlanan her türlü yazı izin almak ve kaynak
gösterilmek koşulu ile kullanılabilir.
Dergide yayınlanan fotoğrafların her hakkı
saklıdır. Hiç bir şekilde kullanılamaz.

İDADİK Türkiye Dağcılık Federasyonu Üyesidir.

YAYIN KURULUNDAN

Yeni yayın döneminde ikinci sayımız ile karşınızdayız. Bu sayıda üzerimizdeki amatörlüğü biraz daha atmaya çalıştık. Hem içerik hem de görsel olarak geliştirmeye çalıştığımız bu yeni sayımız umarım herkesin zevkle okuyacağı bir sayı olmuştur.

Öncelikle TDF tarihindeki ilk 8000 metre üstü zirvesini, oksijen desteksiz ve şerpa kullanmadan gerçekleştiren Yüksek İrtifa Takımımızı kutluyorum.

Yeni sayımızdaki konu başlıklarına bakarsak, en çok dikkat çeken konulardan biri geçtiğimiz sezon yüksek irtifalarda büyük başarılar elde eden kadın dağcılarımız. Bunun dışında kulübümüz adına ilk olan 8000'lik Manaslu Dağı denemesi tabii ki kulübümüz ve Türkiye dağcılığı adına yine önemli bir adım olarak öne çıkıyor. Ama kendi adıma belirtmeliyim ki dergideki en önemli yazılardan bir tanesinin, dağlarda bazen dağcılar kadar çok, bazen de daha fazla ter döken ama onlar kadar tanınmayan, değeri bilinmeyen gizli kahramanlar ile ilgili olan yazı olduğunu düşünüyorum...

Bunların dışında, ülkemiz dağcılığına kazandırılan yeni buz parkımız, yine ülkemiz dağcılığı adına en önemli konulardan biri olan Aladağlar, röportajlar, çeviriler, hikayeler ve faydalı bilgiler ile okumaktan zevk alacağınız bir sayı oluşturmaya çalıştık.

Bir sonraki sayıda da aynı heyecan ile görüşmek dileğiyle, mutlu okumalar...

ÖMER KAVAK

İllustrasyon: Cansev ÇAKIR KAVAK

“Dünyaya karıştığım halde, birazcık memnunsam eğer
Kendi mütevazı zevklerimden
Ve eğer yaşayabildiysem biraz
Düşmanlıktan, kaba ihtirastan uzak
Bunu sana borçluyum...
Rüzgarına, coşkun çağlayanına, sana
Dağlarına, sana, ey doğa!”

*

William Wordsworth

DAĞLARIN ÇAĞRISI

Yazı ve Fotoğraflar: **Ramazan BAŞARAN**

Merhaba, Değerli Doğaseverler.

Konfüçyüs der ki; **“Dağlara çıkmayanlar uzakları göremez”**. Bu söz beni, yükseklerden bakıyor olabilme kazanımın, en uzağı ya da en güzel manzaraları görmek mi; neyi aradığımın farkına varmak mı olacağı konusunda düşünmeye yöneltti.

Teşbihte hata olmaz denir, bu noktadan yola çıkarak; yüksek irtifada dağların sessizliğini, tırmananlar için

Dilsiz Öğreticilere benzetiyorum. Çünkü kişinin buralarda öğrendikleriyle kendini geliştirdiğini, toplum ve insanlık için faydalı kazanımlar elde ettiğini gözlemledim.

Benim dağcılık sporuna gönül vermem, bir dağcının “Dağları artık bana sormayın, gidin, dağların herkese anlatacağı farklı şeyler vardır” sözü üzerine başladı.

Amerikalı dağcı Fred Beckey’e kendisini dağlara çeken şeyin ne olduğu sorulduğunda: **“Çok karışık ve tanımlanamaz bir şey, belirsizliğin çekiciliği”** diye cevaplamıştır.

İngiliz dağcı, George Leigh Mallory ise dağcılığın çekiciliğini yıllar önce **“Bu maceradan elde ettiğimiz sadece katıksız, saf bir neşe”** diye tanımlamıştır.

BİRÇOĞUNA GÖRE TEHLİKELİ OLAN BU SPORU YAPAN DAĞCILAR NE ARIYOR OLABİLİRLER?

Bana göre dağcılar dağlara tırmandıran güdü, derin ve tutkulu yaşama arzusudur. Bu insanlar, diğerlerini geçmek, yenmek, diğerlerinden daha iyi olmak düşüncesiyle değil; kendini iyileştirmek ve geliştirmek, daha iyi yapmak düşüncesiyle hareket ederler. Başkalarıyla değil kendisiyle yarışır, kendine meydan okur, kendini aşmaya çalışırlar. Kendisiyle yarışan menziline de, sınırlarını da kendi koyar, kendi aşar.

Dağlara gönül veren herkes Polonyalı dağcı Voytek Kurtyka’nın **“Alpinizm katlanma sanatıdır”** dediği zaman neyi kastettiğini bilir. Dağcılık sporu, içinde hayati tehlikeleri de barındırmasından dolayı öncesinde yapılacak mental ve fiziksel hazırlıkların, ödün verilmeden ve tamamen kuralına uygun bir şekilde yapılmasını mecbur kılar. Belki bu tehlikelerden dolayı dağcılar; kuralcı, stratejik bilince daha fazla sahip olan, ekip olma kurallarını en sert şekilde yaşayan sporcu grubudur denilebilir.

EVEREST, Besca Camp Trekking ve Kalapathhar Dağı (5550 m) zirve tırmanışında hissettiklerim aynen şöyleydi: Rehberimiz “Arkadaşlar, gidiş-dönüş 150 km yol yürümek için hazır mısınız?” dediğinde içimde **somut aklım** (bedenimi yöneten aklım) ile **saf aklım** (kahraman aklım) kavgaya başladılar. Ve bu kavga zirveye kadar devam etti. Dağın son noktasında ise iki aklım bütünleştiler. **“Tam ve Bütün İnsan”** olmayı başardılar sanırım. Artık dağın zirvesindeyim. Fiziksel olarak dağın en yüksek noktasındaydım ama zihinsel ve ruhsal olarak hissedilenler bu zaferden çok daha yüksekte, çok daha başka bir yerdedi. Bu başkalık, herkesin kendi içindeki saf iyiye ulaşması gibi bir şeydir.

Bilinçli bir doğa sporcusu; doğa ile girdiği bu mücadelede, mücadele ettiğinin doğa değil de kendisi olduğunu bilir. Doğa ile savaşılmaz, ancak ona uyum sağlanabilir. Aslında savaş kişinin kendi içinde, ruhunda, bedenindedir. **Bu savaş bir anlamda başımızın belası egolarımızdan kurtulma savaşıdır.**

UIAA’nın dünyaya ilan ettiği Tırmanıcının Manifestosu’nun 7. maddesi dağcı ahlakını şu şekilde açıklar: **“Bir zirveye ulaşmamak veya kişisel hedeflerime ulaşmamak anlamına gelse bile, nerede / ne zaman olursa olsun, ihtiyaç duyan diğer kişilere yardım edeceğim.”** Gerçek dağcı, en çok ahlâklı kişidir.

İngiliz dağcı Mallory’ye Everest’i keşfetmek için bu kadar zorluğa neden katlanıldığı sorulduğunda şu cevabı vermiş: **“Çünkü o orada duruyor.”** Sıradan, basit bir cevap gibi ama bu olağandışı alçakgönüllü sesi iştihyenler dağlara tırmanmamalıdır bence.

Bazı insanlar için mutluluğa ulaşmanın yolları çok daha zorlu, sarp ve çetin görülse de onlar için doğal olan budur. Bazı ruhların tutkularının sınırları bizim ölçülerimizin çok ötesindedir.

Bu dünyada iz bırakan insanların çoğu uslu uslu oturmayan, akıllı-uslu öğütleri dinlemeyen ve kendi kararlarını kendisi verip kendi yolunu çizen, gemilerini yakmaktan korkmayanlardır.

Sonuç olarak; her insanın yaptıklarından pişmanlık duyduğu durumlar olmuştur, ama asıl pişmanlıklarımız yapamadıklarımızla ilgilidir. (Uzakdoğu felsefesinde Buda buna “Doğru Amaç” diyor.)

Edmund Hillary ve Şerpa Tenzing Norgay, 29 Mayıs 1953 günü Everest’in zirvesine ilk ayak basan kişilerdir. Hillary, Tenzing’in zirve fotoğrafını çekiyor. Karşılık olarak Tenzing, Hillary’nin fotoğrafını çekmek istese de Hil-

lary’nin bunu istemediği biliniz. Hillary için doğru çaba (amaç) burada ortaya çıkıyor.

Buda Dhammapada’sında şöyle der: **“Bugün ne isek, dünkü düşüncelerimizin ürünüyüz ve bizim şu anki düşüncelerimiz yarınki hayatımızı oluşturur.”** Aynı inanç Hint felsefesindeki Karma (Nedensellik Enerjisi) düşüncesiyle anlatılmaktadır. Varoluşçular da insanın kendi özünü, kendisinin yarattığını söyler.

Kısaca söyleyecek olursak insan özgürdür. İnsanlar dağların zirvelerini, denizin dalgalarını, büyük nehirleri ve zengin okyanusları temaşa ederler; fakat en büyük mucize olan kendilerini görmeden geçip giderler ve çoğu zaman yaşamlarını sorgulamaz ve yavaş yavaş ölürlər.

Doğada, dağlarda buluşmak dileğiyle...

“Dağlara gönül veren herkes Polonyalı dağcı Voytek Kurtyka’nın “Alpinizm katlanma sanatıdır” dediği zaman neyi kastettiğini bilir.”

AKIL OYUNLARI: KORKUYU NASIL YENERİZ?

Orjinal Metin: The Mind Game: How to Overcome Fear - Climbing Magazine (Matt Lloyd)

Orjinalinden özetleyen ve çeviren: **Cansev Çakır Kavak**

Fotoğraflar: **Göktuğ Aydemir**

"Ayaklarım kayıyor, şimdiden tutulup kaldım! Bu alet beni taşıyacak mı? Tutun, kahretsin! Bu buz her yerinden çatırıyor. Düşmek istemiyorum; GERÇEKTEN düşmek istemiyorum. Lanet olsun! Tüm bir kolon kaydı mı? Bu şey bütünüyle aşağı inecek ve bu ben ona sabitlenmişken olacak!.."

Matt Lloyd, Amerikalı profesyonel dağcı ve yazar, ölümle burun buruna geldiği buzul tırmanışı deneyiminde yaşadığı korku dolu dakikaların ve kıl payı atlattığı kazanın ardından; korku psikolojisine, korkunun performansı nasıl etkilediğine, nasıl oluştuğuna ve onunla nasıl mücadele edilebileceğine

dair derin bir merak salmış. Bunların üzerine yaptığı uzun araştırmalarının bulgularını da Climbing Magazine'de 2014 yılında yayınlanan yazısında kendisi gibi korkuyla sıklıkla yüzleşmek durumunda kalan diğer tırmanışçılarla paylaşmış. Çıkardığı sonuçların, tırmanışçıların performansını bir üst seviyeye çıkaracağını ve hayatlarını kurtaracağını söylüyor. Yalnız tırmanışçıların değil; tüm doğa sporlarıyla ilgilenenlerin ve hayatta kalma mücadelesinde olan herkesin okumasının faydalı olacağını düşündüğüm yazıyı özetlemeye çalıştım. Umarım beğenirsiniz :)

Korku-Bilim

35 yıl boyunca stres ve travma üzerine çalışmış, NASA'da stres danışmanı olarak görev yapan psikolog Peter A. Levine, her travmatik deneyimin üç evresi olduğunu söylüyor: 1-Olay, 2-Şok ve 3-Bedenin tepkisi. Bu evrelerden üçüncüsü ise üç farklı formda yaşanabiliyor: **Savaşmak, Kaçmak** ya da **Donup kalmak!** Savaşmak ya da kaçmak tehlikeyle doğrudan mücadele etmek anlamına geliyor ve her ikisi de vücuda hücum eden enerjiyi doğrudan boşaltmayı sağlıyor. Tırmanışta, boltun (kaya tırmanışında önceden yerleştirilen sabit ve kalıcı bir emniyet) üzerinde zor bir hamle yaparken örneğin, koşup kaçacak ya da savaşacak bir durum olmadığından, daha sık yaşanan ise "donma" tepkisi.

"Psikolog Peter A. Levine, her travmatik deneyimin üç evresi olduğunu söylüyor: 1-Olay, 2-Şok ve 3-Bedenin tepkisi."

Vücudun tepkisini oluşturan, sempatik sinir sistemi etkisiyle vücuda pompalanan **adrenalin**. Bu hormonlar vücudun dayanıklılığını arttırarak zorluklarla baş etmeyi kolaylaştırır da, tırmanış gibi bilinçli kalma ve teknik isteyen durumlarda tehlikeli olabilir. Levine'e göre vücut, oluşan adrenalinini boşaltmadığında yerimizden kırırdayamaz hale geliyor ve titremeye başlıyoruz. Yani titremek de vücudun adrenalinini (korkuyu) bir tür atma biçimi.

Gerçek Tehlike - Algılanan Tehlike

Dünyaca ünlü free (serbest) solo tırmanışçı Alex Honnold, birçok tırmanışçının korku hissini gerçek tehlike deneyimiyle karıştırdığını söylüyor. Bunları birbirinden ayırt etmek için de kendisine bir yöntem bulmuş. Kendi tırmanışlarında iki faktörü dikkatle değerlendiriyor: **potansiyel sonuçlar**

ve **gerçekleşme olasılığı**. Örneğin bir tırmanışta düşme olasılığı yüksek, fakat olası sonuçları kötü görünmüyorsa (veya tam tersi), gerçek tehlike düşüktür ve risk kabul edilebilir düzeydedir.

Kabiliyeti Değerlendirebilmek ve Ona Güvenmek

Tabii ki herkes riskleri değerlendirirken Honnold ile aynı mantıksal sonuca varmayabilir, çünkü gerçek risk seviyesi her tırmanışçının kendi kişisel kabiliyetlerine bağlıdır. Kişisel kabiliyeti doğru şekilde değerlendirebilmek, risk yönetiminin önemli bir parçasıdır. Potansiyellerinizi küçümsemek aynı sıkıcı sınırlar içinde ilerlemeden kalmanıza, onları olduklarından fazla kabul etmeksiz hayatınızı tehlikeye atmanıza sebep olabilir. Gerçekçi olun, tırmanış geçmişinizi ve deneyimlerinizi gözden geçirin. Daha önceki benzer bir tırmanışınız sırasında ne hissettiğinizi değil, olayın gerçek sonuçlarını analiz edin. Bu, geçmişteki gerçek ve algılanan tehlikeleri ayırt etmenizi ve hafızanızdakileri akılcı şekilde değerlendirmenizi sağlayacak.

"Korku"dan Kaçınmak

En sıkı tırmanışçılar bilinçli olarak korku düşüncesinin tetiklenmesinden kaçınırlar, çünkü bedenin tepkisinin yaratacağı tehlikenin farkındadırlar. Eğitiminize, ekipmanınıza ve hazırlığınıza güvenmek size gerekli güveni verir ve birikim ve yeteneğinizi hedefinize yönelik kullanmanızı sağlar. Performans sırasında tetiklenmesi muhtemel düşüncelere karşı dikkatli olun ve onları olumsuz duygusal tepkilere dönüşmeden durdurun.

"Korku"dan Dönmek

Ne kadar sakınsak da ortaya çıkan gerçek bir tehlike bu duyguyu tetikleyebilir. Sporcu psikoloğu Dr. Lisa Lollar, sporcularda korkuyla yönetilen beyinlerin berraklık ve farkındalık kazanması ve performanslarının artması için **gözünde canlandırma, odaklanma** ve **kendi kendine konuşma** gibi psikolojik araçlar kullanıyor.

Çizim: William White - MyMouseComic.com

Gözünde canlandırma

Burada temel fikir, kendini her bir hamleyi mümkün olan tüm detaylarıyla birlikte kolaylıkla yaparken hayal etmek: Kilit noktayı aşarken vücudun nasıl hissediyor, yüzüne ve soğuk graniti tutan ellerine vuran esinti nasıl hissediliyor? En alttan en yukarıya kadar tüm hamlelerin üzerinden gidin. Bu mental prova, şaşırtıcı bir şekilde fiziksel pratikle benzer etkileri ve güveni sağlıyor, üstelik tek parmağı bile kıpırdatmadan.

Odaklanma

Odaklanmak; sporcuların anda kalmalarını, geçmiş, gelecek planlarını ve endişeleri dışarda bırakmalarını, büyük resmin yükü altında ezilip kalmamalarını sağlıyor. Önünüzdeki hamleye, harekete odaklanın. Bundan sonraki tırmanışlarınızda anda kalmayı ne kadar başarabildiğinizi test edin, her nefes alış-verişinizi, sesleri, kalp atışınızı, kayaya tutunan parmak uçlarınızı hissedin. Kendinizi sakın ve başarılı bir çıkış yaparken gözlemleyin. Bu; tehlikeli bir hamleye girdiğinizde veya tehlikeli bir bölgeye girdiğinizde, o anda kalabilmenizi sağlayacak. Fiziksel olduğu kadar mental pratiğe de ihtiyaç duyduğumuzu unutmayın.

Kendi Kendine Konuşma

Sakinleşmeniz gerektiğinde ister sesli olarak, ister beyninizin içinde kendinizle konuşun. Basitçe, "İyiyim. Bunu başarabilirim. Devam et, oldu bile..." Honnold çıkışlarında beklenmedik durumlarla karşılaştığında korkunun etkilerinin bir üst seviyeye ulaşmaması için bu tekniği sıkça kullandığını açıklıyor.

Özetle; korku her tırmanışçının düşmanı gibi görülse de, etkilerini azaltmanın birçok yolu var:

- 1-Risk ve kabiliyet değerlendirmesi yapın.**
- 2-Yeteneğinize güvenin ve korkunun etkilerini göstermesine hazırlıklı olun.**
- 3-Görölmeye başladıkları anda negatif düşünceleri bir kenara itin.**
- 4-Gözünüzde canlandırın, odaklanın ve kendinizde konuşun.**
- 5-Tırmanışınızı gözden geçirin ve iyi yaptığınız noktaları anımsayın.**

İyi tırmanışlar :)

Kaynaklar:

<https://www.climbing.com/skills/the-mind-game-how-to-overcome-fear/>

“Tabii ki herkes riskleri değerlendirirken Honnold ile aynı mantıksal sonuca varmayabilir, çünkü gerçek risk seviyesi her tırmanışçının kendi kişisel kabiliyetlerine bağlıdır.”

KARDELEN BUNGALOV RESTAURANT AYDER YAYLASI

AYDER YAYLASININ EN ESKİ MEKANLARINDAN

Ayder yaylasında 60 Seneyi aşkın bir süredir hizmet vermekteyiz. Doğayı kendimize konsept seçtik. Günlük yaşamımızdan sıyrılıp doğayla baş başa kalmanız ve gerçek anlamda dinlenmeniz için sizi bekliyoruz.

 Kardelen Kalegon Mevkii No: 122
Ayder Yaylası - Çamlıhemşin - RİZE - TÜRKİYE

+ 90 464 657 21 07
+ 90 464 657 21 84
+ 90 537 243 16 48

info@ayderkardelen.com
www.ayderkardelen.com
instagram / Kardelenbungalow
facebook / ayder Kardelen bungalow

POBEDA

“Kar Leoparı” ünvanlı ilk kadın Türk sporcu Esin Handal ve arkadaşları Bülent Çınar ve Kayhan Özgür Keskin; Ali Nasuh Mahruki'nin 1994 yılındaki Pobeda zirve başarısından 25 yıl sonra, ayak izlerini Pobeda Dağı'nın zirvesine (7439 m) bıraktılar.

Fotograf: Esin HANDAL

Esin HANDAL ARSLAN

Popeda son çıkmamız gereken, ama en zoru ve 25 yıldır başarılı Türk çıkışın olmadığı bir dağdı. Teknik zorluğunu geçtim, geçmişi karanlık bir dağ olduğundan, önce önyargılarımızla yüzleşmemiz gerekiyordu. Bu dağı deneyen ya da dağa yaklaşan kimseden iyi bir şey duymamıştım, ama kararlıyım. Uzun yıllardır düzenli olarak koşu yaparım, ama söz konusu Popeda olunca km sayımı yükselttim; sırf antrenman olsun diye bisikletle dağıtım yapan Postacı oldum (aslında maaşı da güzel, ama benimki tamamen duygusal). Normalde pek sık yüzmeyen biriydim ama Almanya'ya taşındığımdan beri (2 yıldır) yüzmeyi düzenli olarak yapıyordum, Almanya'da yüzmek sadece spor değil, herkesin yoğun olarak yaptığı sosyal bir olay. Belki de Popeda bahane oldu, oldum olası spora tutkunluğum vardı. Hatta yurt dışında daha oturum iznim bile çıkmadan, spor kulübüne üye olmuştum. Birçok kişi, “Dağcının antrenmanı dağda olur” der; evet ama şehirde yaptığımız düzenli spor, gelişimimizi hızlandırır.

Popeda Zirve'ye ulaştığımda tek başıyaydım; aslında sevinmem gerekiyordu, ama beni düşündüren upuzun bir iniş vardı. Dağlarda tek olmayı oldum olası sevmem. Tek tırmandığımda oldukça stresli olur ve doğru düzgün

zevk alamam. Dağda yanınızda birileri varsa korkularınız azalır, sevinçlerinizse artar. Ancak, Özgür'ü gördüğümde başarıyı anladım. Daha önce çıktığım hiçbir 7000'lik dağın zirvesinde bu kadar uzun kalmamıştım, biliyordum hava bozacaktı ve bir an önce çadıra ulaşmalıyım, ama bu büyük bir zaferdi ve biraz olsun tadına varmayı hak ediyordum.

Kar Leoparı olabilmek için çıkılması gereken üç dağa (Lenin, Korjenevskaya ve Ismail Somani) partnerlerim Adem Gül ve Cemal Zerepcan ile çıkmıştım. İlk 7000'lik dağınızdan itibaren, insanın hem vücudu, hem 7000'liklere bakışı inanılmaz geliyor. İlk 7000'lik dağım Lenin'de kamp hastalıklarına karşı oldukça acemiydim. Herkes gibi ben de alışma sürecinde ishal oluyor ve genelde mide ağrısından belli bir süre bir şey yiyemiyordum. Ama yıllar ve 7000'likler sizi geliştiriyor. Her sene gittiğim için artık vücudum da başka bir ülkenin yemeklerine ve anakamp hastalıklarına tepki göstermiyordu. Hatta Popeda anakampına o kadar aşınaydım ki, tüm çalışanlarla iner inmez kucaklaştık. Aslında ilk 3 tane 7000'lik dağıma çıktıktan sonra çok heyecanlanmamıştım; ama Khan Tengri ve Popeda Dağı'na da tırmanarak bu projeyi bitirebilmiş olmak inanılmaz. Son iki yıldır kendime Popeda Dağı'na çıkma hedefi koyduğum, hayatımı, sporumu,

işimi bu yönde yaptığım, yani hedefim uğrunda yol aldığım için mutluyum. Bir zamanlar tesadüfen okuduğum bir söz çok hoşuma gitmişti: “Bana hedefi olan bir ambar görevlisi gösterin, ben de onu size tarih yazan bir adam olarak vereyim. Hedefi olmayan bir adam gösterin, ben de onu size bir ambar görevlisi olarak iade edeyim”.

Birçok fedakarlığım oldu; motor tutkununu biri olarak, son 2 yıldır inanılmaz az motor kullandım (herhangi bir sakatlık olmasın diye). Deniz aşığı ve 2 yıldız dalıcı olarak, son 4 yıldır tüm tatil ve boş vakitlerimin hepsini dağda geçirdim (gördüğüm deniz, İstanbul Boğazı'ndan ibaretti). Bir kadın olarak, son 5 yıldır hiç tırnak uzatmadım (boulder antrenmanları için) ve daha rahat antrenman için kocamın tüm karşı çıkımlarına rağmen saçımı kısalttım. Evimizde misafir odası yerine spor malzemeleri odası yaptım. Spor öylesine hayatıma girdi ki artık spor yapmayan kişilerle konuşabilecek ortak nokta bulamaz hale geldim. Evet sizin için belki küçük ve saçma detaylar ama inanın, 40 yaşında ve evli bir kadınsanız, sizden beklenen davranışlar bu saydıklarım değil. Kısacası toplumun bize dayattığı kadın rolünden oldukça uzaklaşmıştım, ama bedelini gayet güzel aldım.

Bülent ÇINAR

1989 yılında Mimar Sinan Üniversitesi'nde yedi arkadaş bir araya gelerek kurduğumuz MSÜ Dağcılık Kulübü'nün beni böylesi işlere soyunduracağını hiç tahmin etmezdim; ama işte yıllar geçtikçe, çıktığın yüksek dağın arkasında gördüğün daha yüksek zirvenin arkasında da ne olduğunu merak etmek, bitmek bilmeyen bir harekete geçme motivasyonu kazandırıyor. Ahmet Mecit Doğru hocanın Lenin hikayelerinden başka bir şey bilmiyorken, dağcılık camiasında yüksek irtifa hayali kurmak; Uğur, Nasuh, Serhan gibi bir avuç deliye kalmıştı. Birlikte eğitimler aldığımız ve Demavend ilk Türk kış çıkışını yaptığımız Nasuh, Kar Leoparı olduğunu anlattığında öylesi bir hedef 1996 yılında sadece uzak bir hayaldi.

1997 yılından beri partner olduğumuz Özgür Keskin ile 2008 yılında Lenin zirvesine çıkmamız bizi 7000'ler konusunda cesaretlendirmişti ve onun arkasındaki yüksek zirveyi merak eder olmuştuk. 2017 yılında üç kişi planladığımız, ama son anda vize yüzünden

uçuşağı iki kişi binebildiğimiz o saçma durum da; Komünizma (İsmail Somoni) (7495m) ve Korjeneskaya (7105m) zirvelerini çıkınca üzerimizden sıyrıldı. Artık 2018 yılında Khan Tengri ile güneyinden hesaplaşırken özgüven çok daha yüksekti. Hatta öylesine yüksekti ki bizden 5 gün önce zirve yapan Özgür Keskin, Savaş Ekinci ve Özgür Akpınar 2 gece 6400m üzerinde bivak yapmışlardı. Bu macera bütün hiperbarik tedavilere karşın Savaş'a iki ayak parmağına mal oldu. Özgür Keskin ise operasyonsuz kararın parmaklarını kurtardıktan hemen sonra, ben Pobeda'yı (7439m) telaffuz ettiğimde planlara başladı. Aslında 7000'ler için geç sayılabilecek bir zamanda, yani mayıs başında Pobeda tırmanışının tarihini netleştirdik. Almanya'da yaşayan Esin Handal gidiş zamanımızı kesinleştirdiğimizi öğrenince ekibe dahil oldu. Ne de olsa o da 4 adet 7000'lik yapmış, Kar Leoparı olma ideali peşindeydi. Ben haftada 2 gün 2,5km yüzerek ve 8km koşarak Kasım'dan beri antrenmanımı yapıyordum.

Khan Tengri'de yaptığımız aklimatizasyon tırmanışında tanıştığımız İranlı Abulfarz son kalan zirvesine yalnız çıkmak istemediği için bizimle tırmanmak istedi, böylece ekip 4 kişi yola çıktı. Hava durumunu aldığımızda, 7 günlük görece iyi havayı kaçırmamak için bir gün erken hareket ettik. İyi ki de öyle yapmışız. 8. gün hava beklendiği gibi patladı. Yola çıktığımız gün, bilinmezliğe doğru yapacağımız bu yolculukta, henüz kimse zirve yapmamışken heyecan yüksekti; ne de olsa 10 kişilik bir Rus ekip çığ riski yüzünden dönmüştü. Aynı periyodlarla tırmandığımız iki Rus dışında sürekli bizi takip eden Estonyalılar azalarak devam ediyorlardı. Everest'te bile 5 kampa zirveye gidilirken burada 6 kamp yapacak olmak ayrı bir soru işaretini oluşturuyordu. Birbirinin ardı sıra 4300m, 5100m, 6100m, 6500m, 7000m ve 7050m (Obelisk) kamplarında epeyce hırpalanarak hedefe yaklaştık. Zirve günü birbirimiz ardına çıktığımız rota sanırım tüm tırmanışın en riskli etabıydı. 250m kadar ortalama 40 derece

eğimle çıkılan keskin sırtın iki yanındaki yaklaşık 3000m boşluk, emniyetsiz yapılan bu tırmanışı iyice zorlu hale getiriyordu. Herkesin gün batmadan çadırda toplanması bizi çok sevdirse de daha inilecek uzun yol vardı ve bu her zirveye çıkan 6 kişiden birinin öldüğü dağda aşırı sevinmemize engel oluyordu. Nitekim yaklaşık -50 dereceleri hissettiren fırtınada o uzun traverse dönmek, durumun ciddiyetini kavramamızı sağladı. 6900m civarında 2 gece daha fırtınalı soğuk hava bizi yermeye mihladi. 10. günün sabahı sert esen rüzgarda topladığımız kampımızı Abulfarz ve ben tekrar kurmadan ana kampa vardık. Özgür ve Esin 5100m'de bir gece daha kalıp ertesi gün öğlen ana kampa geldiğinde Khan Tengri'de 6400m'den Karadağlı bir dağcının 1100m düşerek hayatını kaybettiğini Onlar da öğrendi. Maalesef bu son değildi; Rus rehber Sergey, Pobeda'da indiğimiz rotanın 6500m'sinden düşerek hayatını kaybetti. Ana kampta kötü hava yüzünden kısıtlı kalmıştık ve kötü haberler art arda geliyordu. Daha

sevincimizi adamakıllı yaşayamadan, Doğu yüzünden Pobeda'ya çıkan üç kişilik Kazak ekibinden birinin akciğer ödeminden öldüğü bilgisi geldiğinde, bunun son olmasını dilemekten başka yapacak bir şey yoktu. Maalesef devam eden kötü hava nedeniyle yakıtları ve yiyecekleri biten diğer iki Kazak dağcıdan 3. gün umut kesildi. Tüm bunlar bize çok fazla geldi, belki de bu ölüm haberleri biz zirveye çıkmadan gelseydi vazgeçebilirdik. Kismet mi demeli, 5. günün sonunda helikopterle Karkara'ya döndüğümüzde buruk sevincimizle kutlamayı yapabildik.

“Yola çıktığımız gün, bilinmezliğe doğru yapacağımız bu yolculukta, henüz kimse zirve yapmamışken heyecan yüksekti.”

Kayihan Özgür KESKİN

Ben Kayihan Özgür Keskin, veteriner hekimim ve İstanbul'da yaşıyorum. Popeda tırmanışından bana kalan duygularımı size kısaca anlatmak isterim.

Kampta bizi neyin beklediğini biliyordum; helikopterden inişte büyük bir parti ve girişte boynumuza çiçekten halkalar takıp bizi ultra lüks odamıza götürceklerdi. İner inmez o buzulun soğuğu yüzüme vurunca ayıldım, hemen kendime geldim, suyun akışına bıraktım kendimi.

Aklimitizasyon için Khan Tengri 3. kampında 3 gece uyudum ve bunların bir gecesini de yalnız geçirdiğimi hatırlıyorum. Uzaktan Popeda'ya bakıp saf, temiz duygularla hayaller kuruyordum, hala düşüydim, Obelisk ile (zirvenin altında yer alan 7100 metrelerde, aşmamız gereken en zor kaya engeli) göz göze geliyordum. 15 gün sonra zirve dönüşünde Obelisk'in dibinde o müthiş kayayı incelerken buldum kendimi. O an rüzgarın granit kayada

yaptığı şekiller beni gerçeğe döndürdü, usul usul aşağı indim.

Story of steel and fire

FLEXIBLE PRODUCTION

FAST TOOLING

PROFESSIONAL COMPETENCE

Forging capacity	6000 Ton/year
Forging Range	0,2kg - 45kg
Maximum diameter	350 mm
Certificates	ISO/TS 16949:2009 ISO 9001:2008 PED 97/23-EC AD 2000 (W0-W13)
Forging Lines	2 hammer (11m Ton - 6.3m Ton) 2 maxi press (1600 Ton - 1000 Ton) 1 screw press (630 Ton)
Outsourced activities	Machining Coating Heat treatment

Commercial vehicles

Agricultural machinery

Industrial vehicles

Railway industry

Egemet Ege Metal Dövme San. ve Tic.Ltd.Şti.
Ankara Asfaltı Taşkahve Mevkii Kemalpaşa / İZMİR Tel: 0 232- 877 10 49 Faks :0 232- 877 10 50
info@egemetforge.com www.egemetforge.com

Yazı ve Fotoğraflar: **Ramazan BOZKURT**

ALADAĞLAR

3700 metre sınırının üzerindeki zirveler:

1.KIZILKAYA	3767 m
2.DEMİRKAZIK	3756 m
3.KALDI	3734 m
4.EMLER	3723 m
5.YILDIRIM TEPE	3723 m
6.SÜNER TEPE	3700 m (3717 m)
7.DKSK	3700 m (3713 m)

3600 metre sınırının üzerindeki zirveler:

8.KIZILYAR	3654 m
9.OKŞAR TEPE	3630 m
10.GÜRTEPE	3625 m (3630 m)
11.H2	3625 m (3617 m)
12.AKKALE	3623 m
13.K.KALDI	3615 m (3525 m)
14.ÇAĞALINBAŞI	3612 m (3624 m)
15.KOCASARP	3610 m (3621 m)
16.H4 (S.Ünsal)	3610 m (3630 m)
17.H3 (U.Uluocak)	3600 m (3610 m)
18.TAŞTEPE	3600 m

3500 metre sınırının üzerindeki zirveler:

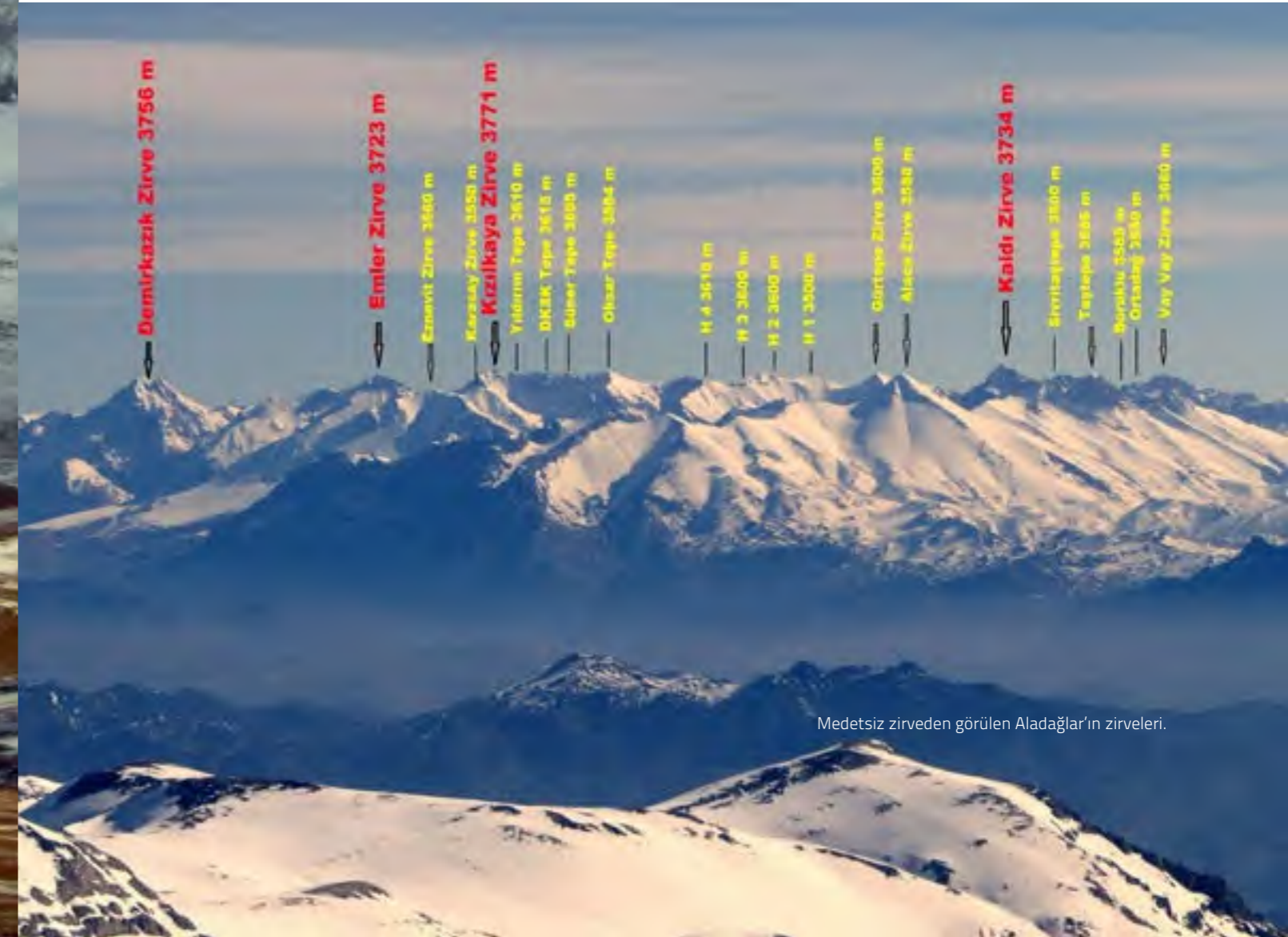
19.ALACA (Lorut)	3588 m
20.VAY-VAY	3585 m
21.BORUKLU	3585 m
22.İSİMSİZ	3584 m
23.SULAĞANKAYA	3580 m
24.ÜÇKÖŞE	3580 m
25.HÜRTEPE	3570 m
26.KARASAY	3560 m
27.KALDIBAŞI	3550 m
28.ORTADAĞ	3550 m
29.H1	3548 m
30.İSİMSİZ	3540 m
31.EZNEVİT	3520 m
32.AŞI TEPE	3525 m
33.BEŞPARMAK	3520 m
34.MTA TEPE	3517 m
35.DİREKTAŞ	3510 m
36.İSİMSİZ	3510 m
37.GÜÇLÜ TEPE	3500 m (3460 m)
38.SİVRİTAŞTEPE	3500 m
39.BOZKAYA	3500 m (3517 m)
40.F3	3500 m
41.E2 KARANI	3500 m
42.İSİMSİZ	3500 m

“Aladağlar; insanı kendinden alan, kendine bağlayan dağlar. Bir başkadır Aladağlar sevdası, tutkusu, esareti, aşkı.”

Aladağlar; insanı kendinden alan, kendine bağlayan dağlar. Bir başkadır Aladağlar sevdası, tutkusu, esareti, aşkı. Aladağlar'ın ülkemizde ve yurt dışında tanınmış olmasının ve dağcılar tarafından çok tercih edilmesinin sebebi, yaz ve kış çok çeşitli tırmanışlara ev sahipliği yapmasının yanı sıra, çok geniş bir alanda; Niğde, Kayseri, Adana il sınırları içinde 3000 metre üzeri 100'den fazla farklı yapıda zirveye sahip olmasıdır. Aladağlarda 3700 metre sınırının üzerinde 7 zirve, 3500 metre sınırının üzerinde 40 civarında

zirve, 3000 metre sınırının üzerinde ise 100'ün üzerinde zirve bulunmakta. Aladağlar'ın Türkiye'de dağcılığın mabedi olmasının nedenlerinden birisi de bu kadar çok sayıda zirve olması diyebiliriz. Aladağlar'ın zirve yükseklikleri bilinen ve çok çıkılan zirvelerde net bir şekilde belirlenmiş olsa da, bu zirvelerin dışında Aladağlar'da birçok zirve yüksekliklerinin ve isimsiz zirvelere isimler verilerek yeniden güncellenmesi gerekliliği ortadadır. Tunç Fındık ve Dursun Şimşek'in haritalarının incelemesi sonucunda, aşağıda 3000

metre sınırının üzerindeki zirve yükseklikleri sıralamayla görülebilir. Zirve yüksekliklerinde Dursun Şimşek'in haritasında daha güncel değerler yer almakta. Parantez içinde belirtilen değerler bizlerin GPS cihazları ile ölçüm değerlerimizdir. Bunlar da tek bir GPS cihazından alınmamış, ortak birçok arkadaşımızın GPS cihazlarının ölçümlendiği değerlerdir. Bu konuda ciddi bir çalışma yapılması gerekliliği ortadadır.

Medetsiz zirveden görülen Aladağlar'ın zirveleri.

Aladağlar'ın büyük bir çoğunluğunda en çok gidilen Cımbar, Narpuz, Karayalak, Emli, Mangırcı, Parmakkaya, Sıyırma vadileri ve bu vadilerden zirvelere ulaşım; ucuz, hızlı ve kolay olduğundan batı yönünden Niğde ili Çamardı ilçesi Demirkazık ve Çukurbağ köyleri üzerinden olur. Aladağlar'ın doğu ve güneydoğusundaki vadilere yaklaşım Adana, Kayseri üzerinden yapılabilir ama zor ve az kullanılan bölgelerdir. Kokorot, Topaklar ve Trak vadilerine ulaşım, uzun ve zor olsa da en uygun yaklaşım Adana'nın Aladağ ilçesine 2 saatlik bir otobüs yolculuğu ile ulaşım buradan 40-50 kilometrelik bozuk orman içi yollarını traktörle, jiple veya kamp yükü ile yürüyerek vadilere yaklaşım mümkündür. Yürüyüş guruplarının sıklıkla kullandığı Hacer Vadisi'ne ulaşım; Kayseri ili Yahyalı ilçesi Kapuzbaşı ve Ulupınar (eski adıyla Barazama) köyleri üzerinden uzun bir minibüs yolculuğu sonrası gerçekleşir.

Cımbar Vadisi, dağ evinin hemen altından başlayıp dar, iki tarafı dik kaya duvarları ile çevrili, ileride çatal denilen noktadan iki kola ayrılan, daha sonra Tekepınar'da birleşerek Dipsiz Göl'e kadar genişleyerek uzanan Aladağlar'ın bilinen ünlü vadilerinden biridir. Dağcılar ve yürüyüşçülerin sık kullandığı vadi üzerinde Aladağlar'ın birçok zirvesine ulaşılabilirdiği gibi, yü-

rüyüşçüler için gününbirlik birçok gidilecek rotalar mevcuttur. Vadinin farklı noktalarından Dipsiz Göl'e kadar giden yürüyüş rotaları sabah erken saatlerde patikalardan başlayarak akşam Demirkazık köyünde veya dağ evinde olacak şekilde gerçekleştirilebilir.

Cımbar Vadisi üzerinde donmadığı ve üzeri kar kaplı olmadığı sürece; Arpalıkpınar ve Tekepınar'da sürekli su bulunur ve kamp yapmak için uygun yerler vardır. Vadinin sonunda Dipsiz Göl'e ulaşırken 2850 metrelerde Çağalın oba yerinde yazları su bulunur ve uygun kamp yerleri zirveleri hedefleyen dağcılar için daha çok tercih edilir. Vadinin sonunu sarp duvarları ile kapatan Çağalın zirveleri sıralanır. (Çağalınbaşı, Beşparmak, Kocasarp zirveler) Beşparmak ve Çağalınbaşı zirveler arasında zor bir geçitle Hasta Hoca Yaylası ve devamında Yedigöller Platosu'na ulaşılabilir. Cımbar Vadisi sonunda kar suları ile beslenen Dipsiz Göl; yaz aylarında serinlemek ve yüzmek için buz gibi suları ile tırmanıştan gelen dağcılar için yorgunluk atma ve adeta bir yenilenme yeridir. Dipsiz Göl'ün kuzeydoğusunda Akçay Geçidi ile Cımbar Vadisi'nden Akçay bölgesine geçilerek, buradan istenirse Maden Boğazı'na ya da MTA zirve üzerinden Hasta Hoca Yaylası ve Yedigöller'e geçiş zor da olsa mümkündür.

“Dipsiz Göl ve buz gibi sular da yüzerek yorgunluk atılır.”

Demirkazık zirveye tırmanış için, doğu çarşağı çıkılarak boyun noktasına (doğu geçidi) ulaşılır. Doğu çarşağı altında eriyen kar suları ile bahar ve yaz başlarında oluşan mevsimlik göl bulunur ama suları temmuz sonunda kurumuş olabilir. Bu geçidin diğer tarafındaki Kızılçarşak ile Cımbar Vadisi'nden Narpuz Vadisi'ne ulaşım sağlanır. Narpuz Vadisi'nin sonlarına doğru isimsiz sert bir geçit ile Cımbar Vadisi'ne geçilerek Dipsiz Göl, Çağalın oba yeri kampına ulaşılabilir.

Cımbar Vadisi'nden bu dört zor geçit ile diğer vadi sistemlerine ulaşılmasının dışında çevresi Aladağlar'ın ünlü zirveleri ile çevrilidir. Tekepınar üzerinde solda Emmi Tepe ile başlayan zirveler; Davlumbaz, Maltepe, Yıldızbatı ve Yıldızbaşı ile Çağalın zirvelerine dayanırken, sağda Küçük Demirkazık ve devamında büyük Demirkazık zirveleri ve sonrasında keskin sırt hatları ile Kocasarp zirveye kadar uzanır.

Dipsiz Göl ve buz gibi sular da yüzerek yorgunluk atılır.

Soğuk bir kış gününde Demirkazık zirve eteklerinde iki kola ayrılan derin Cımbar vadisi.

11/07/2009 09:00

Ranajay BOĞAZI

ALAKIR NEHİRİ KARDEŞLİĞİ

RÖPORTAJ

Uğur DEMİRTAŞ
Cansev ÇAKIR KAVAK

Fotograflar: Birhan ERKUTLU - Tuğba GÜNAL

Birhan Erkutlu ve Tuğba Günal, yıllar önce şehirdeki hayatlarını geride bırakıp, Toroslar'ın kucağında, doğada, tüm bitki ve canlılarla birlikte, doğa ile inatlaşmadan başka bir yaşam şeklinin de mümkün olduğunu gösterdiler. Yaşadıkları alanın taşı, toprağı, deresi, deresinin taşı, sincabı, çakalı ile bütünleştiler. Kimi zaman hava koşullarıyla, kimi zaman toprakla, suyla, kimi zaman da yaşam alanlarını korumak için insanla mücadele ettiler. HES'lere, çevre talanı ve katliamına karşı derelerine, suyuna, suyla birlikte tüm ALAKIR'a birlikte sahip çıktılar. Bu ortaklaşa mücadeleye de "Alakır Nehri Kardeşliği" dediler.

Neden Alakır'ı seçtiniz? Daha önceden bu bölgeyi biliyor muydunuz?

Alakır tamamen bir tesadüf oldu. Bilirsiniz ki doğduğumuz yeri seçme imkanımız yok; oranın iklimsel ve yaşamsal koşullarının içine doğuyoruz. Ama kırsal alanda yaşamaya karar verdiğimiz zaman kendimize sorduk: Peki ama biz acaba hangi sebze meyveyi yemeyi seviyoruz? Güneşi mi, yağmuru mu, soğuk mu, sıcak iklimi mi? Bunlarla ilgili herhangi bir tercih şansımızın olmadığı bir yaşam sürdürürken, kendi iklimimizi aramaya çıktık.

Hem besin zenginliği açısından hem iklimsel çeşitliliği açısından Anadolu inanılmaz zengin bir coğrafya. Bunu keşfetmek için de yürümeniz gerekiyor. Biz öyle yaptık, sırt çantamızı alıp her yeri adımlayıp, koklayıp, kaynak suyunu içip meyvesini tadarken aslında, "Gerçekten nereye aidim ben bu Anadolu topraklarında?" sorusunun cevabını aramaya başladık.

Doğup büyüdüğümüz İstanbul'dan, o şehrin kaosundan çıktığımız zaman, daha birkaç kilometre sonrasında Karadeniz'inden Ege'sine, doğusundan batısına inanılmaz bir zenginlik ve bereketin içine çıkmış olduk. Çünkü doğup büyüdüğümüz İstanbul şehrinin olanakları dışarıdan ne kadar zengin gibi görünse de; aslında kırsalın tanıdığı olanakların zenginliği karşısında şok olmuştuk ve her metrekaresinde rahatlıkla bir yaşam kurulabilecek bir coğrafyanın içinde bulmuştuk kendimizi.

Gezerken Karadeniz'e gittik, orası inanılmaz yağışlı ve nemli bir coğrafyaydı. Bizim vücudumuz buna alışık değildi. "Karadeniz'de yaşamak için Karadenizli olmak lazım." dedik. Ege'yi, İç Anadolu'yu, Doğu'yu gezerken hem kendi biyoryitmimize, vücudumuza, kendimizi nasıl sağlıklı hissettiğimize bakarken; Toroslar gibi meyve sebze çeşitliliği, güneşin daha yoğun olduğu, yaşam koşullarının nispeten daha rahat olduğu bir bölge bize cazip geldi. Bazısı nemli iklimde rahat eder, bazısı kuru bozkır ikliminde rahat eder, bu insanın kendi fiziksel ve biyolojik özel-

likleriyle ilgili bir şey.

Torosları da boydan boya dolaşmaya Adana Pozanti'dan, Zamanti Vadi-si'nden yürümeye başladık. Birkaç ay süren, günde 15-20 km'de bir kamp kurduğumuz, Toroslar'ın en ucu diyebileceğimiz neredeyse Datça'ya varan bir yürüyüştü. Ama sahilden değil de, 700-800 metrelerde kendimizi daha rahat hissettiğimiz için o rakımlarda yürümeye başladık. Dedğim gibi her vadi, Toroslar, Ege'nin arkasındaki o dağlar olsun ayrı bir dünya, inanılmaz yaşamsal olanakları sunan yerler.

Yürüyüşümüzde genelde su kaynaklarını, su yollarını takip ettik. Normal göçebe kültürü gibi, ister istemez suya, bostanlara, un değirmenlerine, köylere ve nehir kaynaklarına yakın yerlerden yürüyüyorsunuz böyle uzun soluklu yol-

culuklarda. Değirmenlerden geçerken bir iki avuç un ister, yanımızda taşıdığımız sacımızda kendi küçük bazlama ekmeğimizi yapardık. Ya da bostanlardan iki üç domates biber patlıcan... Yani Anadolu'da gezerken gerçekten herkes kapısını açıyor, yemeğini sunuyor, inanılmaz bir coğrafya, kültürel olarak da inanılmaz paylaşımcı bir insanla karşılaştık. Bizim için yeniydi, çünkü İstanbul gibi bir metropolde büyüyen insan için bunlar çok ilginç geliyor. Kimse karşılığında para istemiyor; sizinle iki tane domatesini paylaşıyor, iki avuç un veriyor değirmenci, bazlama ekmeğimizi yapıyoruz, hemen karnınız doyuyor. Ulaşım ayaklarınız, çantanız eviniz, sırtınızda tüm ihtiyacınız.

Alakır'da bir değirmenle karşılaştık. Seslendik: "Değirmenci unun var mı?" diye, yaşlı bir teyze çıktı, Hamide Teyze

olduğunu sonradan öğrendiğimiz. Yok, dedi, değirmenci vefat etmiş, değirmen de uzun zamandır dönmüyormuş. Sonra yanımıza indi, gördü bizi tipimiz de farklı kırsaldaki insanlara göre; saçımız uzun, kıyafetlerimiz farklı, bir de sırt çantasıyla yürüyoruz. "Tanrı size nasıl bir ceza verdi çocuklar sırtınıza bu kadar yük yükletmiş Toros Dağları'nda avare avare dolaştırıyor?" dedi. Çok güldük, biz de ona "Valla bizim günahımız çok. Tükettik tükettik, hiç üretmedik. Biz de senin gibi böyle küçük bir arazimiz olsun, kendi küçük evimizi yapalım, bostanımızı kuralım istiyoruz. Sade bir yaşantı için yola çıktık, toprak arıyoruz." diyince bize; "Her yer toprak ya, ne arıyorsunuz?" dedi. O anda bir aydınlanma yaşamıştık, gerçekten ne arıyoruz biz, her yer toprak? Ve ekledi ki: "Bak, dedi, burada da bomboş arazi var. Gelin yerleşin, yapabiliyor musunuz görün." İlk senemizi, kurduğumuz kızılderili çadırı tipi, içinde ateş yakabildiğimiz büyükçe çadırımızda geçirdik.

O sırada da etraftaki, "Kadim Anadolu Bilgeleri" dedik biz onlara, Durmuş Amcalar, Esmâ Teyzeler herkes bizi kucakladı, bize "hazır evlat" dediler. Kendi öz çocuklarının pek talep etmediği ve paylaşmadıkları bilgileri, biz aç bir şekilde talep edince çok hoşnut oldular. Nasıl ekilir, nasıl dikilir, bu kuş hangi kuş, bulut öyle olursa yağmur mu yağacak, rüzgar nereden esecek gibi bilgiler çok fazla talep görmüyor tabii şu anki dünya koşullarındaki yaşantılarda. Ama biz tamamen bu bilgiler talebiyle geldiğimiz ve onlar da isteyip de anlatamadıkları için çok güzel bir karşılık buldu ve inanılmaz bir ilişki doğdu aramızda.

Yani aslında hep diyoruz ki; Alakır'daki bu insanlar bizi durdurdu, yoksa biz yürüyüp devam ediyorduk. Kafamızda da zaten nereye denk gelirse yaşanır bu Anadolu coğrafyasında gibi bir düşünce, her yer inanılmaz güzel. On bin tane ömrümüz olsa şu Anadolu topraklarında, her 1 kilometre aralıklarla o on bin ömrü harcarsın ve hiçbirinden de sıkılmazsın. Her yeri ayrı güzel, her yerin bereketi farklı. Birinin elması güzel, birinin muzunu güzel, o kadar şanslıyız ki bu coğrafyada, sahilde turuncu

yetiştiriyor, biraz yürüyorsun içeriye, incirler, dutlar başlıyor, 1500 m rakıma kadar gidiyorsun, orada artık vişneler, kirazlar... Bu şansın içerisinde biz; eski o Kadim Anadolu Bilgeliği dediğimiz yaşlı insanlar da bu dünyadan göçüp gitmeden önce ucundan onlarla bu ilişkiyi yakalayabildiğimiz için tesadüfen Alakır'da durmuş olduk.

Kırsala geçme niyeti olan herkese, her yerde ekmek var. Kimse ne açıkta kalır, ne aç kalır. Yani bu teknik olarak da pek mümkün değil. Ne ekersen bu topraklarda oluyor, etrafta ne malzeme varsa bir araya getirirsen seni yağmurdan fırtınadan, depremden, bütün afetlerden en sağlam şekilde koruyabilecek küçük yuvanı kendi ellerinle inşa edebilirsin, hiç maliyeti bile olmadan. Bu olanakları gördükten sonra rahatlamıştık biz buraya geldiğimizde zaten. O rahatlık içinde bir de bu buluşma olunca bu güzel insanlarla, bir bahane oldu. Alakır Vadisi aslında diğer bütün muhteşem Türkiye coğrafyasının içinde muhteşem, nadide bir yer diye yerleştirdiğimiz bir yer değil. Sadece burayla içsel bir gönül bağı kurmuş olduk ve yaşadıkça sevdik. Arkadaş olduk etraftaki bütün canlılarla. Ondan sonra da o koruma mücadelesi kendiliğinden oldu. Çünkü burayı artık bir yuva gibi belleyip, buradaki bütün sincaplarla, kurtlarla, kuşlarla süreç içerisinde bir nevi dostluk kurmaya başlıyorsunuz. Çünkü aynı tilki hep geçiyor, aynı sincabı görüyorsunuz ağaçta ve onun yavrularını izliyorsunuz, "Aa yavrusu oldu, büyüttü, o da yuva kuruyor..."

Şehir yaşantısında bu sosyal ilişkiler daha çok insan odaklı. Kırsalda tabii sosyallik anlamında tüm canlılar da bu ilişki ağına zaman içerisinde dahil oluyor. Artık o normal bir ağaç olmuyor, anılarınız oluyor onun altında, ya da bir sincapla kurduğunuz bağ oluyor, bir domuzun gelmesi, gitmesi yani birçok hayvanla ilişkiniz oluyor. Onlara karşı da "proje" adı altında bir faaliyet için yıkım amaçlı geldiği zaman da sizin ailenizi, eşinizi, dostunuzu korumanız gibi bir refleks oluşuyor. Ondan sonra süreç bizim için, hem bir yer arama bulma ve sonra da bulduğumuz yeri korumak için çabalama mücadelesine dönüşüyor.

HES şirketiyle olan süreç nasıl başladı ve devam etti?

Bu tür projelerden, kırsalda yaşayan insanlar olarak, ilk keşçiyi görünce haberiniz oluyor. Bunlar aslında projelendiriliyor, bir yerde askı ilanları oluyor sitelerde falan, ama sizin ilk karşılaştığınız şey yıkım oluyor. Biz de ilk keşçileri görünce "Ne oluyor?" dedik ve keşçelere gidip sorduk "Ne yapıyorsunuz siz burda?" diye, öyle öğrendik. Sonra araştırdık, proje dosyalarına ulaştık, valiye gittik, etrafımıza danıştık, bir baktık ki zaten bu büyük bir problemmiş. Sonra biz bunları tabii engellemek istedik. Bütün kendimize dost gördüğümüz canlıların ortak yaşam damarı olan suyun alınması; o vadinin can damarının kesilip, içindeki canlılarla birlikte tamamının yok edilmesi demek. Bunun için de mücadelemizi; hukuki, bilimsel ve eylemsel diye üç başlıkta bir sac ayağına oturtmaya çalışmaya karar verdik. "Alakır Nehri Kardeşliği" işte böyle doğmuş oldu. Üniversitelerle, gönüllü akademisyenlerle bilimsel envanter tespiti çıkarıldı ki bu sırada üç tane tür keşfi oldu ve dünya

literatürüne girdi. Bir yandan hukuksal mücadeleyi başlattık. Davalar açıldı. Bir de eylemsellik yanı vardı. Barışçıl, yaratıcı ve sanatsal yönleri kullanarak hem "Neden mücadele ediyoruz?"u anlatmak için, yöre halkına ve etrafa; hem de bunun alternatif yaşam biçimlerinin neler olabileceği konusunda da eş zamanlı sanatsal etkinlikler yaptık. Konserler, fotoğraf sergileri, sunumlar, buluşmalar, toplantılar, videolar çektik. Alakır Nehri Kardeşliği ile ilgili sosyal medya hesapları açıp imza kampanyaları başlattık. Elimizden ne geliyorsa barışçıl anlamda; hukuksal, bilimsel ve eylemsel sac ayağına oturtarak mücadeleyi öyle götürdük.

Sonuçta Vadinin üst kotlarında biyolojik çeşitliliğin çok daha yoğun olduğu ve su kaynaklarının da olduğu yerde yapılması planlanan iki tane HES projesi iptal edilip, o bölge tamamen hassas koruma alanı ilan edildi ki Alakır Vadisi'nin hiçbir koruma statüsü yoktu başlangıçta.

Peki bu süreç içerisinde o bölgede yaşayan köylülerin, yerel halkın size desteği nasıl?

Bu tip şirketler böyle yerlere girdiğinde "böl ve yönet" politikası uyguluyor. Size karşı birilerini kışkırtıyor, sizi yalnızlaştırmaya çalışıyor ki mücadele edeceği toplam bir köy halkından çok, azınlık bir grup olarak kalsın diye. HES geldi ve yeni bir muhtar seçildi; o muhtar seçilir seçilmez bizim hakkımızda kaymakamlığa arazimizde illegal faaliyet yürüttüğümüz, yani terörist örgüt olduğumuz, Alakır Nehri Kardeşliği'nin bir terör örgütü olduğu ve bizim arazimize gelip giden kadınların da köyün ahlakını bozduğuyla ilgili bir dilekçeler verdiler. Cuma günleri camiye gidip, hakkımızda "Bunlar dinsiz, Allahsız, barındırmayın" ya da "Bunlar terörist gruplarla ilişki içinde, ajanlar vb." gibi insanların kafasını karıştırıcı, baskı uygulayıcı söylemlerde bulunup, bazen de maddi imkanlarını kullanarak köylüleri kendi yanlarına çekmeye çalıştılar. Hakkımızda duruşmalar açıldı, araştırmalar yapıldı. Ama başaramadılar tabii ki de. Bizi kollayan çember aslında çok fazla, yoksa zaten burada barınamazdık. Yerel halkın yüzde doksan dokuzu, bizim eskiden beri ne için burada bulunduğumuzu biliyor. Ekimimiz, dikimimiz, kapı kapı

zaten her eve girmiş çıkmışlığımız, yemek yemişliğimiz, derdimiz anlatmışlığımız, konuşmuşluğumuz oldundan dolayı her ne kadar insanları bize karşı kışkırtmasalar da; insanların kafasını karıştırması bile yetiyor.

Kazdağları'ndan Cerrattepe'ye, İzmir'in Efemçukuru'ndan ülkenin birçok yerine çevre problemleriyle karşı karşıyayız. Son yıllarda Anadolu'da artan bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bu yerler oradaki halkın çabalarıyla duyurulmuş olan yerler. Bunların yüzlerce katı miktarda yaban, çok nadide eşsiz ormanlar ve canlılar, Anadolu topraklarında ve dünya çapında nadide yerler inanılmaz bir yıkım ve baskı altında şu an. Sanki bir düğmeye basıldı, hadi her yerde bütün madenleri çıkartalım, bütün sulardan elektrik üretelim, bütün ormanları kesip kereste yapıp satalım gibi bir saldırı halinde şu anda Anadolu toprakları. Sanki bir savaş çıkmış da, benim bir

haritam var özellikle işaretlerim olan yerleri, özellikle seçilmiş gibi en eşsiz güzellikte yerlere bu saldırılar. Sanki bir bombardıman uçağı gelmiş Anadolu'ya patır patır bombalayıp geçiyorlar gibi. Savaşta olsak bu kadar yıkım olur muydu doğaya, gerçekten tartışılır. Şu anda biz konuşurken bile eş zamanlı bir kepçe daha çukur kazıyor, binlerce motor belki ağaç kesiyor yani.

Bu; dünyanın her yerinde böyle, kalkınma için ekonomik büyüme gerekiyor. Herkes büyümek istiyor, herkes bir üst model araba istiyor, daha büyük ev istiyor. Herkesin tek talebi daha çok tüketmek. Bu tüketimi nasıl karşılayacak? Uzağlara gelip bu madenleri, enerji kaynaklarını bize vermiyor. Büyüme için tüketime dayalı ülkelerin, ki dünyadaki ülkelerin yüzde doksan dokuzu böyle şu an dünyada, devamı gerekiyor. İklimsel kriz onun için bugün sıkıntı, çünkü dünya artık bunu kaldıramıyor, dünyadaki altı yedi milyar insan, bir standart New Yorklu, Amerikalı gibi yaşamak istiyor.

Çünkü burayı artık bir yuva gibi belleyip, buradaki bütün sincaplarla, kurtlarla, kuşlarla süreç içerisinde bir nevi dostluk kurmaya başlıyorsunuz.

Onun gibi son model telefonu olsun, son model evi olsun istiyor ki haklılar, çünkü birilerinin var, diğerlerinin yok. Ama şimdiki hükümetler yok olanlara da bunları vermeyi taahhüt ettiği için çalışılması, üretilmesi ve üretimin artması gerekiyor. Üretim artınca tüketim artıyor, tüketim arttıkça üretimin ham maddesi, kaynağı olan doğa sıkışıyor bir yerlerde.

World Wildlife Fund (WWF, Dünya Doğayı Koruma Vakfı) bir rapor yayınladı, 1970 yılından itibaren dünyadaki yaban yaşamın, canlıların yüzde altmışı yok edilmiş zaten. Ve biz kalanı da son 10-12 senedir geri dönüştürülemeyecek şekilde yok ediyoruz. Eğer dünyadaki tüm liderlerin ekonomik kalkınma programları aynen gerçekleşirse dünyayı yok edeceğiz. Çünkü ihtiyaç duyduğumuz ham madde toprağın altında ve üstünde. Onun için de baskı var. Öyle bir kısır döngü ki herkesin kafasında "Biz nasıl kalkınacağız, nasıl büyüyeceğiz bu kadar yoksulluk varken? Ama bize dayatılan model şu an tamamen tüketime dayalı. Peki ne kadar ihtiyacımız var bu tüketime? Şu anda kullandığımız arabanın modeli çok yüksek olmasa ya da benzinli değil de elektrikli olsa ne olur, HES değil de güneş panelleri çatılara döşense ne olur ki? Dünyanın yapılabilecekler için teknik ve dönüşümü gerçekleştirecek parası da var. Kömür ve nükleerden vazgeçilip daha ileri teknolojilerle evlerin çatısını kaplamak gibi... Bunları dönüştürecek sadece politik ve siyasi irade eksikliği var. Bu dönüşümü yapın işte, bu kararı alın! Biz bu ilkel yöntemlerle çukur kaz, madeni çıkar, nehri kurut, elektrik üret değil; daha ileri teknolojiler kullanarak daha farklı, daha adaletli bir yaşam kurabiliriz. Duymuşsunuzdur, en son bir raporda açıklandı, dünyadaki en zengin on kişinin mal varlığı dünya nüfusunun yarısının toplam mal varlığına eşit. O on kişi, dünyanın yarısını tüketiyor demek, olacak iş değil! Bunun dengelenmesi lazım ve bunun için de birtakım siyasi, politik düzenlemeler gerekiyor. Bunların çözümleri var, planı yok sadece.

Bizim sorularımız dışında sizin söylemek, eklemek istedikleriniz var mı?

Dünyanın gidişatından memnun olmayan, doğanın korunmasını isteyenler için; çocuklarımızın, torunlarımızın

bizim yaşadığımız doğal güzellikleri yaşamalarını istiyorsak yapabileceğimiz şeylerin birincisi: az-çok değil, elimizden ne geliyorsa yaşamımızı gözden geçirip, tüketimde gerçekten biraz frene basmak. Yani ihtiyaç olmayan şeyleri satın almamak, değerlendirerek kullanmak, geri dönüşüme katkıda bulunmak gibi. İkincisi de, bu konuda gerçekten mücadele eden sivil toplum örgütlerine katkıda bulunmak. İmkani, zamanı olduğu ölçüde. Hiç imkan yoksa sosyal medyada bu duyarlılığı arttırmak; bir beğen, bir paylaş butonuna basarak. İklim grevlerine katılabilir, destek olabiliriz. Dediğim gibi iki şey: Kendi hayatımıza bir çekidüzen verip tüketimimizi minimize etmek, olabildiği kadar. Fakirleşmek ya da yokluk çekmek değil, sadece gereksiz olanları ayıklamak hayatımızda, sadeleşmek. İkincisi de bu konuyla ilgili çalışmalar yapan en yakınımızdaki örgütlere, sivil toplum kuruluşlarına destek olmak elimizden geldiğince.

Hem alternatif yaşamı hem de bu yaşamın etrafındaki yuva bilinen o vadilerin korunmasıyla dayanışma içinde olmaya çağırıyoruz.

- "Alakır Nehri Kardeşliği" Facebook ve Instagram
- "Alakırın Sesi" Twitter

Fakirleşmek ya da yokluk çekmek değil, sadece gereksiz olanları ayıklamak hayatımızda, sadeleşmek.

Daha yeşil, daha çevreci bir dünya için...

btm®

OPTIGREEN®

BİTKİLENDİRİLMİŞ YEŞİL ÇATILAR

www.btm.co

info@btm.co

444 4 286

ALPİNİZMİN GELECEĞİ

Yazı ve Fotoğraflar: **Steve HOUSE**

Özgün metinden çeviren: Cansev Çakır Kavak

Steve House'un Guide's Festival kapsamında katıldığı ve spor gazetecisi Luca Castaldini moderatörlüğünde gerçekleşen sohbetleri House'u düşünmeye itmiş ve verdiği cevaplarda düzenlemeler yaparak <https://www.uphillathlete.com> internet sayfasında paylaşmış. Biz de kendisinden izin alarak, sizi bu güzel sohbete dahil etmek istedik. Keyifli okumalar.

Sizce alpinizmin geleceği ne olacak?

Tek kelimeyle: Yaratıcılık.

Alpinizmin tarihine baktığımızda; 1920-1960'lardaki ulusal ekspediyonlardan başlayan ve günümüzdeki bireyselliğe, çoğunlukla farklı ülkelerden bir araya gelen 1-4 kişilik tırmanışçı gruplara doğru bir yönelim görüyoruz. Bugünün tırmanışçıları dağları keşfediyorlar, fakat daha da önemlisi kendi bireysel limitlerini ve kişisel gelişimlerini keşfediyorlar.

Alpinizmde belirlenmiş bir yarış, mesafe veya zaman yoktur. Maraton yoktur. Dağlar, alpinistin boyadığı bir kanvas, yolculuk da fırsatıdır. Dağcının ne zaman, nereye ve nasıl tırmandığı yolculuğu, dolayısıyla da ortaya çıkacak resmi belirlir. Her çıkış farklıdır. Öyleyse bugün alpinistin mücadelesi, kendisine karşı açık ve dürüst bir yaklaşımla ve yaratıcı bir biçimde dağlara gitmek ve o gün için elinden gelenin en iyisini yapmaktır. Alpinizm hem sanat hem de spordur, fakat benim için daha çok sanattır.

Çocukluğunuzda ve gençliğinizde sizi tırmanışa ve dağlara çeken ne oldu?

On sekiz aylık bir oğlum var, adı Franz. O, eşim ve ailem şu an için önceliğim. Haftada bir günümü meditasyonumu, yani tırmanışımı gerçekleştirmek için dağlarda geçirmeye çalışıyorum. Mümkün oldukça ve ailemin rahat olduğundan emin olduğum zamanlarda, tırmanışa daha fazla vakit ayıracağım.

Bize kendi alpinizm vizyonunuzdan ve pratiğinizden bahsedebilir misiniz? Bunları nasıl tanımlarsınız?

Ben sadeliğe inanırım. Bence alpinizmin gücü insanları nasıl etkilediğiyle bağlantılı. Ve ondan en derin şekilde etkilenmek için dağlara zihnini ve yüreğini açarak gitmeli, çevreyle mümkün olan en yakın bağlantıyı kurmalısın. Ben yalnızca tek bir partnerle birlikte tırmanmaktan hoşlanırım. En iyisinden, fakat mümkün olan en az sayıda ekipmana sahip olmak isterim. Tırmanış sırasında dışarıyla iletişim kurmaktan hoşlanmam; fotoğraf çekmeyi veya kayda almayı, tırmanışa dair çok fazla düşünmeyi dahi sevmem. İyi bir tırmanış, meditasyon gibidir. Geri döndüğünde zihnin, iyi bir duş almışçasına tazelenmiş ve yenilenmiş olacaktır. Pratik olarak benim alpinizmim bir partner, az sayıda ekipman ve güzel bir dağdan ibarettir. **Size ilham veren kaynaklar ve modeller hangileridir?**

Büyük İtalyan alpinist Walter Bonatti birçok yönden benim kahramanımdır. Son zamanlardaysa ilhamımı çoğunlukla; günlük yaşamın dramını ve gürültüsünü aşır bize insan olmanın güzelliğini ve yalınlığını hatırlatan sanatçılarda, ressamalarda, şair ve yazarlarda buluyorum.

Yeni projeler veya çıkışlar üzerinde çalışıyor musunuz?

On sekiz aylık bir oğlum var, adı Franz. O, eşim ve ailem şu an için önceliğim. Haftada bir günümü meditasyonumu, yani tırmanışımı gerçekleştirmek için dağlarda geçirmeye çalışıyorum. Mümkün oldukça ve ailemin rahat olduğundan emin olduğum zamanlarda, tırmanışa daha fazla vakit ayıracağım.

Eylül 2005'te Vince Anderson ile birlikte Nanga Parbat'ın Rupal yüzündeki Central Pillar'da yeni bir rotaya tırmandınız. Bu çıkışla ilgili hatıralarınız nelerdir?

Çok fazla hatıra var, hangilerini paylaşacağımı seçebilmek gerçekten zor. Aradan tam 12 yıl geçmesine rağmen, o tırmanışı günde en az bir defa aklımdan geçiririm...

Kendini bilmek, Antik Yunan'dan bugüne değin verilmeye çalışılan en zorlu mücadele. Tüm dağların sunabileceğinden daha zorlu. Bugüne kadar tanıdığım her insan bir noktada iç huzurunu bulmak, kendisiyle olan dostluğunu ve önem verdiği kişilere duyduğu kardeşlik bağlarını güçlendirmek için dış yollar edinmişlerdir. Şimdi Vince ile tırmanıştan çok çocuklarımız hakkında konuşuyor olsak da, o hâlâ benim yakın arkadaşım.

Bu tırmanış bana çok şey öğretti. Sadece 6 günlük tırmanış ve 2 günlük iniş sırasında değil; böyle bir tırmanışa hazırlanmakta olduğum 15 yıllık süreçte de. Toplum olarak, büyük sanatçıları ve eserlerini onları resmetmelerinden sonra fark ederiz. Fakat asıl sayılması gereken; eserin ardında yatan ve yıllarca, çoğunlukla her gün düzenli olarak sürdürülen zorlu çalışmadır. Tırmanışın kendisi, şaşırtıcı olsa da, birçok yönden geçmiş 15 yılın basit ve doğal bir sonucudur. Dağdaki 8 gün zordu. Fakat onun öncesindeki 15 yıl çok daha zorluysa. Ve bu 15 yıl bana, kendim, dostluklarım ve yaşam hakkında çok şey öğretti. Tabii ki şimdi bile neredeyse hiçbir şey bilmiyorum, fakat başladığım noktaya kıyasla çok daha fazlasını biliyorum.

Kişisel gelişim için önemli olan; bir projeye, neredeyse erişilemeyecek bir hedefe sahip olmak. Ve dengesizlik.

Hayat, aşk ve iş arasında bir dengeye sahip olunarak gelişme gösterilebileceğine inanmıyorum. Herhangi bir alanda gerçek bir gelişim göstermek için ağırlık basan taraf öncelikli olmalı. Eğer kendiniz için büyük bir şeyler başarmak istiyorsanız, yolculuğunuz tamamıyla o tek şeye adanmalı. Aranıza hiçbir şey girmemeli. Uzun yıllar boyunca o şey benim tırmanışım, sanatım ve kendimdi. Şimdiyse ailem. Ve bu bizi bir sonraki noktaya getiriyor: Zamanlama. Hayaller yoğun bir adanma ve kararlılık talep ediyor, Rupal yüzünün bende olduğu gibi, fakat bunlar kişinin yaşamında doğru zamanda gerçekleşmeli. Bu Bonatti'nin bilgeliklerinden biriydi, 40 yaşına geldiğinde alpinizmi geride bıraktı. Kendisi için alpinizmin zamanının bittiğinin farkına vardı ve hayatının bir sonraki dönemine başlangıç yapabilmek için temiz bir mola verdi. Messner de bu açıdan bilgece davrandı. Her iki tablo da basit bir gerçeği yansıttı: ağır alpinizm, genç insanların oyunu. En iyisi, ailenin henüz resme girmediği ve diğer adanmaların olmadığı durumda gerçekleştiriliyor. Bu yönden, zamanlama ve adanma birbirine bağlılık gösteriyor.

“Pratik olarak benim alpinizmin bir partner, az sayıda ekipman ve güzel bir dağdan ibarettir.”

Aynı zamanda bir dağ rehberisiniz. Bu işe yaklaşımınız nasıl?

Zamanımın çoğunu tırmanışçılara, ski-mo yarışçılara ve dağ koşucularına online dersler vererek geçiriyorum. www.uphillathlete.com

Rehberlik yapıyorum, fakat yılda sadece birkaç gün ve yalnızca grup dersleri veriyorum. Dersler hakkında daha detaylı bilgi için: www.skywardmountaineering.com

Alpinizmin kültür olduğunu düşünüyor musunuz?

Eğer Courmayeur'in, Chamonix'in ya da Kals am Grossglockner'in şehir merkezlerine giderseniz, ki üçü de ayrı ülkelerin ayrı dillerin şehirleridir ve hepsi de yüksek dağların eteklerine kuruludur, bu kentlerin en önemli iki kuruluşunun binalarıyla karşılaşacaksınız: Katolik Kilisesi ve dağ rehberlik ofisi. Evet; alpinizmin, yalnızca bu üç şehirle sınırlı olmayan ve dağlık bölgelerin kültürünün derinlerine işleyip bütünleşen bir kültürü var. Alpinizm; onu uygulayan, izleyen, okuyan ve takip eden herkese güzelliği ve sadeliği sunar. İnsanın, tercihi olarak acı çekme ve kimseye zararı dokunmayan bir mücadeleyle kendini keşfetme serüveninden daha azı değildir. Bu şekilde alpinizm, diğer tüm sporlar ve sanat formları kadar önemlidir.

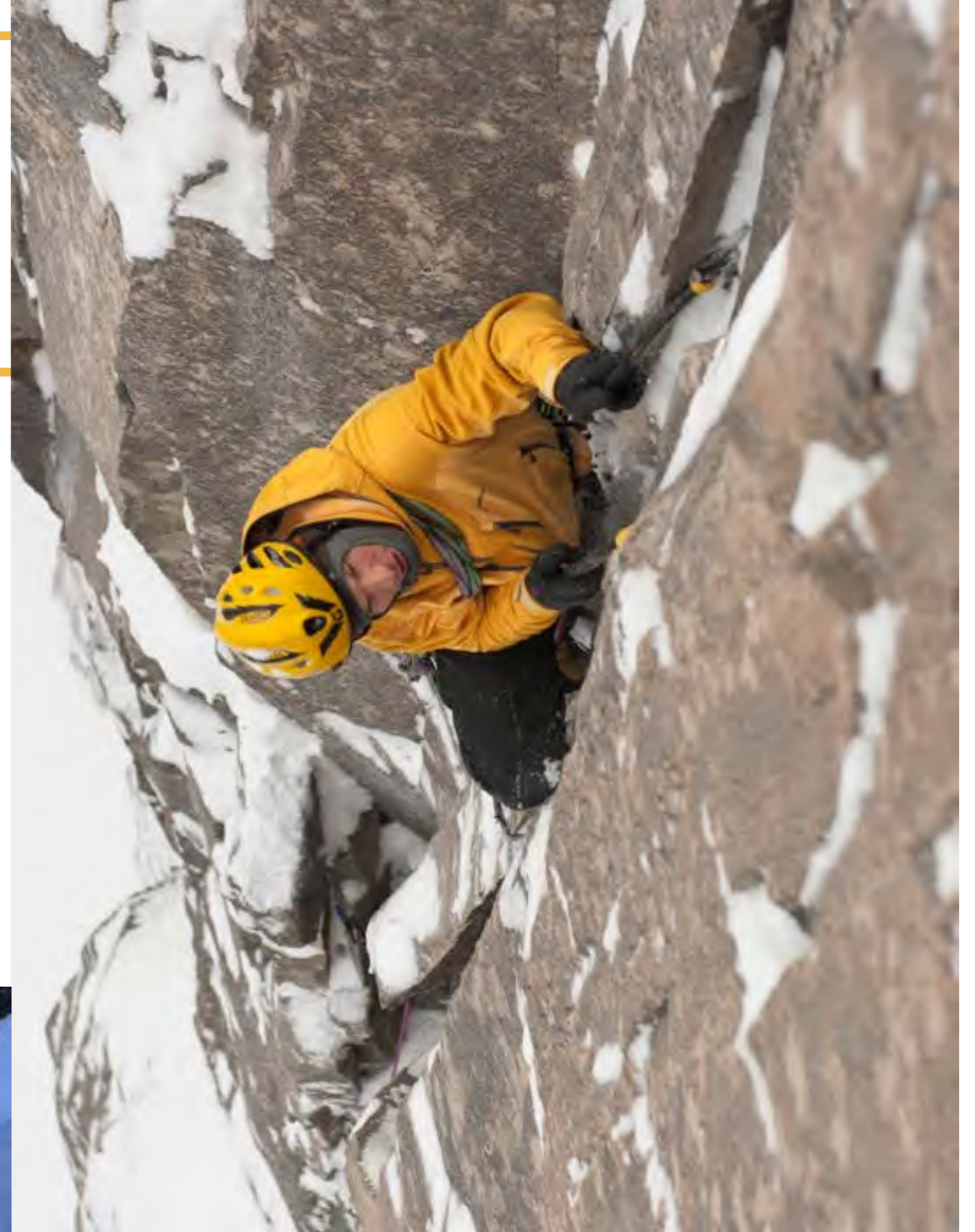
Çıkışların, tırmanışların yalnızca gerçekleştikleri anda canlı ve geçici oldukları gerçeği; bu yolla kendini tanımanın, testlerin, derslerin, düşüncelerin asla son bulamayacağını vurgular ve bu da insan olmanın temel bir dersidir.

Steve House kimdir?

1970 doğumlu Amerikalı profesyonel tırmanışçı ve dağ rehberi. En ünlü tırmanışı Vince Anderson ile birlikte Nanga Parbat Rupal yüzünün Central Pillar çıkışı olsa da bunun dışında Alaska, Kanada, Alpler ve Karakorum dağlarında birçok yeni rotada ilk çıkışlar gerçekleştirmiştir. Reinhold Messner ondan "dünyadaki en iyi yüksek irtifa tırmanışçısı" olarak bahseder. Outdoor markaları Patagonia, Grivel, La Sportiva, GU Energy ve Zeal Optics için elçilik yapmaktadır. 2009'da yayımladığı Beyond the Mountain kitabı Boardman Tasker Prize for Mountain Literature ödülünü kazanmıştır. 2015'te Scott Johnson ile birlikte Uphill Athlete'i kurmuş ve birlikte Training for the New Alpinism ve The New Alpinism Training Log kitaplarını yayımlamışlardır.

Kaynaklar:
<https://www.uphillathlete.com/>
[https://en.wikipedia.org/wiki/Steve_House_\(climber\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Steve_House_(climber))

PALANDÖKEN ICE PARK

Bir hayal ile başlayan buz parkı biraz emek ve desteğin ardından gerçeğe dönüştü.

İstanbul zirve dağcılıktan arkadaşımız tırmanıcı Yücel Bagatur 2016 yılının ilk aylarında Colorado yakınlarında bulunan Quray İce Park'a ait görüntülerin bulunduğu bir video paylaşarak bunun Erzurum'da da yapılabileceği fikrini vererek içimize kurt düşürdü.)

2016 yılında bir süre civarda bakınarak bunun yapılabileceği yerler konusunda incelemelerde bulduk. Tesbit ettiğimiz yerler arasında bir çok avantajı içinde barındırdığı için Palandöken kayak merkezinde tesbit ettiğimiz yere karar verdik. Belirlenen yer Quray kadar büyük olmasada Türkiye için başlangıç aşaması olabilecek nitelikteydi. Bu fikrimizi birkaç kez yetkililere anlattık ama gerek bizim fazla üstelenmemizden gerekse yetkililerin destek vermemesinden 3 yıl boyunca erteledik. 2019 Eylül ayında Erzurum Büyükşehir Belediyesi Ejder A.Ş. genel müdürü Selim Bağrıyanık ile gerçekleştirdiğimiz bir toplantıda ICE PARK projemizi detaylıca anlattık ve kendisinde mantıklı bulması neticesinde belediye yönetimiyle gerekli detayları görüşüp bize olumlu dönüş yaptı.

Mustafa Tekin
Yıldırım Beyazıt Öztürk
Erdal Emeç

Fotoğraflar: Mustafa Tekin

5 yıl önce kayak pistinin kenarına yapılan yüksekliği 15-25 metre aralığında olan piste kaya düşmesini engellemek için yapılmış olan püskürtme beton (shot grit) yüzeye 500 metre yukarıda bulunan yeraltı kanalın alınmış bir derenin su havuzundan ve yaklaşık 6 derecelik bir eğimle suyun taşınabileceği hesabını yaptık. Bu aşamada Belediye yetkilisi Halil Saraç ve ekibinin gayretli çalışması sonucu boru hattını 2 gün gibi kısa bir sürede tamamlayarak su ile duvarı buluşturmuş olduk. Hemen ardından çekilen su hattına bahçe sulama sistemlerinde kullanılan robotları 10-15 er metre aralıkla yerleştirip suyu duvar yüzeyine püskürtmeye başladık. Hava sıcaklıklarının Erzurum'da dahi mevsim normallerinin 10 derece üstünde seyretmesine rağmen Ekim ayı sonu itibarıyla geceleri buzun oluşması bizi morale lendirdi. Bu arada buz parkının karşısında Ejder 3200'ün desteği Erzurum Spor Lisesinin gayretiyle 3000 adet çam fidanı dikerek gelecek yıllara görsel yatırım yapmış olduk. Bir süre deneme sulamaları ve buzlatmaları yaptıktan sonra kasım ayının ortasından itibaren suyu sürekli açık bırakarak hayal ettiğimiz buz parkını 24 Kasım 2019 öğretiler gününde öğrenmeye ve öğretmeye açtık. Buz sorunsuz bir şekilde donmuştu ve Türkiye'nin ilk buz parkı henüz kış ayları gelmeden tırmanışa hazır. Parkın hazır olmasıyla ülkemiz dağcılığının önde gelen ismi Tunç FINDIK davet edildi ve 3 gün boyunca gece gündüz tırmanarak değişik zorluklarda rotalar açıldı. Buz parkını her geçen gün daha kalınlaştırıp güzelleştirerek 10-11-12 Ocak 2020 tarihlerinde EBB Ejder A.Ş. ile yapacağımız. 1.Palandöken Outdoor Festivalinde Resmi olarak kullanıma açacağız. Festivalde Dağ Kayağı, Buz Tırmanışı, Dağ Bisikleti, 93 Harbi şehitlerini anma tırmanışı, Serdar Kılıç, Tunç Fındık, Gökalp Saklı ve Bülent Erkan gibi doğa insanlarının söyleşileride olacak.

Festival etkinlikleri tamamen ücretsiz olup imkanlar ölçüsünde misafirlere ikramlar sunulacaktır. Festival ile ilgili tüm detaylar ve akreditasyon işlemleri www.ejder3200.com sitesinde mevcuttur.

Türkiye'nin ilk ICE PARK'ını görüp tırmanmanız için tüm tırmanıcıları Erzurum'a bekliyoruz.

Bir hayal ile başlayan buz parkı biraz emek ve desteğin ardından gerçeğe dönüştü.

Neden Palandöken Ice Park?

- Türkiye'nin bir ilk yapay buz parkı olmasından dolayı,
- Türkiye'nin en önemli kayak merkezlerinden biri olan Palandöken Kayak Merkezinin içinde yer almasından dolayı,
- Kayak ve buz tırmanış tatilini aynı dönemlere denk getirme imkanından dolayı,
- 15-25 metre yüksekliğe ve 65-90 derece eğim aralığına sahip olmasından dolayı geniş bir tırmanıcı kitlesine hitap etmesinden dolayı,
- Aynı blok üzerinde aynı anda 10 kişiye tırmanma imkanı vermesinden dolayı,
- Türkiye Dağcılık Federasyonunun ilk kez yapacağı buz tırmanış semineri, hakemlik kursu ve Türkiye şampiyonasını bu duvarda yapacak olmasından dolayı,
- Erzurum'a ulaşım imkanlarının çok olmasından dolayı, (Uçak, Tren , Otobüs)
- Şehir merkezine sadece 5 km mesafe uzaklıkta olmasından dolayı,
- Tırmanış mevsimin çok uzun olmasından dolayı, (Kasım ortasından Nisan başına kadar)
- Kayak pistine yapılan ışıklandırma sayesinde karanlık çöktükten sonra da gece tırmanışı yapılabilmesinden dolayı,
- Konaklama alternatiflerinin çok çeşitli olmasından dolayı, (Öğrenci yurdundan, 5 yıldızlı otele kadar bir çok alternatif)
- Güler yüz, hoşgörü, çağ kebab, kadayıf dolması ve daha bir çok nedenden dolayı...

YAPILARINIZI KORUMAK, YAPIMIZDA VAR...

Osmanlı İzolasyon yapıları korur. Değerine değer, ömrüne ömür katar.

- > Su Yalıtımı - Bitüm Bazlı
- > Hazır Harçlar
- > Su Yalıtımı - Akrilik Reçine & Çimento Bazlı
- > Bitümlü Membranlar ve Kiremit Altı Örtüleri
- > Kalıp Ayırıcılar
- > Beton Kimya

NAFTA
OSMANLI
1980

- > TEMEL POGÇALAMA İZOLASYONU
- > TEMEL PERDE İZOLASYONU
- > GİZLİ ÇATI VE DERELERDE İZOLASYON
- > HAVUZ İZOLASYONU
- > ÇATI İZOLASYONU
- > AÇIK TERASLARDA İZOLASYON
- > ISLAK ZEMİNLERDE İZOLASYON

17 Sk. No: 20 Kemalpaşa OSB Kemalpaşa-İZMİR

Tel: 0 232 360 10 80 Faks: 0 232 360 15 34

www.osmanliizolasyon.com.tr

TEŞEKKÜRLER PEAK LENİN

Yazı ve Fotoğraflar: **Yaşar Kemal SEMA**

2015 yılı Kasım ayı. O yaz gerçekleşen kulübün Peak Lenin faaliyetinin sunumundan sonra Ümit Yılmaz ile konuşuyorduk. Konuşmanın bir yerinde, 2017 yazında Peak Lenin'e kalabalık bir kulüp faaliyeti düzenlemek istediğinden bahsetmişti. Benim ise dağcılığa başlamamın ikinci yılıydı ve önümüzdeki Mart ayında son kulüp eğitimimi almayı planlıyordum. 7000+m lik bir dağ benim için uzak bir ihtimal olarak duruyordu ama sunum-

da dinlediklerim ve asıl olarak faaliyete katılanların yaşadıkları kişisel deneyimler gerçekten çok cezbediciydi...

2019 yılı Temmuz ayı. Aslı ile İstanbul uçağındayız. Esen ve Caner ile havaalanında buluşacağız. Akşamında Bişkek uçuşu...ve sonrasında Kırgızistan'ın ikinci büyük şehri Osh'tayız. Yirmi beş saatlik yolculuğun sonunda kalacağımız hostele varıyoruz nihayet. Alışveriş, yemek, kartuşların temini

derken, çantaları hazırlayıp uykuya dalıyoruz. Ne kadar dalabildiysek...

Ve nihayetinde faaliyetin başlayacağı ana kampa varıyoruz. 3600 m'de çayırılık bir alanda kurulu kampta 2 gece kalıyoruz. Ertesi sabah yüklerimizin bir kısmını katırlara verip, ağır çantalarımızla, üzerinde uzun bir süre kalacağımız morende kurulu Kamp1'e (4400 m) hareket ediyoruz.

Kamp1'deyiz. Planımız sabah 05:00'de Kamp 2 (5300 m) için yola çıkmaktı. Ancak yükseğe uyumda zorlanıyoruz henüz. Bundan dolayı o günü 4750 m'ye uyum tırmanışı yaparak geçiyoruz.

Ertesi gün bu sefer sabaha karşı 02:30'da kalkıyoruz. Tüm kamp yaklaşık 10 cm karla kaplı. Rotadaki izler görünmüyor. Şu an için rotada kimse yok. Beklemeye karar veriyoruz. 06:00 da rotada yukarı çıkan ekipler var. Ama düne nazaran çok az sayıda. Zaman geçtikçe ve yola çıkamadıkça sinirlerimiz geriliyor, burada kalma ihtimali artıyor ve planın gerisine düşme olasılığımız artıyor. Bir yandan da çığ vb riskleri ölçüyoruz kafamızda. Saat 10:00 oldu ve kimseden çıt yok. O esnada 10 kişilik bir Rus ekip, daha gerideki kamplardan gelip rotaya giriyor. Ama saat bu rota için çok geç. Okuduğum raporlarda burayı bu saatte geçene pek rastlamadım. Sadece Kerem Ayhan bir raporunda 11:15 gibi buradan çıktığını yazmış. Sonra Aslı gelip, rotaya giren Rus ekibi de göstererek Kamp2'ye çıkabileceğimizi söylüyor. Ekibin diğer kısmında, geçen zamanla beraber yola çıkma isteği yerlerde. Bir şekilde Aslı bizi ikna ediyor ve zaten hazır bir şekilde olduğumuz için 11:00 de yola çıkıyoruz. Kamptan itibaren krampon ve ip birliğinde gidiyoruz. Havalarda ısınmadığı için çatlaklar nispeten dar. Kimi yerlerde üstünden atlıyoruz, kimi yerlerde sabit hatlara giriyoruz. Hava ara ara açık, ancak çoğunlukla yağışlı ve gök gürültülü. Rotanın "Kızartma tavaşı"(Skavarada) denilen kısmına girmeden hemen önce bir bulutun içine giriyoruz. Rüzgar şiddetleniyor ve görüş mesafesi düşüyor. Tabi havanın böyle olması Kızartma Tavaşı kısmında kavrulmamızın da önüne geçiyor. 20:45'te perişan bir halde Kamp2'ye (5300 m) varıyoruz. Hava alacakaranlık. Şirketteki rehberlerden biri olan Pasang Sherpa ile Kamp2'ye vardığımızda tekrar karşılaşıyoruz. Sanırım durumumuzu ve havayı da gözleterek bize şirketin çadırlarına girebileceğimizi söylüyor. Biz de seve seve kabul ediyoruz.

Peak Lenin'de asıl olarak ne ile karşılaştığınızı Kamp2'ye gelince anlıyorsunuz. Bugün hava çoğunlukla kapalı ve hayli soğuk. Aslı'nın dün akşam Kamp2'ye gelirken başlayan

rahatsızlığı bütün gece devam etti ve sanırım hiç uyumadı. Sabah kalkınca bir fırsat bulup çadırları konforsuz bir zemine kuruyoruz. Mümkün olduğunca sıvı alıp, bir şeyler yiyoruz. Bugünkü hedefimiz Kamp3'e (6100 m) varıp, bir süre kalıp geri inmek. Yüksekliğe uyumda hala zorlanıyoruz ve dünden kalan yorgunlukla beraber 13:15 te Kamp3'e doğru yola çıkıyoruz, Aslı önden gidiyor sonra ben, sonra Esen, arkada Caner. Hemen kamptan başlayan dik bir etapla 5450 m'de küçük bir sırt sistemine bağlanıyorsunuz. Eğitim ortalama 70 derece. Caner yola çıktıktan kısa bir süre sonra ayaklarının ağırdığını ve halinin olmadığını söyleyip geri dönüyor. Bu durum biraz canımı sıkıyor ama şu anki tek hedefim uyum tırmanışını tamamlayıp bir an önce alt kamplara inmek. Aslı sırta varmak üzereyken dünkü bulutlardan bir tanesi daha geliyor ve sırtımdaki kazmanın zangırdadığını duyuyorum. Aslı da aynı şeyi duyduğunu söylüyor. Hemen Esen'e seslenip çantaları sırttan çıkartıp, batonlarla beraber nispeten kendimizden uzak bir yere koyuyoruz. Üçümüz ayrı yüksekliklerde, kulvarın üzerinde, bulunduğumuz yere çöküp, dünkü gibi bulutun gitmesini bekliyoruz. Rüzgar şiddetleniyor, bulut geçmek bilmiyor, durdukça üşüyoruz. Saat de ilerliyor ve yine bir sinir harbi. Ara ara uzaktan birbirimize bakıyoruz. Esen aşağıdan "Ne yapacağız?" diye sesleniyor. Gidecek miyiz, dönecek miyiz? Açıkçası sırtta ve sonrasında 5800 mlere giden platoda durumun şu andakinden daha iyi olmadığını düşünüyorum. Devam etmekte kararsızım. Aslı'ya bakıyorum. Hadi devam ediyoruz deyip, çantasını alıp yükselmeye başlıyor. El mahkum gideceğiz! Tahmin ettiğim aksine sırta çıkınca bulut

bizi geçip Razdelnaya zirvesine doğru hareket ediyor, şanslıyız ki önümüzde. Yolda Kamp2'ye inen karma bir grupla karşılaşıyoruz; Kamp3'te havanın çok sert olduğunu ve elektrikleme olduğunu söylüyorlar. "Sakin Kamp3'e gitmeyin" diye de uyarıyorlar. Açıkçası saati ve performansımızı gözleterek gidebileceğimize nispeten pek ihtimal vermiyorum. Ama kafamdaki psikolojik eşik 5800 m. Daha önce baktığım raporların içinde 5800 m'ye kadar uyum tırmanışı yapıp; zirveyi gerçekleştiren performanslar okumuştum. Bugün kesinlikle 5800 m'yi görmemiz gerekiyor. Bu şekilde bile uyum için yeterli olacak mı bilemiyorum. Ben öne geçiyorum, Aslı arkamda, onun arkasında da Esen görüş mesafesinde ilerliyoruz. Ara ara arkaya dönüp ekibin kalanına bakıyorum. Hepimiz yeterince yorgunuz. Plato boyunca kısmen batan, çoğunlukla sert karda devam ediyoruz. 16:00 gibi Kamp3'e çıkan boyuna geldiğimizde 5800m'ye geldiğimizi anlıyorum. Saatimdeki GPS in altimetresi de beni teyit ediyor. Buradan da Kamp3'de havanın hiç iyi gitmediği görünüyor. Bir süre burada dinlenip saat 17:00 gibi Kamp2'ye iniyoruz. Gündüz performansı gayet iyi olan Aslı akşam yine rahatsızlanıyor. Neyse ki sabaha aşağıya ineceğiz.

Peak Lenin'de asıl olarak ne ile karşılaştığınızı Kamp2'ye gelince anlıyorsunuz.

Saat 08:00 de Kamp1 için yola çıkıyoruz, 11:45'de varıyoruz. Planımızı 2 gece burada kalıp, sonraki sabaha karşı zirve için hareket etmek. Uyum tırmanışını tamamlamış olmak biraz olsun rahatlatıyor beni. Aslı'nın geçirdiği iki kötü gece bir soru işareti olarak duruyor. Bundan daha büyük bir sorun ise Caner'in uyum tırmanışını tamamlamamış olması ve bundan sonraki faaliyetin ekip olarak seyri. Fiziksel olarak ise daha iyi durumdayız fark ediliyor. Burada dinlenmek ve beslenmek hepimize iyi gelecek. Ana kamptan beri neredeyse beş gündür Türkiye'dekilerle haberleşemedik. Akşam üzeri Caner çadırımıza geliyor, telefonda annesinin rahatsızlanıp hastaneye kaldırıldığını öğrenmiş. Morali çok kötü. Türkiye'ye döneceğini söylüyor. Hep birlikte ne yapacağımızı konuşmak ancak sabah nasip oluyor.

Sabah hep birlikte kahvaltı yapıp Caner'in gidişini konuşuyoruz. Her şey hızla geliştiği için Caner'in dönüşü için lojistik vs kısmını konuştuk daha çok.

Saat 10:30'da Caner Ana kamp için yola çıkıyor. Biz de planımızı tekrar gözden geçirip, kısmen revize ediyoruz. Kamp2 ve Kamp3 için çadır düzenini yeniden planlıyoruz. Bundan sonrasında; 3 kişilik tek bir ekip gibi hareket edeceğiz. Ayrıca hava durumunu incelediğimizde Kamp3'te fazladan bir gün kalıp uyum tırmanışı yapmaktan vazgeçiyoruz. Kamp3'e vardığımız günün gecesinde zirve deneyeceğiz. Önümüzdeki periyotta zirve için en iyi hava 20.07.2019 olarak görünüyor ve planımızı bu tarihe göre yapıyoruz. Dinlenme günümüzde, Esen ve Aslı çamaşır yıkıyorlar buzuldan akan su ile. Ben de çadırları ve malzemeleri düzenleyerek geçiriyorum günü. İştahımız yerinde. Akşam üzeri Esen'in telefonundan bir film bile izliyoruz.

Sabah 06:00'da kalkıyoruz. Aslında akşam uyuyamadım. Uyum tırmanışına başlangıçtan bugüne yaşadığımız şeyler sanırım biraz ağır geldi bana. Fiziksel olarak değil ama psikolojik olarak yorgun hissediyorum ve moral-

sizim. Zirvenin insanı mıknaş gibi çeken o etkisini hissedemiyorum şu an nedense. İçinde bulunduğum bu ruh hali beni bir yandan da rahatsız ediyor ve durumu Aslı ve Esen'le paylaşmaya karar veriyorum. Kahvaltıdan sonra bitki çayı eşliğinde konuşuyoruz biraz. Bu konuşma çok iyi geliyor bana. Ve bir kez daha böyle bir ekibin bir parçası olmaktan sonsuz mutluluk duyuyorum.

Artık zirve için hareket vakti. Sabaha karşı 05:00'de yola koyuluyoruz. Yükümüz ilk sefere göre hayli hafif; 14kg civarı çantalarımız. Performansımız ise ilk sefer ile kıyaslanamayacak kadar olumlu. Aşağı yukarı rota üzerindeki tüm ekipleri yavaş yavaş geçip Kamp2'ye saat 12:20'de varıyoruz. Aslı ve Esen rota üzerindeki erken varacağımızı söylemişlerdi ama ben bu kadar ihtimal vermiyordum. Çünkü okuduğum hiçbir raporda bu etabın bu sürede geçildiğini görmedim. Genel olarak 9-11 saat arası sürüyor bu etap. Üstelik bu sefer Kamp2'ye geldiğimizde de çok zindeyiz. Moralimiz çok

iyi. Performansımız da öyle. İlk defa zirve şansını kafamda tartıyorum ve bir aksilik olmazsa zirve yapabileceğimize inanıyorum. Havanın nispeten açık seyrettiği 2 günde karlar erimmiş ve çadırlar elden geçirilmek isteniyor. Biz de tekrar sökülüp, yer açıp, tekrar kuruyoruz çadırları. Yemek ve sıvı alımı işini iyi oturttuk. Ne durumda olursak olalım iyi beslenmeye ve sıvı alımına dikkat ediyoruz.

Gece Aslı'nın rahatsızlığı tekrar nüksediyor. Bu sefer ateşi de yüksek. İkimiz de uyumuyoruz. Düzenli ilaçlarını takip edip, bir yandan da ateşini kontrol ediyoruz. Sabaha karşı bir iki saat uyumuşuz. Sabahın yavaş yavaş geliyor olması ve biraz uyku ikimize de iyi geldi açıkçası. Sıcak bir şeyler içip durumumuzu konuşuyoruz. Tüm olasılıkları konuşuyoruz ama şu durumda Aslı'nın son kampa (Kamp3) çıktığında orada da rahatsızlanma ihtimaline karşı yapabileceklerimiz daha sınırlı ve daha önce o yükseklikte hiç uyumamış olması da belirsizlik yaratıyor. Sözleştiğimiz saat 06:00'da Esen de kalkıyor ve bizim çadıra gelip kahvaltı edip durumu onunla değerlendiriyoruz. Aslı'nın dönüş kararı kafamda net. Çatlaklı bölgeyi yalnız inmeyeceği de öyle. Esen konusunda ne yapacağız onu düşünüyorum sabahtan beri. Ben Aslı ile insem; Esen dönmek ister mi? Esasen dönmek istemeyip de, şu durumda dönmek mecburiyetinde kalır mı? Devam etmek isterse (ki için için böyle bir karar vermesini diliyorum) nasıl planlayacağız? Neyse aklın yolu bir; Aslı'nın dönmesi, benim de onunla dönmem konusunda anlaşılıyor. Esen de "Ben devam etmek istiyorum" dediğinde zaten plan kısmen şekillenmiş oluyor. Hemen yemek vs planlaması yapıyoruz. Kamp3'e çadır götürmeyip, o esnada uyum tırmanışını tamamlayıp alt kamplarda olan Emine'lerin çadırını kullanmasına karar veriyoruz. Yine o esnada Kamp2'de olan Kocaeli Zirve Dağcılıktan Emre adında bir arkadaşına, fazlalık kartuş ve yemeklerin bir kısmını verirken Esen'in planından bahsediyorum. O'na da uyarıya beraber çıkmalarının iyi olacağını konuşuyoruz. Bunların sonucunda Esen'i Kamp3'e doğru uğurlayıp, Aslı ile kampa toplayıp Kamp1'e inişe başlıyoruz. Dönüyor olmak canımızı sıkıyor ama Esen'den ayrılmak daha fazla. Ben ise Esen'i tekrar görene ka-

dar rahat etmeyeceğimi iyi biliyorum...

Kamp1'e indiğimiz ertesi sabahı Aslı kendisini iyi hissettiğini söyleyince, Ana kampa inmeyip Esen'i burada beklemeye karar veriyoruz. Kamp1-Kamp2 arasındaki çatlaklı bölge rotanın en riskli etaplarından biri. Bir de burayı bir ip birliğinde olmadan geçmek riski bir kat daha arttırıyor. 20 Temmuz'da Esen'in zirve haberini telsizden aldıktan sonra, kampa (Kamp3) döndüğünde tekrar kurduğumuz telsiz bağlantısında; Aslı ile beraber, çatlaklı bölgenin yukarısında(Kamp1-Kamp2 arası) kendisini karşılayacağımızı Esen'e iletiyoruz.

Sabaha karşı Aslı ile beraber kamptan hareket edip çatlaklı bölgeyi tekrar(3. kez) geçiyoruz.....ve sonunda Esen ile buluşuyoruz. Tarifsiz bir sevinç! Bolca sarılıp, yükünü aramızda pay edip ve

inişe geçiyoruz..... Sonrası ise keyifli ve mutlu bir yolculukla aşağı kamplar, Osh, Bişkek.... ve elveda Peak Lenin/ Kırgızistan. Şimdilik... seninle bu ilk tanışma çok güzeldi.

Dip not: Bu yazıyı yazarken faaliyet günlüğünden yararlandığım Aslı Doğan Sema'ya teşekkür ederim.

PEAK LENİN (7134m) EKSPEDİSYONU 2019... ZİRVE YOLUNDA 3 GÜN

Yazı ve Fotoğraflar: **Esengül KIRAN**

“Asfaltlı yolların kusursuz düzgünlüğü sonunda sıkır ayakları; gerçeklik bu kadar tekdüze değildir.”

(Frederic Gross /Yürümenin Felsefesi)

19 Temmuz 2019 saat sabah 09:00, 5300m Peak Lenin 2. kamp,

...attığım her adım beni partnerlerim Aslı ve Yaşar'dan uzaklaştırıyor, kamp gitgide küçülüyor. İçten içe bir korku, tedirginlik var; ancak devam etmenin doğru bir karar olduğuna da hiç şüphe yok. Dağ bana o güveni veriyor ve devam ediyorum.

Rota; 5300 kampından 1-1,5 saatlik dik bir yükselişle oldukça yoğun, uzun ve düşük eğimli bir platoda devam ediyor. Kamp3'e çıkan son dik etabın hemen başlangıcındaki düzlükte 2 çadır kurulu, yanlarından geçerek 6100 dik çıkışına başlıyorum. Uzun bir çıkış, hava açık. Rotada sürekli inenler çıkanlar var. Dağcılarla ara ara sohbet ederek soluklanıyorum. Dağ yalnız hissettirmiyor. Çok ilginç, o irtifada kelebekler uçuyor, turuncu siyah renkleri olan kelebekler :)

Saat 16:00, Nihayet insanı bezdiren çıkışı tamamladım ve bir anda Kamp3'ün çadırı kalabalığında buldum kendimi. Bu kısımda, Zirve başarısına büyük katkısı olan iki avantajlı durumdan ayrıca bahsetmek isterim: ilki, aklimatizasyon çıkışı sırasında Emine İnan ve ekibi ile karşılaşmamız ve Kamp3'te kurulu çadırlarını kullanabileceğimizi söylemeleri, ikincisi ise Anakamp'ta tanıştığımız bir diğer Türk Dağcı Emre Varol'un da benimle eş zamanlı zirve deneyecek olması, kendisiyle aynı çadırı kullanacaktık. 6100m'de tarif edilen çadırı buldum, kendimi çadıra attım. Benden yarım saat kadar sonra da Emre çadıra girdi. Bir şeyler yiyip, bir süre dinlenip çadırın dışına çıktık. Bu yükseklikte her şey benim için bir ilk. Tarifsiz manzaralarla günü batırıyoruz. Gece, zirve için yola çıkacağız. İçim içime sığmıyor; heyecandan değil, irtifadan. Uyuyamıyorum doğru dürüst.

20 Temmuz 2019 saat 03:30 Kamp3,

Zirve serüveni için yola çıkıyoruz. İki lokma anca yiyebildim. Biraz kumanya ve yeteri kadar su yanımıza aldık. Ay ışığında 6400m çıkışındaki rotada dağcıları görüyorum. 10-15 kadar ışık sayabildim. Can sıkıcı şekilde rotada önce irtifa kaybediyoruz. Ve dik çıkışa başlıyoruz. Hava rüzgarlı ve yaklaşık eksi 22 derecelerde. Gün ağarına kadar uzunca bir süre ayaklarım üşüyerek tırandım. Tabii bu esnada "Bir yerimi dondurur muyum? Yok yok, daha soğukta da tırandım." gibi ürkütücü düşünceler zihnimden geçerken, gün ağarmaya başladı. Sırtın solunda güneş doğuyor, sağında hâlâ karanlık hakim ve ay tüm parlaklığıyla bana rehberlik ediyor.

Gün doğdu, rüzgar azaldı. İyi hissediyorum. Rota boyunca Tacikistan tarafında, bu bölgenin diğer zirveleri olan Komünizma (7495m) ve Korjenevskaya (7105m), bu mistik dağ denizinde çok net seçilebiliyordu. Kısa molalarla saat 08:15 gibi 80m uzunluğunda, meşhur "Bıçak"a (Knife) geliyoruz. Büyük dik bir kütle. Sabit hat var. Sağdaki hattı tercih ediyorum. Hatta girip, boşluk hissine çok kapılmadan tırmanışı tamamlıyoruz.

İçten içe bir korku, tedirginlik var; ancak devam etmenin doğru bir karar olduğuna da hiç şüphe yok.

Sonrası uzun bir yürüyüş. Bıçak sırtından sonra zirve platosuna geçilen yan geçiş dışında sıkıntılı bir bölüm yok. Emre'yle aramız açılıyor. Zirve platosundayım. Git git bitmiyor. Yolda, kampta tanıştığımız Avusturyalı kardeşlere rastlıyorum. Dönüş yollarında, zirveye 10-15 m kalmış. Gemma benim yalnız olduğumu görünce eliyle fotoğraf işareti yapıp peşimden geri zirveye çıkıyor. Minnettarım. O yüksekte her hareket zor ve ağırken, bu kadının jesti beni çok duygulandırıyor.

Saat 14:00. Zirvedeyim.

Lenin büstü orada... Bir hayalin gerçekleştiği muazzam dakikalar. Kulübümüz tarihinde bu zirveye erişen ilk ve en genç kadın dağcı oldum. Dağda kaybettiğimiz Dürdane Seringeç'in 2015 yılında Ümit Yılmaz tarafından zirveye çakılan anıt plakası artık zirve simgelerinden. Onu görüp, o güzel

gülsüzlü fotoğrafına dokunuyorum. Kalemim yetmeyeceği hisleri yaşıyorum... Dağ bana izin verdiği için gözyaşlarıyla teşekkür ediyorum. Eğilip zirvesini öpüyorum. Sıra flamalı fotoğrafa geliyor. Çok rüzgar var flama'yı bir türlü açamıyorum -keşke ekibimle olsaydı, bu flama tek kişi için değildi ki!-. Tüm bu karmaşık duygularla fotoğraf ve video çekip saat 14:30 gibi yola koyuldum. Daha az rüzgarlı bir yere sığınıp, Aslı ve Yaşar'a güzel haberi verdim. Emre'yle iniş yolunda karşılaşıyoruz. Yaklaşık 1 saat kadar açılmış aramız; iyi görünüyor. Yola devam ediyorum. Bıçak sırtından indikten sonra hava patladı. Göz gözü görmüyor sisten; rüzgar ve hafif yağış var. Şirketler rotayı oldukça iyi işaretlemişler, bu şekilde kampa devam ettim. Arkamda ve önümde dağcılar var, net olmasa da görüyorum. Artık faaliyetin yorgunluğu vurmaya başladı. 6400 inişi ve sonraki kampa doğru çıkışta artık gücümün

son demlerindeydim. O yoğun siste tırmanırken birden rengarenk kamp çadırları görüldü. O anki motivasyon inanılmaz. Ha gayret kampa vardım. İranlı bir kadın dağcı beni kampın önünde karşıladı ve çadıra kadar eşlik etti. Çadıra girmeme yardımcı oldu. Bu dağda çok güzel insanlar var, çok!

Saat 19:30, hemen bir şeyler içip tulum girdim. Yaklaşık 2 saat sonra Emre çadıra girdi. O da zirveyi başarmıştı. Yaşar ve Aslı beni ertesi gün çatlaklı bölgede karşılayacaklardı.

21 Temmuz 2019 Saat 02:00, Bu sefer uyuyabildim. Dinlenmişim. Toplanıp 03:30 gibi harekete geçtim. Emre'yle vedalaştık; o dinlenip inecekmış. Ben bir an önce inmek istiyordum. 6100 kampından 5300 kampına doğru, bu sefer gerçek anlamda tek başıma yola çıktım. Yani rotada tamamıyla yalnızdım. Zirve için çıkarlar var ancak aşağıya inen kimse yoktu. Faaliyetin benim için en ürkütücü 2 saatiydi. İz belli, yol belli, hava açık; fakat bambam-başka bir his yalnız tırmanmak... Sanki dağ ile aramda hiçbir şey yok. Ayın ışığı altında dağın tüm heybetini iliklerimde hissedebiliyorum. Nihayet en uzun gecem bitiyor ve Kamp2'ye varıyorum. Çadırı toplayıp saat 06:00 gibi yola devam ettim. Dağcılar rotaya düşmeye başlamıştı. Yüküm ağırdı. Yolda Emine ve ekibiyle karşılaştım. Zirve için çıkışa başlamışlardı. Biraz mola verdik, teşekkür ettim kendilerine ve inişe devam ettim.

Nihayet çatlakların başında Aslı ve Yaşar'ı gördüm; ne büyük mutluluk! Dostlarım yükümü paylaştılar ve ip birliğinde inişe geçtik. Çatlaklar 2 gün farkla bile oldukça açılmıştı. Buzul ilk çıkışımıza göre erimişti. 4300'deki ileri ana kampa vardık. Şirket o akşam tüm ekibe ikramlarda bulundu. Ve sürpriz bir kutlama yapıldı. Gemma (zirve fotoğrafımı çeken kadın), sağda kardeşi Tom ve Ukraynalı başka bir dağcı; o gün zirve yapan 4 kişiydik.

Aynı gece Kamp1'de kaldık. Ertesi gün Anakamp'a varıp sonraki gün Osh şehrine geçtik. İki gün süren sabırsız bekleyişin ardından sevdiklerimize kavuştuk. Peak Lenin faaliyeti kazasız, sağlıklı sona ermişti.

7000+ lik bir dağ deneme fikri ilk kez, 2017 yılında Yaşar'dan çıktı. Daha 1 senelik dağcılık deneyimimle kendimi bu çapta bir faaliyette göremiyordum; çıktığım en yüksek irtifa 5671m İran Demavend zirvesiydi. Yüksekçe uyum ve performansım iyiydi, ancak yeterli malzemem ve kış dağcılığı deneyimim yoktu. Tüm bu eksikleri ekibim sayesinde aştım. Evet, denemeliyim ve bu ekiple denemeliyim, dedim. Beni 7000'lik bir dağ faaliyeti denemesine çeken en önemli faktör buydu.

Faaliyet öncesinde ve sırasında birçok aksilikle karşılaştık. Geçtiğimiz 2 sene içinde rehber sıkıntısı yaşadık. 2018 yazında gidemedik, faaliyet tarihlerini ayarlamakta zorluk çektik. Serbest Avukatlık yapıyorum, benim için tarihler uygun iken diğer arkadaşlarımıza uyduramadık. Ancak 2019'u asla bırakmayacaktık. Bu sefer, son ana kadar yeni plan ve kararlarla kendimizi bir şekilde Anakamp'a atabildik. Faaliyet sırasında da, dağdaki partnerim Caner annesinin rahatsızlığı nedeniyle erken dönmek durumunda kaldım. Ben partnersiz kalmıştım. Bu durum benim için faaliyetin ilk kırılma nok-

tasıydı. İkincisini ise Aslı ve Yaşar'dan ayrıldığımda yaşadım. Dağ için yapılan planların tutmadığını, dağa gidince, yaşayınca anlıyorsunuz. Olumsuzluklara rağmen o heyecan hiç kaybolmadı ve enerjimizi zirveye taşıyabildik.

Sıklıkla ve şaşkınlıkla sorulan soru, "Yalnız başına nasıl devam ettin?" sorusuydu. Sanırım dağ bana o hissi verdi. Koşullar uygun olduğu için devam edilmesi gerektiğine ikna etmişti beni. Zirve ise mücadele etmenin, mümkün olan en az riskle cesur bir karar almanın hediyesiydi. 7000+lik bir dağda kendinizi görmek ve deneyimlemek için Peak Lenin oldukça pozitif bir dağ. Sıkı bir antrenman şart, önceki faaliyet raporları üzerinden çalışılıp dağa teknik ve teorik açıdan da hazır olmak gerekli. Tabii en önemlisi mental hazırlık ve motivasyon. Tüm bunlar birleşince sağlıklı ve keyifli bir faaliyet sizi bekliyor.

Son olarak bu faaliyetin, büyük bir dayanışma ile başarıyla tamamlandığını vurgulamak isterim. Faaliyeti hayata geçiren ekibime, maddi ve manevi desteği için kulübümüz İDADİK'e, Kerem Ayhan ve Ümit Yılmaz'a bize yol gösterdikleri için ayrıca teşekkür ederim. Bu güzel kulübe katılmama sağlayan ve her daim beni motive eden Devlet Pasin'e ve Soner Ulutan'a bana inandıkları için, aileme ve sevdiğime hep yanımda oldukları için minnettarım.

BİR DİĞER PEAK LENİN EKSPEDİSYONU

Yazı ve Fotoğraflar: **Emine İNAN**

Doğanın içinde olmak bir yaşam biçimi benim için. Doğadaki "sıradan" canlılar olan biz insanların koptuğu öz aslında doğa. Ayrıştığımız, yabancılaştığımız ve yok ederek hayatta kalmaya çalıştığımız doğa binlerce canlı türünün hâlâ tek ve gerçek evi...

Doğayla bağım çocukluğuma ve ilk gençlik yıllarıma uzansa da, ben onunla bir bağım olduğunu ancak otuzlu yaşlarımda ortalarında fark ettim. Masum doğa yürüyüşleriyle bu bağımı güçlendirdikçe daha ötesine gitmenin hayallerini de kurar hale geldim. Bugün artık kendi sınırlı ufukumun sınırlarından çıkıp evrende bir 7 bin metrelik dağın zirvesine ulaşmış biri oldum.

Bu yolculuk tabii ki sadece benim yolculuğum değil. Yolculuğun hayal aşamasındaki mimar olabilirim, ancak asıl mimarlar yol arkadaşlarım, ailem, destek olan dostlarım ve diğer güzel insanlar!

7 bin metrelik bir dağa "Hadi gidip bir deneyelim" diyerek çıkamazsınız. Bedeniniz bu yolculuğu taşıyabilecek kadar hazır ve güçlü olmalı. Ancak bu asla yeter koşul da değil. Zihninizde dağa dair görüntüler olmalı, kendinizi farklı yüksekliklerdeki olası zorluklara karşı hazırlamalısınız ve en önemlisi kendinizi dağda hayal etmelisiniz! Ta-

Fotoğraflar: Emine İNAN

bii ki sizin harcadığınız bu emeği ekibin tüm üyeleri de harcarsa, bu gerçek bir takım işine dönüşür. Sonrası artık iyi bir planlama, iyi malzemelerin temini, doğru kişilerle iletişim kurarak çözümlenir. Geriye tek bir belirleyici kalır: HAVA.

Bizim Peak Lenin ekspedisyonumuz aslında benim kendimi Khan Tengri'de hayal edemem sonucu ortaya çıktı. Ekip arkadaşım ve dostum Deniz Yulcu, benim 7 bin metrelik bir irtifada kendimi çok yıpratmadan görme isteğimi destekledi ve Peak Lenin'e gitmeye karar verdik. Daha sonra bize Nuri Zeyrek'in de katılımıyla üç kişilik bir ekip olduk. Ülkemiz

sınırlarında oraya hazırlık için ne yapılabiliyorsa biz de kendimizce yaptık ve 9 Temmuz 2019 günü yola çıktık. Faaliyet detayları bir rapor havası oluşturmasını diye çok fazla değinmeyeceğim. Ancak, aklimatizasyon için gerekli tüm süreleri tamamladığımızı, buzul geçişlerinde gerekli tüm güvenlik malzemelerini kullandığımızı ve kamp yükümüzü taşıyabildiğimiz maksimum ölçüde kendimizin taşıdığını belirtmek isterim. Ayrıca Deniz ve ben, Ak-Sai Travel'in "small" paket programına dahildik ve bunu orada

geçirdiğimiz 15 gün içerisinde yapan sekiz kişiden ikisiydik. O tür irtifalarda günde üç öğün yemek yapmak, kamp yükü taşımak, su temin etmek ve bir de sürekli dağa doğru (ya da aşağı doğru) hareket halinde olmak beden için gerçek bir stres! Neyse ki o stresi doğru şekilde yönettik, bedenlerimizin çok fazla yıkıma uğramamasına dikkat ettik ve 23 Temmuz 2019 günü sabah 11:00 sularında Peak Lenin'in 7134 metredeki zirvesine ulaştık. Havanın gece eksi 11 - 13 civarında olduğunu tahmin ediyorum. El ve ayak parmaklarını dondurabilecek kadar keskin bir rüzgar ve soğuk... ve zirve platosuna girilince bir türlü zirveye gitmeyen uuuun düzlükler :)

7 bin metrelik bir dağa hazırsanız ve hava da iyiyse çıkarsınız. Bizim orada kaldığımız 15 gün içerisinde bedenen bizden çok daha güçlü sporcular hava izin vermediği için zirve yapamadılar ve geri döndüler. Biz şanslıydık; planlama, istek ve hava denklemi bizden yana sonuçlandı. Doğa bana sınırsızlığından büyükçe bir alanda bulunma şansı sundu. Minnettarım.

Bu dağın ruhuna yaklaşmayı dileyen tüm doğaseverlere şans dilerim.

ÖLÜMSÜZ EFEDİR, BOZDAĞ

Yazı ve Fotoğraflar: **Yavuz DOĞAN**

Oldum olası dağları sevmişimdir; zirveleri karlı olan dağları, tek başına göğe yükselen dağları daha da çok sevmişimdir. Yüksek olmaları veya ulaşılması zorlu oldukları için değil, bana hissettirdikleridir onları gönlümde önemli kılan. Bazı dağlar rüzgarın şarkısını dinletir, bazıları yeşilin huzurunu verir, bazıları beyazıyla saflığı ve dinginliği hissettirir, bazıları öyküler anlatır, ağıtlar yaktırır. Her dağın ayrı bir hikayesi vardır; Ağrı Dağı'nın üze-

rindeki bulut sevda olur, Demirkazık gün batımındaki bakıra çalan rengi ile coşku olur, Gidengelmaz Dağları adına yakılmış ağıtlarla hüznün olur, Bozdağ da rüzgarıyla özgürlük olup karşılar bizi. Her dağ bulunduğu zamanın şahidi, mekanın bekçisidir. Bozdağ da adeta Ege'yi bekleyen bir efe gibidir. Poslu Mestan Efe'nin mekanı olmuş Bozdağ, Yunanlılara karşı verilen savaşta Birgi ve Bozdağ çevresinde önderlik etmiştir. Bozdağ'ı karşınıza alıp,

başınızı kaldırıp dikkatle dinlediğinizde, kulağınıza konuşulanları duyar gibi olursunuz: **"Dün gece (28 Temmuz 1919) Birgi'deki Yunan karargahına yeni bir baskın yapmış Mestan Efe! Dokuz saat süren çatışmadan, hiç şehit vermeden Bozdağ'a dönmüş!"** der Ahmet Dede. Besim Dayı onu destekleyerek **"Bravo be Mestan Efe'ye! Yunan'ın defterini düreceksiniz bak!"** diye yanıtlar coşkuyla.

Ege'nin Alpleridir adeta Bozdağlar, Küçük Menderes ile Gediz ovaları arasında doğu-batı yönünde 170 kilometre boyunca uzanır ve pek çok endemik bitkiye ev sahipliği yapar. Kestane, meşe ve çam ormanlarının içinde kurulan Bozdağ; doğası, havası ve suyu ile bir yeryüzü cennetidir. Dediğim gibi dağları sevmişimdir; hele sırtını bir köye yasladıysa, üstelik mitolojik bir öyküsü varsa artık o dağ bir coğrafik tanım olmaktan çıkar, ete kemiğe bürünür. Tüm çevre değişir ve mistik bir anlam taşır; siz artık dağın içerisinde bir seyyah olmaktan çıkıp onun bir parçası olursunuz. Kimi zaman köle olur, bütün yaşanan acıları hissedersiniz, kimi zaman bir savaşçı olup uğruna savaş verirsiniz, kimi zaman tanrı olup yaratılmışlarla gururlanırsınız. Bozdağ, mitolojik kaynaklara göre Dionysos dininin kaynağı olarak gösterilir. Öyküye göre Ares'in oğlu Tmolos Artemis'in arkadaşlarından birine saygısızlık ettiği için tanrıça tarafından üstüne azgın bir boğa salınarak öldürtülür ve ölüsü bu dağa gömülür. Bu yüzden Bozdağ'ın mitolojik dönemdeki adı Tmolos olarak geçmektedir. Yunan Tragedyasında da geçer Bozdağ.

*Aşya topraklarından geldim,
Yüce Tmolos'u aştım
Durmadan, yorulmadan koşuyorum.
Çekilsin herkes şimdi ben
Dionysosu kutluyorum.*

*Ne mutlu bahtı açık olana,
Ne mutlu tanrıların sırlarına erene!
Hayatını temizleyip günahlardan ruhunu Bakkhosa verene!
Yıkayıp bütün kirlerini dağlarda
Tanrının delisi olana!*

*Koşmak ne güzel dağlarda
Bakkhos alaylarının ardından!
Sarılıp gezmek benekli ceylan postuna,
Serilip yatmak toprağa!*

Bozdağlar'daki mitolojik öykülerin en tanınmış, Pan'in flütü ile kazandığı yarış sonrası yaşanan tanrılar kavgasıdır. Öykü, iyi bilinen bir öyküdür. Günün birinde Pan, flütüyle Apollon'a ve onun efsanevi lirine meydan okur. İki tanrı arasında bir müzik yarışması düzenlenmesine karar verilir ve Lidya'daki Tmolos Dağı'nın (Bozdağ) tanrısı Tmolos da yarışmanın jürisi olarak belirlenir. Tmolos, tanrısı Apollon'u yarışmanın galibi ilan etmekte tereddüt etmez. Ancak Frigya kralı Midas, sonuca itiraz eder, flütün sesinin daha iyi olduğunu iddia eder ve cezasını eşek kulaklara sahip olarak öder.

Ege'nin zirvesi karla kaplı 2159 metre yüksekliği ile en yüksek noktası olan Bozdağ, bu öykülerle birlikte değerlendirildiğinde çok daha çekici geliyor ve insanını içini zirvesine ulaşmak için önüne geçilemez bir duygu kaplıyor. Okuduklarımdan sonra şubatın ikinci haftasında, havanın iyi olmasını da göz önüne alarak Bozdağ'a gitme kararı aldım. Akşam gözlerimi yumduğumda anlatılan tüm öyküler gözümün önünden geçiyor, beni heyecanlandırıyordu. Rüyamda tanrılar arasındaki yarışmanın karar vericisi olarak görüyordum, oysa biliyordum ki kazanan yine rüzgar olacaktı. Sabah erkenden yola çıktım. Planım, o gün için Bozdağ köyünde bir pansiyonda kalmak, dağın rotaları hakkında biraz bilgi aldıktan sonra ertesi gün zirveye çıkmaktı. İzmir Salihli yolundan sağa doğru sapıp Sart antik şehrine ulaşıyorum, önce burada kısa bir kahvaltılı molası veriyordum. Birden çocukluk anılarım geliyor gözümün önüne; ilk defa geldiğim günü hatırlamaya çalışıyorum. Küçük olduğumu hatırlıyorum, ama kaç yaşımda olduğumu bilmiyorum. Hafızamda kalan tek görüntü Sart antik şehrinin yolun kenarında bulunan

cinnazyum olarak kullanılan, bugün de oldukça ayrıntılı şekilde karşımızda duran yapı. Beni çok etkilediğini hatırlıyorum. Tam karşısında durup uzun uzun seyretmişim. Babamın bana almış olduğu küçük ahşap parçalardan oluşan maketlerle yaptığım okula o kadar benziyordu ki...

"Çay ister misin?" sesiyle hayallerden gerçek dünyaya dönüyorum ve bir dahaki sefere burayı da gezmek üzere karar alıp yola koyuluyorum. Çok kısa süre sonra Bozdağ tabelasından sağa doğru döndüğümde her iki tarafı ormanın sardığı yol kıvrıla kıvrıla yükselmeye başlıyor ve her yükseltide hava biraz daha soğuyarak dağa yaklaştığımı hissettiriyor bana. Bozdağ Köyü'ne ulaştığımda kendimi küçük bir meydana buluyorum; ana yol bu meydana yukarı doğru uzanıyor ve tüm dükkanlar bu yol üzerine dizilmiş. Yolun her iki yanına dağılmış tezgahlarda ceviz, kestane, patates ve dağdan

toplanmış otlar sergileniyor. Köye dinginlik hakim; etrafta bağırp çağırarak bir şeyler satmaya çalışan kimse yok. Her şey öylece ortaya serilmiş ve ne istiyorsan orada işte. Köy, sırtını Bozdağ'ın eteklerine dayamış, dağın karlı etekleri bütün heybetiyle arkada uzanıyor. İçimi bir heyecan kaplıyor, bir an önce ulaşmak istiyorum. Aklıma Fransa'daki Chamonix geliyor, buranın neden dağcılarının kabesi olarak adlandırıldığını düşünüyorum. Kasabanın içinde sürekli devam eden devingenliği nasıl hayretle seyrettiğimi anımsıyorum. Burada ne yazık ki bu heyecandan eser yok; benden başka dağcı da yok zaten. Sadece gezmeye gelmiş bir iki aile tezgahlardan almış veriyor. Sanki herkes derin bir uykuda, belki de biraz sonra PAN fülütünü çalacak ve ara sokaklardan renkli kıyafetleriyle insanlar dans ederek çıkacaklar. Evet evet öyle olmalı, yoksa tanrıların yarışması böyle sessizce olamaz. Köyde kısa bir yürüyüş yapıyor ve kalacak bir yer bakıyorum. Ara sokaklarda bahçe içinde iki katlı evler var; etrafları elma, kestane ağaçlarıyla çevrilmiş. Evlerin kepenkleri sıkı sıkı kapalı, kapılarının

duman yok, uzunca bir süredir kullanılmadıkları belli. Sessizlik burada ortama daha da hakim; bu durum bir yandan bana keyif veriyor diğer yandan da hüzünlendiriyor. Ara sokaklarda barınacak bir yer bulamayacağımı anlayınca ana yol üzerinde yürüyorum, bir iki tane pansiyon tabelası gözümün önüne iliştiriyor ama bunların da kapıları kapalı. Çaresizce köyün kahvesine doğru yöneliyorum, bir iki meraklı bakış altında kahvenin önünde duran adama selam verip içeriye giriyorum. Soba etrafında daire kurmuş olan köylülere selam veriyorum ve sohbet başlıyoruz.:

-Selamlar, köyde kalacak bir yer bulabilir miyim?

-Eskiden olsa, yani bundan iki sene önce olsaydı bulurdun. O zamanlar köye senin gibi çok dağcı gelip giderdi.

Köyde her kış adam olurdu, o vakit burlarda kalıncak yerler de açık olurdu. Ahan şu yukarıdaki pansiyonun sahibi da ölünce, kimse de artık gelmez olunca, köylü napsın? Hepsi birer birer kapattılar yerlerini.

-Üzöldüm, dedim ama bir yandan da merak ediyordum neden dağcılar ayaklarını kesmişlerdi. Dağ çevresiyle birlikte bulunmaz bir cennetti. Buralarda her sene kış dağcılık festivali yapıldığını, hatta bu sene 18.sinin planlandığını da duymuştum. Bu işte bir gariplik vardı.

-Dayı neden dağcılar gelmez oldular,

dağda ayı ya da yırtıcı bir hayvan mı var?

-Ayı napsın dağcıya, onun kokusunu aldımı kaçır hayvan.

-O zaman sorun ne?

-Dağ yasaklı, dağa çıkmak yasaklandı.

-Kim yasakladı dayı?

-Hukümet yasak koydu.

-Şaşırdım kusura kalmayın, teröristler karar değiştirip dağı mesken mi tuttular?

-Olur mu beyim mümkün mü? Efelerin doğduğu, Yunan'ı bile buralarda koymayan biz, birkaç teröriste mi yol vereceğiz? Burlarda o dediğinden heç olmaz.

-Terör değilse... Şimdi kafam daha karıştı. Yasaklı yazar, yasaklı kitap, yasaklı sinema olduğunu biliyorum da hiç yasaklı dağ duymadım. Ne yapmış ki bu dağ yasaklanmış? Böyle bir şey olamaz.

-Sen devletimizden daha iyi mi bilcen.

-Tamam neden yasak o zaman şimdi ben bu dağın zirvesine çıkamaz mıyım?

-Kimse görmeden çıkasan çıkasın emme jandarma görerse garişmam.

-Dayı burası ülke toprağı değil mi, kendi vatanımızda kendi yöremizde bulunan dağa çıkmak için yasak olur mu?

-Ben deyiverem gari sen ne yaparsan yap.

-Peki neden böyle bir yasak var nede-nini anlamaya çalışıyorum.

-İki sene önce bu dağa aha şu gördüğün dik yerden çıkan bir dağcı çığ altında galıp öldü, yine yakın zamanda kadın bir dağcı yukarıdan düştü, buraya helikopterle geldiler ama gızı gurtaramadılar. Bi de yine böyle bir kış vakti kendine dağcı diyen küçük bir gurup sisli havada dağa çıkarken gayip oldular. Yine Jandarma arayıp ölmeden buldular da kurtardılar.

-Eeeee?

-Sonrası il afat bunun üzerine dağa çıkışları yasakladı.

-Olur mu dayı dağda adam öldü diye dağ yasaklanır mı? Tüm dağlar belirli bir risk içerir. Everest'e çıkanların üçte biri yükseklik nedeniyle ölüyor, başka dağlarda çığ altında hayatını kayıp edenler oluyor ama hiç dağların yasaklandığını duymadım

-Öyle vallahi devlet diyo ki ben sizin hayatınızdan sorumluyum kimseye bir şey olmasını istemiyoz.

-İyi de o zaman trafiğı de yasak koy-sunlar her gün yüzlerce insan trafikte

hayatını kayıp ediyor, o zaman arabaları, trafiğı de yasaklasınlar.

-Ben bilmem gari yasak dedilerse yasaaktır.

-Peki, gördüğüm kadarıyla bu durumdan en çok zarar gören sizsiniz. Dağcılar geldiğinde konaklıyor etraftaki dükkanlardan alışveriş yapıyordu yani her gelişlerinde size para kazandırıyor, size ekonomik girdi sağlıyorlardı. Böyle bakınca ilk itiraz etmesi gereken bence sizlersiniz. Bu konuda bir şey yapmadınız mı?

-Bir iki söylendik, sonrası biz kimiz ki devlette söz geçirelim? Zaten daha çok tarımla uğraşıyoruz, onu da Allah'a şükür satıyoz.

-Yani tuzunuz kuru diyorsun, oysa biliyor musun burası öyle bir doğal özelliğe sahip ki Türkiye'de buna sahip neredeyse hiçbir yer yok. Dağ yerleşim yerine çok yakın, o açıdan dağa yaklaşımda başka bir araca gerek, yok yani her daim ulaşım mümkün. Farklı zorluklarda rotalarına ulaşmak neredeyse yürüme mesafesinde; hem trekking tarzında yürüyüşlere hem de ileri kar buz çıkışlarına uygun. Çevresinde Gölcük, Birgi, Sart, Ödemiş gibi bir saat içerisinde ulaşılabilen tarihi bölgeler var. Bunun yanı sıra bölgede birçok endemik bitki ve canlılık var. Bunun birazına sahip yabancılar bu özellikleri kullanarak milyonlarca para kazanıyorlar. Yani tarım girdisi kadar belki de daha fazlasını kazanabilmek mümkün. Tabii tek şartla, doğal yapıyı asla bozmadan.

-Kış şenliğini düzenleyen gulüp birkaç defa girişimde bulundu, ama bir şey değişmedi.

-Onlar dağlarını geri istiyor, burayı önemsiyor ama en çok sahip çıkmanız gereken sizlersiniz.

Sohbet, içeriye girenlerin selamlarıyla kesiliyor. Zaten uzatmanın da bir anlamının olmadığını kavriyorum, hayal kırıklığı ve bir nebze öfke içinde kahveden dışarı çıkıyorum. Çadırımı kuracağıma alana doğru yöneliyorum. Aklimda tek şey sabahki zirve çıkışım. Çadırımı kuruyorum, sabah gün ışıdamadan yola çıkacağım için erkenden yatmam gerekiyor. Hava da giderek soğuyor. Bozdağ yavaşta gücünü hissettirmeye başlıyor. Ocağı açıp önce bir çay demleyip termosla dolduruyorum; ikinci defa kaynatacağım su ise uyku tulumunun içine atacağım zigg için olacak. Bu arada yarın için gerekli malzemelerimi ve kıyafetlerimi yerleştiriyorum, tulumun içi az önce koyduğum sıcak suyun etkisiyle ısınırken çayımı yudumluyorum. Saatimi kurup içi sıcakık olmuş tulumun içine giriyorum, kısaca günün bir değerlendirmesini yapıyorum, yüzümden anlamı belli olmayan bir gülümsemeyle uyuyp kalıyorum.

Ege'nin Alpleridir adeta Bozdağlar...

Sabah yağmur damlalarının birbirleriyle yarışan sesi ile uyanıyorum, hafifçe doğrulup pencereden dışarı bakıyorum; uzakta, karşı kıyıda denizin üzerinde güneş ışıklarının etrafındaki gökkuşağı, güzel bir günü müjdelere gibi duruyor. Bir süre nerede olduğum konusunda tereddüt yaşıyorum, bulunduğum yeri yoklayıp etrafa biraz daha dikkatlice etrafa bakınca evimde yatağımda olduğumu ve bütün bu olup bitenlerin bir rüya olduğunu kavriyorum. Böylesi rüyalardan sonra annemin "kışın açıkta kalmıştır" dediği aklıma geliyor hemen. Bu kabusun bir rüya olması içimi rahatlatıyor, aşağıya kahvaltıya iniyorum, sıcak bir fincan çayımı doldurup günlük gazeteyi açıyorum. Açtığım sayfanın tam ortasında **"BOZDAĞ'DA TIRMANIŞSIZ KIŞ DAĞCILIK ŞENLİĞİ İzmir'in yasaklı dağı İzmir Dağcılık ve Doğa Sporları İhtisas Kulübü (İDADİK) 17. Kış Dağcılık Şenliği'ni Bozdağ'da dağsız kutladı."** yazısıyla karşılaşınca rüya diye düşündüklerimin gerçekleşmiş olmasının verdiği şaşkınlıkla küçük bir çığlık atıyorum.

EMLİ GELENEKSEL ROTALAR

Yazı ve Fotoğraflar: **Burak Can ÖZTAŞ**

Kulübümüz; faaliyet çeşitliliğini arttırmak, daha nitelikli ve yapılmayan tırmanışlara, projelere destek vereceğinin duyurusunu yaptıktan sonra kafamda çok ip boylu geleneksel tarzda yeni tırmanış rotaları oluşturma planı belirmişti. Bunu hangi bölgede yapacağım konusunda ilk aklıma gelen yer, ülkemizin en gözde dağcılık ve tırmanış bölgesi olan Aladağlar'dı. Buradaki belirlediğim yer ise tırmanış bölgesine yakınlığı ve iyi bir kamp yerine sahip olacağı için düşündüğüm yer Emli Vadisi girişi oldu. Bu tırmanışlara daha önce de birçok sefer birlikte tırmandığım dostum Mersin' den Murat Canlı ve Giresun' dan Cemre Demiröz ve alt ekip olarak da İzmir'den üyemiz Cem Erçelik eşlik edecekti. Projeyi sunup kulübümüzden destek aldıktan sonra 10 Temmuz 2019 sabaha karşı Cem'le birlikte aracımızla yola çıktık. 12 saatlik yolculuğun ardından Demirkazık Mümtaz Çankaya Dağevi'ne vardık. Cemre sabah varmıştı. Murat ise bizden 2 saat sonra yanımıza verdi ve ekip bir aradaydı. Öncelikli plan 1 gün Kazıklı Ali Vadisi'nde spor rotalarda tırmanış yapıp ısınmaktı.

Ertesi gün malzemelerimizi hazırlayıp sabah erkenden, Aladağlar'a her gittiğimde yanına uğradığım ve 20 yıldır tanıdığım değerli abim Ahmet Üçer' in pansiyonu Taurus Guest House'a uğrayıp o güzel meyve ağaçlı bahçesinde oturup çayını içtik. Ardından vadiye girdik ve akşam üzerine kadar çeşitli rotalarda tırmanışlar yapıp, bence Aladağlar'ın en güzel kamp yerlerinden birine sahip Yüzüklerin Efendisi'ndeki Mordor'u anımsatan Emli Vadisi Sarı

Mehmed'in Yurdu kamp alanına varıp çadırlarımızı kurduk. Emli Vadisi geniş tabanlı, yeşili bol; devamında ise iki kola ayrılıyor. Güney yönünde Mangırcı Boğazı, doğu yönünde ise Belik Ormanı, devamında Akşampınarı, Kocadölek ve Avcıbeli Vadileri'ne gidiyor. Manzarası güzel, suyu bol, WC ve duş imkanlarına sahip; bunun yanında ise arabayla kolay gelinebildiği için hafta sonları yerel halkın mangal yapmak için tercih ettiği bir yer konumunda. Biz hemen vadi girişinin sağ kolundaki yüzeylerde rota açmayı planladık. Biraz gözlem yaptık. Akşam yemeğimizin ardından uyuduk.

12 Temmuz 2019 Cuma; sabah 08:00'de uyandık, kahvaltımızı yaptık. Tırmanış rotasının altına kadar arabayla gidip ekipmanlarımızı hazırladık. İlk ip boyuna ben lider girecektim. Cemre ortadan gelip, Murat malzemeleri toplayacaktı. Cem ise alt ekip olarak fotoğraflamaları yapıp notlar tutacaktı. Saat 10:40'ta ben tırmanışa başladım. İlk etap; dik, bacamsı bir yapıda yükselip küçük bir sete varıyor ve tekrar dik bir pasaj ve yine ağaçlı küçük bir sete vardım. Burada friend ve stopper kullanarak emniyet noktası oluştururdum.

Rota Adı: **SMYRNA**
Derece : V- / V
Tırmanılan Metre: 140
İp Boyu: 3
Süre : 3,5 saat
Ekip : 3 kişi

1. İp boyu 47 m V
2. İp boyuna Murat lider girdi, yine 4-5 m'lik pasajlar, ufak setler ve yükselmelerle 6-7 ara emniyet noktası ve ağaç istasyon V- 45 m
3. İp boyuna ben lider girdim, 45 m istasyonda 1 kum saati ve 2 friend kullandım. IV+

13:22 de ben tırmanışı bitirdim ve toplamda 140 mt 3 ip boylu bir rota oldu. Son istasyona kum saatine perlon bıraktık ve rotanın adına SMYRNA verdik. Genel derecesi V- / V derece. Genel olarak sağlam, kısa pasajlar içeren yer yer setli bir rota. Takozlar (friend – stopper – hegza) dışında hiçbir

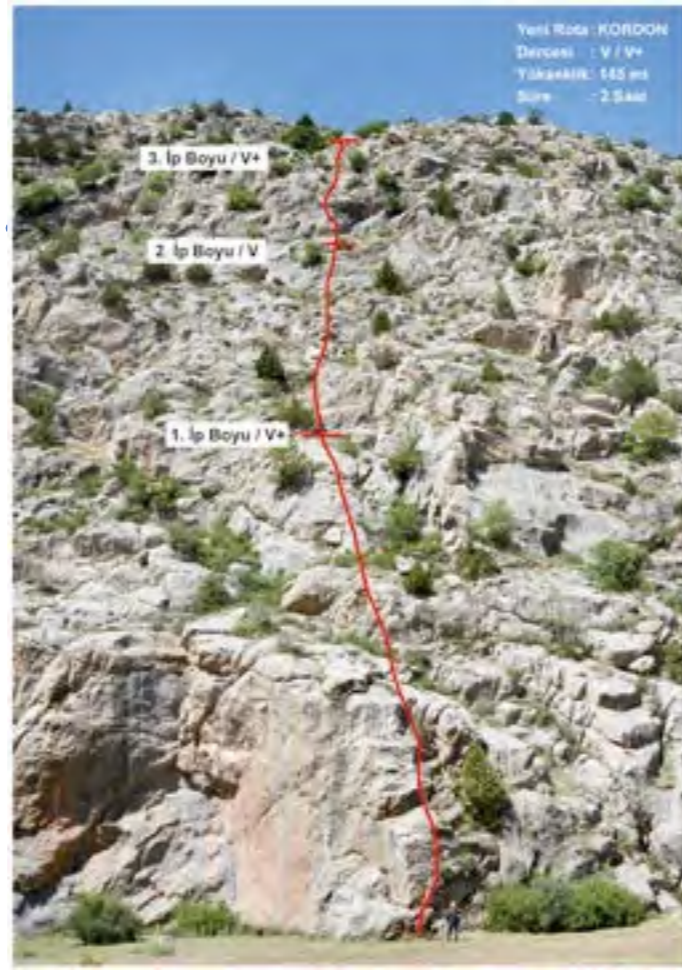
emniyet malzemesi kullanılmadı. 3. ip boyundan sonra sola doğru serbest yükselip sırt hattından kamp yerine inişimiz 20 dk sürdü. Yemek yiyip biraz dinlenip, 2 rota için tekrar duvarın dibine geldik.

İkinci rota, ilk tırmandığımız etabın biraz daha sağında kalan bir yüzey. Saat 17:00 gibi Murat lider olarak tırmanışa başladı. Genel olarak sağlam yapıda takozların kullanıldığı, toplamda 130 m keyifli bir duvar rotasıydı. Son istasyonda kum saatine perlon bıraktık. Biraz serbest yükselerek sırttan ana kampa iniş yaptık. Toplamda 2 ayrı geleneksel rotayı çıkmış olmanın verdiği tatlı yorgunluk ve keyifle genel kritikleri yapıp, yemeklerimizi hazırlayıp yedik.

Yeni Rota: İLK KURŞUN
Derecesi : IV / IV+
Yükseklik: 130 mt
Süre : 2 Saat

Yeni Rota: KORDON
Derecesi : V / V+
Yükseklik: 145 mt
Süre : 2 Saat

Rota Adı: **İLK KURŞUN**
Derece : IV / IV+
Tırmanılan Metre: 135
İp Boyu: 3
Süre: 2 saat
Ekip: 3 kişi

1. İp boyu ağaç istasyon IV 47
2. İp boyu Murat lider tırmandı, IV / IV+ kum saati ve 2 stopper istasyon 45 m
3. Ben lider girdim, IV / IV+ 34 m, tek kum saati istasyon

Bu arada Ekim ayı başında Ankaralı tırmanışçı dostum Ali Gürel ve arkadaşının bu rotanın ilk tekrarını yapmış olmaları da bizi ayrıca mutlu etti.

13 Temmuz Cumartesi sabahı kalkıp kahvaltının ardından vadinin girişinde hemen sağda kalan burunumsu yapıda gözümüze kestirdiğimiz yerden tırmanacaktık. Hazırlıkları yapıp ben lider olarak rotaya girdim. Rotanın en kilit kısmı giriş etabındaki 4 m'lik kısım. Burası V+ daha sonrasında kısa pasajlar ve küçük setli yükselmelerle görece daha rahat ilerliyorsunuz.

Rota Adı: **KORDON**
Derece : V / V+
Tırmanılan Metre: 145
İp Boyu: 3
Süre: 2 saat
Ekip: 3 kişi

1. İp boyu V / V+ ben lider girdim ve başlangıcı biraz sert birkaç hamleyi içeriyordu. 50 m ve kaya babasından istasyonu oluşturdu.
2. İp boyu V Murat lider girdi. Takozlarla ara emniyet noktaları oluşturuldu. 44 m ve kum saati istasyon. Buraya da perlon bırakıldı.
3. İp boyu V+ ben lider girdim. 46 m ağaç istasyon.

Bir süre III+ serbest yükselip sırt hattını yakalayıp aşağıya iniş gerçekleştirdik.

14 Temmuz Pazar; sabah uyanıp kampı topladık ve tekrar Kazıklı Ali Vadisi'ne gidip spor rotalarda tırmanış yaptık. Akşam üzeri tekrar dağ evine geçip bahçeye çadır kurduk ve yattık.

15 Temmuz Pazartesi; sabah 05:05 de aracımızla Cem, Cemre ve ben yola çıktık ve saat 18:30'da İzmir'e vardık.

GENEL DEĞERLENDİRME

Rotaların isimlerinden de belli olacağı gibi İzmir'i anımsatsın istedik.

Rotalar genel olarak sağlam yapıda, bol çatlaklı ve emniyetliydi. Kısa dik pasajlar, yan geçiş ve ufak setler barındırıyor. Rotaların tamamında Takoz ailesi (friend, stopper ve hegza) kullanıldı. Ana emniyet noktalarında ağaç kum saati ve kaya babaları mevcut ve 3 rotada da sabit noktalar perlonlar bırakıldı. Rotaların tamamında 3 kişi tırmandı ve liderden sonra ara tırmanıcı ve artçı aynı ip te belli aralıkla birlikte yükseldi. Hareketli emniyet alındı ve zaman kazanıldı. Cem ise vadinin karşı tarafındaki yamaçtan bizleri izleyip fotoğraflayıp çeşitli notlar tuttu.

Kullanılan Malzemeler:

Çift ip 8.3 mm / Reverso / Takozlar: Friend, Stopper, Hegza, çekiç, nutkey, halka ve açık perlonlar, yardımcı ip, Hms ve kilitli karabinalar.

Bu etkinliği desteklediği için kulübümüz İDADİK'e çok teşekkür ediyoruz. Daha nicelerini yapmak umuduyla...

TÜRKLAB

diagnose for life

Türklab, 1996'da kurulduğu günden bugüne, sanatsallık ve bilimselliğin ilke ve esaslarını, gerek çalışanları gerekse tüm dış paydaşları ile birlikte eksiksiz yerine getirmeyi düstur edinerek, en yenilikçi teknolojilerle hayata değer katan hizmetler üretmeyi görev edinmiştir. Başarıya uzanan meşakkatli yolda azimle ilerlerken "dünyaya, ülkemize, bayrağımıza, sadece iyilik getiren" adımlar atmış, daima alanında yeniliklere öncülük etmeyi hedeflemiştir.

DAĞLARIN BİLİNMEYEN KAHRAMANLARI

Hangisi daha ağır

Katırın yükü mü?

Katırcının sorumluluğu mu?

Sekiz saat boyunca

Gözünü kulağını bin açıp

Dağ bayır tırmandılar

*Üç otuz para ve katırın bir
avuç arpa aşına*

En büyük kazancı

*Sağ salım varmanın gururu
buz gibi pınarın başına*

H.Ertan Sezgin

Saatlerce süren, uzun ve zahmetli bir dolmuş yolculuğunun ardından yolun bittiği yerde Dolmuş'un şöförü "Benden bu kadar, yolun sonuna geldik" dedi yolculara dönerek kendi şivesiyle. Çürük ayda, sisli bir günde vardığımız yer Karadeniz'in en yüksek yaylarından birisi, Amlakit'ti. Dolmuşun tepesindeki bagaja sarılmış bütün yükler yere indirildiğinde, kalabalık bir ekip olarak bir hafta dağda kamp ya-

pacağımız için hem heyecanlı hem de biraz endişeliydim. Hayatımda ilk defa dağda bu kadar uzun bir süre geçirecek yeni şeyler deneyimleyecektim. Bunca ağır malzeme, erzak nasıl çıkarılacaktı kamp yerine diye düşünürken yamaçtan bize doğru gelen, birbirlerine bağlanmış dört katır ile öndekini

yularından çeken katırcıyı gördüm. Sis bulutunun içinde katırların nal sesleri kayalarda yankılanıyordu. Ekibimizin rehberi, her zamanki gibi verdiği sözü tutan ve zamanında gelen katırcıyı epeyce övdü ama fiyat pazarlığı yapmaktan da geri kalmadı. Yüzlerce kilo ağırlığındaki çantaları yüklenen katırlar önlerinde yürüyen katırcıyı tek sıra takip ederek bizden önce kamp yerine ulaştılar.

KATIRCIILAR

Yazı ve Fotoğraflar: Uğur DEMİRTAŞ

O gün ilk kez Kaçkarlar'da tanıştığım katırcılar ile yıllar içerisinde zirvelerine ulaşmak için gideceğim Niğde Aladağlar'da, Hakkari Cilo'da ve Ağrı Dağı'nda da karşılaşacaktım.

Katırcılar; Anadolu'nun yüksek dağlarında kamp veya tırmanış yapan dağcıların ağır yüklerini taşıyan, dağların bilinmeyen, görünmeyen emekçileri... Hiçbir aracın çıkamadığı dik yamaçlara çıkıp, hiçbir canlının taşıyamayacağı ağır yükleri taşıyanlar. Taşıdıkları yükler kimi zaman çadır, uyku tulumu, teknik malzeme, erzak kimi zaman da yaralı bir insan. Dağlarda sekiz on saat tırmanarak yüklerini boşaltıp, köyüne inip ertesi gün tekrar başka bir ekibin yükünü taşırlar. Bir yevmiye katıra bir yevmiye katırcıya. Bütün kazanç bu.

Antik çağların da tankları katırlar idi. En zor koşullarda yaşayabilir çok uzun süre aç ve susuz yol alabilirlerdi. Mısır'da, Antik Yunanistan'da yük taşıma, arabaları çekmekte kullanılırdı. Peloponnes ve Arcadia'da katırlar yetiştirildi ve katırlar için koşum yarışları da Olimpiya'da M.Ö. 500'den itibaren yapılmaya başlandı. Katırlar, Homeros zamanında tarımda ve taşımada kullanıldı. Hannibal, M.Ö. 216 yılında Alpleri geçtiğinde fillerin yanı sıra katırları da vardı.

Teknolojinin her alana girdiği günümüzde hala birçok dağın zirvesine onların yardımı olmadan çıkmak ya çok zor ya da imkansız.

Aladağlar'da katırcılık yapan Zübeyir Eke; artık işini askerden gelen oğlu Muhammed'e devretmeyi düşünüyor. Doğduğundan beri Niğde'nin Demirkazık Köyü'nde yaşıyor, çiftçilik ve hayvancılık yapıyorlar. Ona sorarsan asıl işi katırcılık. "Yaz ayları gelmeden Akşamınarı'na kılçadırını kurup yemlerini yaylaya çıkarırız, karlar erimeye başladığında dağcıları da gelmeye başlarlar. Şimdilerde telefon var, beni günler öncesinden arar dağcıları. Kaç kişi olduklarını kaç tane katır lazım olduğunu söylerler. Ben de aynı gün ve saatte katırlar ile birlikte köyde hazır olurum. Yüklerini sardım mı yollanırız hayvanlarla. Kamp yerine gider indiririm çantaları. Hepsisi ile ahbab olduk, çok iyi insanlar, dağcıdan zarar gelmez. Hastalık, sağlık bir sorun oldu mu doktor profesör çok. Sağolsunlar

İlgileniyorlar." Yıllar önce kalp krizi geçirerek yaşamını dağda kaybeden Tanju Duru'dan laf açılıyor. "Dağda bir kayada tabelası var geçen sene yenedik onu, arkadaşları beni her zaman arar sorar."

Aladağlar'da 30 yıldır katırcılık yapan Salim Üçer ise Çukurbağ Köyü'nden. Bu dağlara gelip de Salim Abi'nin traktörüne binmeyen katırlarına yük vermeyen yok gibidir. Dedesinin de 1950'lerde yurtdışından gelen dağcıları katırcılık yaptığını söylüyor ve evine gidip sandıktan eski fotoğrafları getiriyor. Hollandalı dağcıları yıllar sonra tekrar geldiklerinde bu resimleri torununa hediye etmişler. "Bu resimler

benim için mücevherden daha değerli" diyor. Büyük onur ve mutluluk.

Salim Abi'nin kardeşi Bilal Üçer'de yıllardır aynı köyde katırcılık yapıyor. "Son yıllarda yurtdışından dağcıları gelmiyor artık. Bu nedenle işler de kazanç da düştü. Düşünün 8-10 saat yürüyorsunuz dağda, 125 lira yevmiye sana 125 katıra." Bu geçim zorluğunda bir de Katır'ın kışın hazır yem parasını düşününce hak vermemek mümkün mü?

Çukurbağ Köyü'nde hem katırcılık yapıp hem de Guest House adında pansiyon işleten Ahmet Üçer işini büyütüp geliştirenlerden. Köyün merkezinde, yeşillikler içinde 14 yataklı tertemiz bir aile işletmesi var. Yazın dağda katırların peşinde veya bölgeyi

iyi bilmeyenlere rehberlik yapıyor. "Aladağlara'a gelen her dağcıya kapım açık. İster kalsınlar ister eşya bıraksın, yemek yesin veya duş alsınlar. Burası dağcıların kendi evi." Ahmet Üçer'in sunduğu dağ faaliyeti yapanlar için müthiş olanaklar. Yurtdışından gelen dağcıları ile iletişimi üniversitede okuyan oğlu kuruyor. Küçük oğlu Mahmut Selim ise mutlaka okuyacak ve İngilizce öğrenecek. Küçük Selim geleceğin katırcısı, rehberi ve işletmecisi. Ahmet Üçer Aladağlar'ın sevdalısı. "Burası Aladağlar Emli Vadisi. İşte Kaldı, Güzeller, Lahitkaya, bölgede ellinin üzerinde zirve var. Bu dağlarda bu vadilerde yıllardır hayvancılık yapılır. Bakın insan ellemezse hiçbir şey bo-

Doğu Karadeniz Bölgesi, Artvin, Erzurum ve Rize illerinin sınırları içerisinde kalan Kaçkarlar; buzulları, masmavi gölleri, yeşilin her tonuna sahip ormanları, coşkulu dereleri, bin bir çeşit bitkileri ve hayvanları ile dünyanın birçok ülkesinden gelen dağcıların ve doğa severlerin gözdesi. Dağcıları 3932m.yüksekliğiyle Kaçkar, Altıparmak, Marsis ve Karartaş zirvelerine tırmanış yapmak için geliyorlar. Bölgede katırcılık halen aktif olarak Artvin Yusufeli ilçesine bağlı Yaylalar (Hevek) Köyü'nde yapılıyor. Köyde ağır kış koşulları nedeniyle 5-6 hane ve yalnızca Yaylalar Pansiyon açık kalıyor, Mayıs ayın sonundan itibaren turizmle birlikte katırcılar da köye geliyor. Son yıllarda yurtdışından gelen turist sayısı düşünce bu işi yapan katırcı sayısı da azalmış. Hevek'te doğmuş, çocukluğundan beri Kaçkarlarda yaşayıp çobanlık yapan 63 yaşındaki Hüseyin Alkan, bölgenin en çok tanınan Katırcılarından. "Bu dağları avucumun içi gibi bilirim. 2-3 tane katırım var, Yazın tur şirketiyle veya kendi gelen dağcı gruplarının yüklerini 1800m yükseklikteki Yaylalar veya Olgunlar'daki pansiyonlardan alarak 3000m deki Dilberdüzü Kamp alanına taşıyorum. Bazen de 5-6 saatte Lanetlemeyi aşip

Kavrun Yaylası'na götürürüm. İşimiz zor ama değişik insanlarla tanışmayı seviyorum" diyor.

On yılı aşkın süredir katırcılık yapan Emrah Kibar da Hevek'ten... "Dağlarda olmayı sevdiğim için yapıyorum bu işi. Kazanç ikinci planda gelir. Hayvanlara fazla yük atmadan bu işi yapmak lazım. Çünkü onların da bir canı var. Ekim ayından sonra katırlara ücret karşılığında bir arkadaşı bakıyor. Kışın Bursa'da yaşıyorum. Yaz gelse de dağlara çıksak ipe çekiyorum."

Kaçkar Dağları'nın muhteşem güzelliklerini görmek için yükseklere çıkmak, yıldız denizinin altında kamp yapmak, zirvelerine dokunmak gerekir. Kaçkarların katırcıları olmadan bu güzellikleri görmek yaşamak çok zor. Ağrı Dağı 5136 m. yüksekliği ve muhteşem kütlesi ile Anadolu'nun çatısıdır. Dağa çıkabilmek için Ağrı-Doğubeyazıt'tan karayolu ile Çevirme veya Eli Köyü'ne ulaşım mümkündür. Ancak buradan itibaren kamp yüklerini katırlar, kişisel eşyalarını dağcıları sırtında taşımak zorundadır. Anadolu'da katırcıların en aktif olduğu, dağın çıkışlara yasal olarak açık olduğu dönemlerde yurtdışından ve içinden binlerce dağcı

buraya akın etti. Çevirme Köyü'nde yüklenen malzemeler katırcılar tarafından ilk gün 3000m deki 1. Kampa çıkarılır, 1 gece burada yüksekliğe uyum sağlayan dağcıları 2. gün çadırlarını toplayıp tekrar katırlara yüklerler. Sırtlarındaki ağır yüklerle 4200m. deki 2. kampa kadar malzemeleri çıkaran katırlar tekrar köye inerler.

Barzani Ceyhan 40 yaşında Çevirme Köyü'nden. Çocukluğundan beri katırcılık ve son yıllarda da rehberlik yapıyor. Kardeşleri ve kuzenleri ile birlikte yüze yakın katır ile dağcıları Ağrı'ya bekliyor. Dağın güvenlik nedeniyle yasaklandığı son yıllarda dağa gelenlerin sayısının çok düştüğünü söylüyor. Ağrı Dağı'nın bir an önce çıkışlara açılmasını bölgeye tüm ülkelerden dağcıların gelmesini bekliyor. Kim istemez ki...

Hakkari'nin görkemli, sarp, ihtişamlı Cilo dağları, Cilo'nun doğusunda gölleri ile meşhur Sat (İkiyaka) Dağları, batısında Kısare, Sümbül ve Hakkari Dağları olarak adlandırılan onlarca yüksek zirveler var. Bölgenin tecrübeli dağcıları, rehber ve TDF eğitmeni Hacı Tansu'ya kulak veriyoruz.

zulmüyor. Biz de gözümüz gibi bakıp sahip çıkıyoruz. Buralara dağcı gelirse turizm de gelişiyor. Bakkalı pansiyonu katırcısı kazanıyor."

Çukurbağ'da çiftçilik yapan ama asıl sevdiği işinin katırcılık olduğunu söyleyen Mehmet Şenol ise Aladağlar'ın emektarı. Bu işte 25.yılı doldurduğunda içinde yüzlerce anısını barındıracak kitap yazacak. "Kitabımın adı da 'Katırcılar' olacak. Bunca yıldır kimseyi dağda koymadık, bekleyen de bir insandır. Dağa gelen iyi insandır. Yeri gelir katır az yorulsun diye çantasını bile kendi taşıyan dağcı gördüm. Kolu bacağı kırılan çok dağcıyı indirdim yükseklerden. Bizim işimiz bu. Ama dokuz ay bakarız katıra 3 ay hizmet etsin diye. Katırların benim için değeri çok büyüktür."

"Yıllarca tırmanışlara yasak olan Cilo Dağları bütün dağcılık camiası için ulaşılmaz, çok uzak "Hasretin Dağları" idi. 2013 - 2016 tarihleri arasında "Çözüm Süreci", Cilo'lara büyük bir dağcı akınının da başlamasına vesile oldu. Aynı zamanda dağcılara taşıma hizmeti zorunluluğunu da doğurdu. Bölgede dağcılık faaliyetleri yürüten Cilo Dağcılık teşviki ile Serpel köyü'nden Hacı Nurettin Rendan dağcılara katır hizmeti vermeye başladı.

Cilo dağlarının Reşko zirvesine gitmek için klasik rota Yüksekova'nın Serpel köyünden geçiyor. Serpel yaylası ile Horkedim yaylası arasındaki dik yamaç oldukça zor bir parkurdur. Bu bölgede dağcılar yük ile çıkmayı tercih etmezdi. Hal böyle olunca çözüm noktası Hacı Nurettin Rendan olurdu.

Cilo dağlarına gelen ve katırlar ile malzemelerini taşıyan her dağcının üç yıl önce kaybettiğimiz Hacı Nurettin Rendan ile güzel bir anısı vardır. İşini ciddiye alan, disiplinli çalışan, güler yüzlü, yardımsever, insancıl, dost canlısı bir adamdı. Hacı Nurettin katırcılıktan para kazanmaktan çok memleketine hizmet etmek, gelen dağcıları memnun etmek ve daha çok kişinin gelmesine için gereken her şeyi yapardı. Katırlarına gözü gibi bakar, aşırı yük yüklemeyiz, Cilo Reşko'nun klasik rotasındaki iki kamp arasında bulunan boğaz geçidinde her zaman katırların yolunu düzelterek ilerlerdi. Bu davranışı onun hayvanları da ne kadar çok sevdiğini gösteriyordu."

2016'dan itibaren birkaç kez özel izin ile özellikle kış aylarında Cilo'nun Reşko zirvesine tırmanış yapılması dışında dağların önemli bir kısmı hala yasak bölge içerisinde yer almaktadır.

Dağlar, yeryüzünün muhteşem güzellikleri. Ovaların, vadilerin, derelerin, çiçeğin ve böceğin yaşama sebebi. İnsanın da bu güzellikleri görmek istemesi dağların içinde onlarla birlikte yaşamı soluması, zirvelerine dokunması anlattılamaz bir duygu.

"Dağlara erişebilmemizi sağlayan "Katırcılar", belki onlar da dağların birer parçası. Kaya gibi, bulut gibi, derin orman özgür akan dere gibi ..."

İletişim Bilgileri:

Aladağlar Demirkazık Köyü
Zübeyir Eke 0 538 291 21 75

Aladağlar Çukurbağ Köyü
Salim Üçer 0 536 365 65 41
Bilal Üçer 0 536 347 71 73
Mehmet Şenol 0 535 610 02 41
Ahmet Üçer 0 536 712 07 28

Kaçkarlar Yaylalar Köyü
Hüseyin Alkan 0 506 235 1312
Emrah Kibar 0 533 600 49 91

Ağrı Dağı Çevirme Köyü
Barzani Ceyhan 0546 460 37 78

EKONOMİK, HIZLI VE GÜVENİLİR ÇÖZÜM ORTAĞINIZ ...

sergırafı • digital • offset • endüstriyel reklam

Yüksek Teknolojiye Sahip,
Türkiye'nin En Kapsamlı Parkuru

www.sistemprint.com

@sistemprint +90 232 853 92 60 info@sistemprint.com

HİMALAYALAR MANASLU

“RUHLARIN DAĞI”NA ZİYARET

Yazı ve Fotoğraflar: **Kerem AYHAN**

Nepal / Eylül-Ekim 2018

Dünyada 8000 m yüksekliğe sahip sadece 14 dağ var. Nepal’in bunların çoğuna ev sahipliği yapması, doğasının eşsizliği, mistik kültürel yapıya sahip olması; bu yeşil ve beyaz ülkenin, dağcılarla birlikte dünyanın her yerinden çeşitli turistlerin ilgisini çeken bir ülke olmasını sağlıyor. Yerel dilde “Ruhların Dağı” anlamına gelen Manaslu (8162 m), dünyanın en yüksek 8. zirvesi. 2018 Ağustos ayında henüz Pobeda ‘dan (Kırgızistan 7439 m) dönmüştüm ki, ani bir kararla uzun yıllar hayalini kurduğum Manaslu’ya ekspedisyona düzenleme kararı aldım. Kulübüm İDADİK’in ve Türkiye Dağcılık Federasyonu’nun verdiği destek ile bir hafta gibi kısa zamanda ekspedisyona için hazırlandım.

Başkent Katmandu daha çok bir Hint şehri anımsatıyor. Caddeler ve yapılar oldukça eski ve yıpranmış çok dar, virane ara sokaklar. Eylül ayı başlan-

gıcı dağcılarının ve yürüyüşçülerinin akın ettiği bir dönem. Nepal’de dağcılık turizmi ilkbahar ve sonbaharda en yoğun dönemlerini yaşıyor. Katmandu’ya akşam üzeri vardım. Kısa hazırlık zamanı yüzünden majör boyutta eksik malzemelerim vardı. Nepal, dağcılığın mabedi olarak bilindiğinden malzeme eksikliği burada tamamlamayı düşündüm. Ertesi sabah erkenden ekspedisyona için başkentten ayrılmam gerektiğinden acele ile bir motorun arkasında o dükkandan bu dükkana koştum. Bu şehirde gerçek anlamda “Kocaman bir köydesiniz”. Binlerce küllüstür motosiklet etrafınızda. Kırmızı ışık yandığında 5 araba duruyorsa yanında en az 150 bisiklet ve motosiklet duruyor. Fiyatların pahalılığından eksikleri gideremedim. Ancak buradaki firmanın görevlisi bana kaz tüyü pantolonu ana kampa göndereceğini söyledi (ama göndermedi). Katmandu’nun en büyük marketlerinden birine girdim bizdeki sokak marketi kıvamında. Türkiye’de bir kilo elma aldığınız fiyata burada bir adet tatsız elma alıyorsunuz. Tüm sebze ve meyveler pahalı. Uçak ile Katar aktarmada el çantamdan ekstra bagaj ödememek için tuvalet kağıtlarını çıkardığıma pişman oldum. Bizdeki en kalitesizden çok daha kötüsünün

sadece 1 tanesini 10 TL gibi fiyatlara satıyorlar. Kuruyemişler ve her türlü çikolata, bisküvi tarzı şeyler hem çeşitli hem de bizdekine göre çok pahalı. Halkın fakirliği karşısında her türlü temel ihtiyaç malzemelerinin çok pahalı olması gerçek hayat pahalılığının ne demek olduğunu anlatıyor bana. Girdiğim çeşitli restoranlarda da her türlü 3. sınıf yemek de aynı şekilde pahalı. Mutfaktaki yemek çeşitliliği yönünden de oldukça yetersizler.

Buda dininin tapınakları küçükten büyüğe doğru isimler alıyor. Şehrin çeşitli yerlerinde sık sık bunlara rastlamak mümkün. Trafığe kapalı Thamel Sokağı en meşhur sokakları. Birçok dağcılık malzemesi satan dükkan var. Ancak ürünlerin çoğu taklit ürün. Türkiye’de kullanılabilir ama ciddi ekspedisyona için kullanılmamalı. Sadece bir akşamüstünden ertesi gün sabahına kadar Katmandu’daydım. Akşam yemeğini 79 yaşındaki 14 sekiz binlik iddiasında olan, K2-Anapurna gibi ciddi dağları çıkan en yaşlı dağcı olarak tanınan Carlos Sorio ile birlikte yaptık. Bir de İspanyol Sergie ile tanıştım. Ana kampa ulaşmak için yaptığımız yürüyüşlerde aynı odalarda kaldık. Kendisinin büyük hedefleri var. Gasherbrum II yaptıktan sonra en zor dağ olarak bilinen K2’den yeni dönmüş, Manaslu’nun arkasından da bir başka 8000’lik olan Dhaulagiri’yi çıkmak istiyor.

Ekspedisyona başlangıcında dörtçekerle bir çok şelaleye rastladık.

Ertesi gün sabah Sergie, rehber Purba ve şoför yola koyulduk. Amacımız iki gün önce yola çıkan gruba yetişmekti. Onlarca şelale ve yeşilin her tonunu gördüğümüz ormanların arasından süzüldük. Yollar bozulunca araç değiştirdik ve akşam vakitlerinde grubun kaldığı kulübelere ulaşmış otele geldik. Grup iki gündür yolda idi. Onların üç günde aldığı yolu biz bir günde almış olduk. Trafikte makas atmalar, kötü yollar, burun buruna gelen arabalar, her az gelişmiş ve fakir ülkede olduğu gibi burada da had safhada. Külüstür otobüslerin üstüne çiçekler çizip boyayarak yollara güzel görünüm sağlamışlar. Bu otobüsleri, Nepal halkına da benzettim. Çok zor koşullarda yaşıyorlar ve fakir durumdadılar ancak yine de neşeli durmaya çalışarak yaşamı kendileri için daha kolay kılmaya çalışıyorlar. Akşam gruptaki diğer arkadaşlar ile tanıştım. Yemek söylediğim gibi çok zayıf, ancak fiyatlar oldukça pahalı. Genelde karbonhidrat ve şeker ağırlıklı sağlıklı bir beslenme tarzları var. Yine de Türkiye'deki hayatımdan böyle bambaşka bir ortama gelmek gerçekten çok dinlendirici. Bu aşamadan sonra günlerimiz eşsiz doğa manzaraları seyrederek yürümekle, Nepal'in küçük kulübeli köylerinden geçmekle oldu. Her gün toplamda 6-7 saat gibi yürüyüş yapılıyordu. Öğle yemeği için aralar 2 saati buluyordu. Akşam doğru da geceyi geçireceğimiz bir başka kulübelere ulaşan pansiyona ulaşıyorduk. Yürüyüş zor olmamakla birlikte 2000 m'lerde başlayıp 5150 metrelerdeki Larke Geçidi'ne kadar çıkıyor, sonra tekrar düşüyordu. 7-8

gün süren bir yolculuktan sonra 3700 m'deki Samagon'a ulaşıyorsunuz.

Samagon'a bizim gibi yürüyüşle gelen ekipler olduğu gibi helikopter ile gelen ekipler de vardı. Burası Manaslu'ya çıkacak ekipler için bir ön ana kamp gibi. Buradan itibaren yükleri taşıyan hamallar değişiyor. Her bölgenin ayrı hamalı var ve bir hamal diğerinin bölgesinde çalışmıyor. Samagon'da kadınlar da hatta çocuklar da hamallık yapıyor. 17-18 yaşındaki kızın üstüne 30 kilo yükü veriyorlar ve 3700 m'lerden 5000 m'lerdeki ana kampa kadar bu kızlar taşıma yapabiliyorlar. Yaşlı adamlar da inanılmaz yükler taşıyorlar. Zayıf, yaşlı bir adamın 55-60 kilo taşıdığına tanık oldum. Dağcıların aldırılmaz tavırları arasında, sırtlarına bu yükleri alıp bir de alınlarına bağlayarak, iki büküm, dinlene dinlene para kazanmaya çalışıyorlar. 13-14 yaşın-

Çift yevmiye için 2 küfe birden taşıyan porter. Toplam yük 70 kg. 3500 metrede 8 saatlik performans gösterebiliyor.

daki çocuklar 3700- 5000 m arasında yüklerle git-gel yapıyorlar. Bunları yaparak güçlenen çocuklar ileride hamallıktan rehberliğe terfi edebilirler ve daha sonra dil de öğrenebilirler baş rehber, hatta organizatör bile olabiliyorlar. Bu şekilde zengin olabilmis Şerpalar var.

Bizim tümüne şerpa dediğimiz yerliler de bölge bölge ayrılıyorlar. Her yörenin yerlisinin farklı kültürel ve fiziksel özellikleri var. Benim gözlediğim, bir başka 8000'lik olan Makalu'nun çevresindeki şerpaların yüksek irtifa dağcılığı açısından çok güçlü olduğu.

Samagon'daki bir günlük tam dinlenmeden sonra ana kampa hareket ettik. Ana kampımız 4950 metre yükseklikte. Artık o yeşiller, büyük ağaçlar yok oldu. Kaya, taş ve ileride kar görüyorsunuz. Geceler soğuk... Sert şartlar başlıyor.

Ana kamptan sonra artık yalnızım. Sadece zaten açılmış olan sabit hatları kullanacağım. Bundan sonra her türlü eksikliği ve sorunumu kendim gidermek zorundaydım. Ana kampta toplam 250 kadar dağcı vardı. Bunlardan %95'i oksijen ve şerpa desteği alıyor, kalanların yarısı da üst kamplarda çadır ve ekipman desteği alıyorlar. Buraya benim gibi gelen birkaç kişiydi. Yani kendi başına bir çıkış arkadaşı bile olmayan. Maddi imkansızlıklardan dolayı malzeme eksiklerim de vardı. 7000'lik malzemeler ile 8000'e gelmek durumunda kalmıştım. Türkiye'ye döndüğümde de bunlar eleştiri konusu oldu. Bir 8000'lik ayakkabısı 700 USD, bir tulum 800 USD. Dolar ise o dönemlerde Türkiye'de 6.5 TL civarında.

Ekibimiz ana kampta yemekte.

Yüksek irtifa çıkışlarında vücudunuzu yüksekliğe alıştırmak için çıkmanız gerekiyor. Alıştırmadan yapılan çıkışların başarıya ulaşma şansı olmadığı gibi hayati risk içeriyor. Tırmanışın ilk kısmı da yüksekliğe uyum için yapılan tırmanışlardı.

Ana kampta ishal olduğum için 1 gün dinlendim. Ertesi gün ana kamptan 22 kg yük ile çıktım. Sırası ile kamp 1 (5500 m), kamp 2 (6300 m) ve kamp 3 (6700 m)'te birer gece geçirdim. Yüksekliğe uyum (aklimatizasyon) için buraya kadar çıkıp gece geçirebilen toplam 5-6 kadar dağcı oldu. Dönüşte çadırı kamp 2'ye kurup ana kampa geri döndüm.

Derin buz çatlakları var. Bazı bölgeleri geçmek için merdivenler konulmuş. Yer yer güneşin çıkmasıyla çok sıcak

oluyor, sonra hava birden soğuyor. Benim gördüğüm, bu yükseklikler için her malzemenin en kolay çalışanını, en pratik olanını almak gerekiyor; çünkü her türlü küçük zorluk, ortamdaki şartların olumsuzluğunda, görüldüğünden çok daha önemli bir hale gelebiliyor. Kamp ocağını ele alalım. 1400 lira verilir ocak alınır mı? 100 liralığı da var. İkisi de iş görüyor ancak ocağın yüksek irtifada çabuk yanması, suyu çabuk ısıtması, az gaz harcaması bazen hayati olabiliyor. Yüksek irtifa dağcılığı çok maddi imkan gerektiren bir spor. Çantası, ayakkabısı, teknik malzemesi derken 50-60 bin TL'yi gözden çıkarmak gerekiyor.

Ana kamptan aklimatizasyon için harekete hemen önce.

“Ana kamptan sonra artık yalnızım. Bundan sonra her türlü eksikliği ve sorunumu kendim gidermek zorundaydım.”

Kamp 3 yolunda 6450 metre.

Yükseklığe uyum sonrasında ana kampa 2. gün bir öksürük peydah oldu. Bu kuru öksürüğün sıcak hava gerektirdiğini biliyorum. Bu yüzden ana kampa da aşağıya Samagon'a döndüm. Ancak dönünce yemeklerden dolayı tekrar ishal oldum. Bu ekspedisyonunda 2. kez ishal oluştu. Bu seferki daha ciddi idi. Yemek yediğim mutfağı değiştirdim ve 2 gün sadece patates haşlama yedim. Öksürük geçti ancak bağırsakların düzelmesi 3 günü buldu. Samagon'dan (3700 m) tekrar ana kampa yola çıktım. Ana kampa geldiğimde kimseler kalmamıştı. Herkes zirve ile sonuçlanması beklenen tırmanışın ikinci kısmı için atağa geçmişti. Ertesi gün kamp 1'i atlayıp kamp 2'ye çıktım. Sonraki gün de kamp 3'e 20 kilo ile vardım. 18 kilo ile kamp 4'e giderken dönenler ile karşılaştım. O kadar yoğun bir dönüş vardı ki... Hatlar sürekli doluydu ve yukarıdan sürekli kar ve buz düşüyordu. Gayet iyi bir tempo ile 7400 m'deki son kampa varmak üzereyken bir grup Çinli'nin arkasında kaldım. Bu insanlar sırtlarında hiç yük yokken oksijen kullanarak hareket ediyor olmalarına rağmen çok yavaşlardı. Üstelik bir de bunları şerpalar çekiyordu. Bunların arkalarında uzun süre kalmak durumunda kaldım. Geçmeniz için risk alıp hattan belli bir zaman ayrılmamız gerekiyordu. Tempomun zorunlu düşmesiyle üşüme başladı. Akşamın da yaklaşmasıyla, malzemelerin de yetersiz olmasıyla 7400 m'ye ulaştığımda çok üşümüşüm.

4800 metrede Samagon'a öksürükten dolayı dönerken rastladığım buzul.

Çadır tek tente bir çadır; tek başınıza olduğunuzdan ve ek destek almadığınızdan, belli ağırlıktan fazlasını taşıyamıyorsunuz. Yeterli olduğunu düşündüğüm uyku tulumum da yetersiz kaldı. Geceyi ısınmaya çalışarak geçirdim. Gece 01:30-02:00'de yola çıkışlar başladı. Ancak ben ısınmadan yola çıkmak istemiyordum. Güneş çıkınca kendime geldim. Kendimi iyi hissediyordum. Bir sonraki gün çıkışım diye düşündüm fakat hava durumunu sormak için ana kampı aradığımda bana hava durumu raporunu vermediler. Ertesi gün havanın bozuk olması riskini göze alamadım. Hava raporları ana kampa yola çıkmadan önce zirve yapacağım gün için kötü hava vermişti. Katmandu'ya döndüğümde öğrendim ki oradaki tur operatörleri benim zirve denememi istememişler ve bu yüzden de hava durumunu vermemişler. İstemedim geri döndüm. Dağdan böyle bir dönüş hiç yapmamıştım. Önceki dönüşlerimde aklıma zirveye devam etmek yatmamıştı ama bu sefer fiziksel olarak problem yaşamadan, sadece bilgisizlikten dağdan dönmek durumundayım.

Aklimitizasyon sonrası ana kamp.

Oysa ilk defa az bir yükü çıkış yapacaktım. 7400 metrelere kadar sırtımda ortalama 20 kilo civarı bir yükü gayet iyi tempo ile gelmiştim.

Dönüşte dağda kimse kalmadığından hemen hemen tüm dağı yalnız döndüm. Yolda arkadaşlarını kaybeden Çek grubuna yardımcı olmaya çalıştım. Ana kampa sonra geldiğimiz yoldan değil başka bir yoldan dönüş yaptık. Yolda maymun, goril, tilki, kurt gibi hayvanları görmek mümkün. Kaplan olduğu da söyleniyordu. Her köyde okul yok. Çocuklar toplanıp okula 2-3 saat dağ yolunda yürüyerek ulaşıyorlar. Bazı evler tek göz, kapı yok ama burada yaşayanlarda üst model cep telefonları var. Apple'ı ve benzerlerini kutlamamak elde değil.

Zirve atağında atlanan kamp 1.

Katmandu'ya döndüğümde onlarca özel okul ve dersane reklamları gördüm. Demek ki talep vardı. Hepsi yurt dışında güzel kariyerler vadeliyorlardı. Nepal'in fakirliğini görünce oranın çocuklarının hayatta ne kadar az şansa sahip olduklarını düşündüm. Bu ülkeden çıkan kaç çocuğun yurt dışında şansı olabilirdi ki? Tüm ülkelerde eğitim büyük bir pazar haline gelmiş durumda ve çoğumuz da boş vaatlerle aslında bu trene binmiş durumdayız. Çoğumuz, çünkü ancak en yetenekliler çok çalışarak vadedilenleri yakalayabiliyorlar.

Manaslu ekspedisyonunda kendimce çok tespit yaptım. Zor durumlarda da kaldım. Türkiye'de karşılaştığım problemler artık daha ufak tefek geliyor gözüme. Ruhların Dağı'na yaptığım bu seyahatimin hayata bakışımı daha derinleştirdiğini düşünüyorum. Dağın içinde olmadığı turistik bir gezi bana bu edindiklerimi kazandıramazdı, bu yüzden de dağları çok seviyorum.

Kamp 3'e giderken 6500 metrede çiğ parkuru.

Kamp4'ten kamp 3'e inerken 7000 metre.

GEDİZ DELTAASI

DOĞA DERNEĞİ

İzmir gibi nüfusu dört milyonu aşan bir metropolle iç içe yaşayan ve yüzünde bu özellikteki tek sulak alan olan Gediz Deltaası, Gediz Nehri'nin eskiden denize döküldüğü yerde, tuzlu ve tatlı su bataklıkları, koylar, tuzlalar ve lagünlerden oluşuyor. "İzmir Kuş Cenneti" ve "Çamaltı Tuzlası"nı barındıran ve bu isimlerle de anılan Gediz Deltaası, dört ilçede (Karşıyaka, Çiğli, Menemen, Foça) toplam 40 bin hektarlık geniş bir yüz ölçümüne sahip. İçerdiği farklı ekosistemler ve canlı çeşitliliği, Delta'yı Akdeniz havzasının en önemli sulak alanlarından biri haline getiriyor. Gediz Deltaası, dünya ölçeğinde bir Önemli Doğa Alanı ve Önemli Kuş Alanı. Türkiye'deki 14 Ramsar Alanı (Uluslararası Önemli Sahip Sulak Alanlar) arasında yer alan Delta'nın, Ramsar Sözleşmesi (Sulak Alanların Korunması Sözleşmesi) kapsamında, önemi ulusal ve küresel ölçekte kabul ediliyor.

Gediz Deltaası, içerdiği farklı habitatlarla çok sayıda tür için bir üreme, beslenme, korunma ve kışlama alanı. Delta; başta flamingo, uzun bacak, mahmuzlu kızkuşu, tepeli pelikan ve sumru türleri olmak üzere onlarca kuş türü için üreme ve kışlama habitatları sunuyor. Türkiye'de yalnızca Tuz Gölü ve Gediz Deltaası'nda üreyen flamingoların yüzde onu Gediz Deltaası'nda yaşamakta. Bugüne kadar 297 kuş türünün gözlemlendiği Delta, kış aylarında yaklaşık 80 bin kuşa ev sahipliği yapıyor. Ayrıca Delta, Ege Denizi'ndeki en önemli balık yavrulama ve beslenme alanlarından biri olma niteliğini taşıyor.

Gediz Deltaası, sahip olduğu çeşitli yaşam alanları ve barındırdığı biyolojik çeşitliliğin yanı sıra sosyo-ekonomik ve kültürel değerleri ile çevresinde yaşayan insanlara sağladığı hizmetler nedeniyle de büyük öneme sahip. Türkiye'deki tuz üretiminin yaklaşık üçte biri burada gerçekleşiyor. Tuz üretiminin yanı sıra geleneksel kıyı balıkçılığı, toplanan deniz börülceleri, sepet yapımında kullanılan sazlar, binlerce dönüm tarım alanında üretilen ürünlerle Gediz Deltaası, bugün sadece bölgede yaşayanların değil, Türkiye'deki milyonlarca kişinin yaşamına dokunuyor.

Bugüne kadar defalarca yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalsa da, gerek İzmirli yurttaşlar, gerekse sivil toplum örgütleri ve meslek odalarının sürdürdüğü hukuki ve vicdani mücadeleler ile halen doğal bütünlüğünü korumakta olan İzmir'in Gediz Deltası, dünyada yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalan 422 Önemli Kuş Alanı listesinde bulunmaktadır. Delta, her ne kadar birden çok koruma statüsü ile korunuyor olsa da bu tehditlerin sona ermeyeceği aşikâr. Delta'yı korumaya yönelik kanun ve yönetmeliklerin yanı sıra Delta'nın korunması, yerel sahipliğinin güçlendirilmesinden ve bilinirliğinin hem yerel ve bölgesel, hem de uluslararası seviyede artırılmasından geçiyor. Bu sebeple gerek biyolojik çeşitlilik, gerekse peyzaj değerleri bakımından hem Türkiye'nin hem de tüm Akdeniz Havzası'nın en önemli kıyı sulak alanlarından biri olan Gediz Deltası'nın, dünyanın en prestijli ve bilinen statülerinden biri olan UNESCO Doğa Mirası ilan edilmesi için Doğa Derneği ve İzmir Büyükşehir Belediyesi eşgüdüm içerisinde çalışmalarını sürdürüyor. Delta konusunda gerek İzmirli yurttaşların gerekse İzmir'i ziyaret eden yerli ve yabancı turistlerde farkındalık oluşturmak ve Delta ile tanışmalarına katkı sağlamak için her hafta sonu doğa ve kuş gözlem yürüyüşleri düzenleniyor. Ayrıca ilgili meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve uzman akademisyenlerden oluşan platform, Delta'nın daha iyi araştırılması ve korunması için gerekli adımların atılmasıyla ilgili çalışmalarını sürdürüyor.

“Bugüne kadar 297 kuş türünün gözlemlendiği Delta, kış aylarında yaklaşık 80 bin kuşa ev sahipliği yapıyor.”

Doğa Derneği Merkez Ofisi (İzmir)

Adres: Orhanlı Mahallesi 7102 sokak
No:1 Seferihisar/İzmir
Telefon: 0850 840 60 49
Eposta: doga@dogaderneği.org
Seferihisar Doğa Okulu
Adres: Orhanlı Mahallesi 7102 sokak
No:1 Seferihisar/İzmir
Telefon: +90507 666 86 76
Faks: 0850 303 92 12
Eposta: doga@dogaderneği.org
Web sitesi: www.dogaaskina.org

Fotograf: Helio & Van Ingen

Fotograf: Helio & Van Ingen

Fotograf: Helio & Van Ingen

KAZDAĞLARI

"SARI ŞEYTAN"IN İZİNDE...

Yazı ve Fotoğraflar: **Özer AKDEMİR**

Frigya Kralı Midas, altın liriyle Olymposlular'ın neşe kaynağı olan Işık Tanrısı Apollon ile Kır Tanrısı Pan arasında geçen müzik yarışmasında hakemlik eder. Bu hakemlikte verdiği karar, ona koca bir külahla gizlemeye çalıştığı ama berberinin dayanamayarak dip-

lerine fısıldadığı sazlar tarafından, yel estikçe cümle aleme duyurulan eşek kulaklarına mal olur. Apollon yerine Pan'ı birinci seçmiş, Apollon da onun kulaklarını eşek kulaklarına çevirmiş-

Kral Midas'a büyük ün kazandıran en önemli akılsızlığı ise bir iyilik yaptığı Tanrı Dionysos'un "Dile benden ne dilersem" demesiyle başlar. Midas, dileğini soran tanrıya "Her dokunduğum altın olsun" der. Olur da. Her dokunduğu altına dönüşen Midas, dokunduğu

kızını altına dönüştürür. Açlıktan ölmekten ise son anda kurtulur. Dionysos, onun yakarışlarına dayanamaz ve "Git Paktolos (Sart) Deresi'nde yıkan" der. Midas, Sart Deresi'nde yıkanıp eski haline döner ve karnını doyurur. Kızı da bu lanetin ortadan kalkması ile eski haline döner. Sart Deresi, işte o gün bugündür altın tozları taşırmış sularında.

Efsanenin bir başka anlatımında ise Midas, altına dönüştürdüğü kızını eski haline çeviremez ve aç gözlülüğünün bedelini çocuğunun ölümüyle ödemiş olur. Aristoteles, Midas'ın dokunduğu her şeyin altına dönmesi nedeniyle yemek yiyemediği ve su içemediği için açlıktan öldüğünü yazar.

Efsanenin ilk versiyonunda Midas'ın altın belasından yıkanarak kurtulduğu çay olan Paktalos Irmağı, Manisa/Salihli sınırları içerisinde bulunan, Sart antik kentinin yakınlarından geçen Sart Çayı'dır. Bugün, çay kenarında bir altın madeni, tam da efsaneye uygun bir şekilde, bölgedeki kayaçları ve kumun içindeki tanecik düzeyinde bulunan altını almak için yıllardır çalışmaktadır.

Neredeyse tüm doğal maddelerde altın vardır. İnsan vücudunda dahi oranı çok küçük de olsa altın bulunmakta; insan vücudunun milyarda biri altından oluşmaktadır. Örneğin 85

kg. ağırlığında bir insan, vücudunda 8.5 mg altın taşır. Okyanus sularında da altın vardır ama bunun deniz suyundan alınmasının maliyeti toplam altının değerinden çok daha fazlaya gelmektedir. Deniz suyunun her litresinde 0.002 mg altın var. Bu da dünya denizlerinde toplamda 20 milyon ton gibi astronomik bir miktar altın olduğu anlamına gelmekte. Ama maliyet sorunu nedeniyle bu altın alınmıyor.

MİDAS'IN LANETİ KAZ DAĞLARI'NDA

Bugün, Çanakkale merkeze 25 km uzaklıktaki Kirazlı'da Alamos Gold adlı Kanadalı altın madencisi şirketin yaptığı doğa katliamı ile ülke gündemine oturan Kaz Dağı ya da Kaz Dağları neresi? Öyle ya, gerek hükümet, gerekse altıncı şirket, Kirazlı'nın Kaz Dağı'na 40 km uzaklıkta olduğunu ileri sürüyor.

Tıbbi jeoloji konusunda onlarca kitap yazan Jeoloji Yüksek Mühendisi Eşref Atabey, bu tartışmaya şöyle yaklaşıyor: "Kaz Dağları denildiğinde sadece tepe anlaşılıyor. Kaz Dağları, güneyden Küçükkuşu-Altınoluk'tan başlar, kuzeydoğuya doğru uzanarak Çan-Yenice-Kalkım'a kadar devam eder. Kaz Dağları bir dağ silsilesinin adıdır. Kaz Dağları'nın kuzeyinde demek ancak yanılma içindir. Toros Dağları denince ne anlaşılıyorsa yani Muğla'dan başlayıp da Hakkari'ye oradan İran Elbruz Dağları'na uzanan dağ silsilesi

anlaşıyorsa Kaz Dağları da aynı anlamı taşır."

KAZ DAĞLARI, BÖLGENİN YAŞAM KAYNAĞI

Kaz Dağları, gerek bölge gerekse ülke açısından tarımsal, hayvansal ve ekolojik öneme sahiptir. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü Başkanı Prof. Dr. Kenan Kaynaş; "Kaz Dağı, bu bölgenin yaşam kaynağıdır. Su kaynakları, çok zengin bir tarımsal ortam yaratıyor. Kaz Dağları Çanakkale ve Balıkesir'i besliyor. Çanakkale'de nüfusumuzun yüzde 56'sı, Balıkesir'de yüzde 46'sı tarımla uğraşılıyor. Yaklaşık olarak 750 bin kişilik tarımla uğraşan bir nüfus söz konusu. Toplam 2 milyon 700 bin ton civarında bir hububat üretimi var her iki ilde. Yaklaşık 1,5 milyon ton sebze üretiliyor ki Türkiye açısından çok önemli bir verim bu. Yaklaşık 500 bin tonluk meyve üretimi, 75 bin ton üzüm üretimi, 262 bin ton zeytin üretimi var. Yılda yaklaşık 65-70 bin ton zeytinyağı elde ediliyor. Buradaki bağcılık çok eski tarihlere; yaklaşık 3-4 bin yıl öncesine dayanıyor. Yılda 3,5-4 milyon litre şarap, 1322 ton da çamfıstığı üretimi gerçekleştiriliyor."

Kaz Dağları, hayvan varlığı açısından da son derece zengindir. "Tüm Türkiye'ye bu bölgeden damızlık hayvan dağıtımı yapılmakta olup süt verim-

leri de Türkiye ortalamasının çok çok üstündedir. Süt ürünleri sanayisi de bu bölgede çok gelişmiştir. Yaklaşık 7 milyar dolarlık bir tarımsal gelir elde ediliyor bu bölgeden; bitkilerin ve hayvanların değerleri hariç.” (Kaynaş, Kaz Dağları ve Altın Madenciliği Sempozyumu)

ALTIN MADENLERİNE BÖLGENİN TÜM SULARI BİLE YETMİYOR

Kaz Dağları'nda altın işletmeciliği yapılması durumunda bunun ekonomik ve ekolojik açıdan getirisinin götürüsünün ne olacağına ilişkin Kaynaş'ın sözleriyle devam edelim:

“Maden Tetkik Araştırma Enstitüsü'nün verdiği rakamlara bakacak olursak, bölgede 338 ton altın var. Bunun ancak yüz-de 75'i çıkartılabiliyor ama biz tamamını çıkarttıklarını düşünelim, bütün hesaplarımızı buna göre yapalım. Bu rezervlerin tamamı için 2,5 Milyar ton kayaç çıkartılıp parçalanacak, kayalar parçalanacak, toz haline getirilecek. Bu 2,5 milyar ton kayaç, 125 milyon adet 20 ton kapasiteli bir kamyonu, bir tıra karşılık geliyor. 125 milyon adet tır, bu bizim karayollarımızdan bu materyalleri işletmelerine taşıyacaklar. Buna hangi karayolumuz dayanacak? İkinci olarak 1 ton kayaç için 3 ton su kullanılması gerekiyor ki bu zaten standart bir değer. Dolayısıyla 2,5 milyar ton kayaç için, 7 milyar ton su kullanılacaktır. 7 milyar ton su Çanakkale'nin ve Balıkesir'in tüm barajlarında bulunan yerüstü ve yeraltı sularının tamamına yetmiyor. Yani bu işletmele-rin hepsi hizmete açıldığı zaman, bizim içecek suyumuz bile kalmayacak. Bırakın tarımda veya sairde kullanılacağı, içecek suyumuz bile kalmayacak. Yaklaşık 400 bin ton siyanür kullanılacak. Bunun 1 gramı bile birkaç kişinin ölümü için yeterli. Yaklaşık 2 milyon 580 bin dekarlık bütün orman alanımız, 10 milyon zeytin ağacımız kesilecek, yörenin can damarı, tarımın can damarı olan su kaynaklarının tamamı kirlenecek.”

ALTIN MADENCİLİĞİNİN ÜLKEYE EKONOMİK KATKISI NE KADAR?

Kaz Dağları'nda var olduğu ileri sürülen bu 338 ton altının hepsi çıkartılırsa ülke ekonomisine ne kadarlık bir girdi sağlanacak sorusuna baktığımızda da (0 tarihteki altının ons rakamları ile bugünkünün hemen hemen aynı olduğunu belirtelim) şöyle bir tablo çıktığını söylüyor Kenan Kaynaş:

“338 ton, 10 Milyon 868 Bin 167 Ons altın etmektedir. Bu 338 ton altının hepsi çıkartıldığı-nda, işlenmemiş ham cevher olarak karşımıza çıkan değer 4,9 milyar dolar. İşlenmiş altın olarak satarlarsa 16,8 milyar dolarlık bir kazanç söz konusu. Bu, şirketin kazancı. Yasal pay olan yüzde 4'lük payı eğer beyan ederlerse Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin alabileceği miktarı hesap edecek olursak yaklaşık 200 milyon dolar para kalıyor devlete. Oysa tarımda yılda yaklaşık 7 milyar dolarlık bir gelirimiz söz konusu. Altın madenciliğinin süresi olan 10-11 yılı da dikkate alarak bir hesap çıkarırsak 70 milyar dolarlık bir kazanç söz konusu. Altından ise toplamda 1 milyar dolar bile kazanamıyoruz.”

Yine altın madenciliğinin bölgedeki istihdama etkisi; tarımın, hayvancılığın, turizmin istihdama etkisiyle karşılaştırıldığında çok farklı tablolar ortaya çıkmıyor. Bütün işletmeler devreye girerse toplam 1600 kişiye istihdam yaratılacağı ifade ediliyor maden işletmelerinin raporlarında. Oysa Kaz Dağları'nda sadece tarımla uğraşan nüfus 750 bin kişi...

KAZ DAĞLARI'NDA YETMİŞ BİR ENDEMİK BİTKİ VAR

Kaz Dağları'nda ekolojik yapıya ve biyoçeşitlilik rakamlarına bakıldığında da bölgedeki altın madenciliğinin nasıl yıkıcı bir etkisi olduğu ortaya çıkıyor. 18 Mart Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi Prof. Dr. Murat Türkeş, Kaz Dağı'nda 101 familyaya ait 800 vasküler bitki taksonu bulunduğunu dile getiriyor. Türkeş'e göre, bu bitki taksonlarından 71'i, yani yüzde 9'u Türkiye endemiği, 24'ü ise Kaz Dağları endemiği.²

Balıkesir Üniversitesi Biyoloji Bölümünden Prof. Dr. Fatih Satıl'ın 2012 yılındaki yayınında; Kaz Dağları yöresindeki 83 endemik bitki taksonunun Uluslararası Doğa Koruma Birliği ve Kırmızı Kitap sınıflandırmasında; bitkilerin 13 adedi çok tehlikede, 13 adedi tehlikede, 13 adedi de hassas düzeyde olduğu belirtilmiş.

Kirazlı'da 200 bin ağacı kesen Alamos Gold firmasının bir başka altın madeni projesinin bulunduğu Ağı Dağı'nda ise 18 endemik takson belirlenmiş. Yapılan bilimsel çalışmalara göre Ağı Dağı'nın memeli faunası, Türkiye memeli faunasının yaklaşık yüzde 25'ine karşılık geliyor.

TÜRKİYE'DE ALTIN MADENLERİ VE MÜCADELE SÜREÇLERİ

Altın madenciliğinin ülkemize girdiği yer ne gariptir ki kapısında “Ölüm buraya giremez” yazan dünyanın ilk büyük sağlık merkezi Asklepion'un bu-

lunduğu Bergama'dır. Uzun uğraşlardan, direnişlerden, hukuk skandallarından, politik cambazlıklardan sonra 'ölüm-siyanür' Bergama kapısından girebilmiştir. Bergama'da aralanan kapıdan giren 'siyanür-ölüm' Kışladağ'da, Erzincan İliç'te, Kaymaz'da, Küçükdere'de, Fatsa'da, Gümüşhane'de kısa sürede kök saldı...

Bergama köylülerinin direnişi, devlet kurumları ve altın madencileri tarafından ortaklaşa gerçekleştirilen psikolojik bir hareket sonrası sönmüldürülince ülkede altın madenciliği kapısı sonuna kadar açıldı.

ALTIN MADENCİLİĞİNİN ÇEVRESEL ETKİLERİ

Altın işletmeciliğinin çevresel etkilerini kısaca maddeler halinde özetlersek;

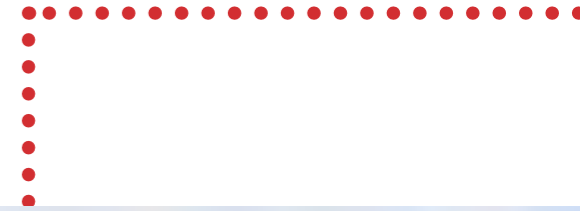
- Doğal yerleşik ve endemik türlerin yok edilmesi,
- Maden çevresinde ekolojinin olumsuz yönde etkilenerek bozulması,
- Arazi kullanım kapasitesinin azalması, çevre arazilerin gözle fark edilebilecek düzeyde ekonomik kayba uğraması,

- Rehabilitasyon, kapama ve saha düzeltme çalışmalarının yapıp yapılmayacağı hususunun her zaman belirsizlik taşıması,
- Proses atıklarının etkilerinin minimize edilmesinde ve atık minimize edilmesinde prensiplerine uyulmamasının oluşturacağı olumsuzluklar,
- Katı, sıvı ve gaz atıkların olumsuz etkilerinin yanı sıra işletme sonrası gözlemlenen kalıntıların ve harabe görüntüsünün yarattığı estetik kayıplar,
- Hava kirlenmesi emisyonları,
- Yer altı sularında kalite düşüşü ve/veya kirlilik artışı,
- Tehlikeli ve zararlı kimyasalların yarattığı riskler,
- Tehlikeli ve zararlı kimyasalların taşıma, depolama ve kazalar sonucu ortaya çıkartacağı sorunların taşıdığı yüksek riskler,
- Gürültü ve radyasyon,
- İşyeri ve işçi sağlığı açısından oluşacak riskler,
- Kültürel varlıklara, arkeolojik ve tarihi yerlere olan olumsuz etkiler,
- İşletme bölgesinde ve çevrede yaşayanların sağlık problemleri.

ALTIN MADENCİLİĞİ ZENGİNLİK DEĞİL BELA GETİRİYOR

Altın işletmeciliği dayatılan ülkelerdeki duruma baktığımızda az gelişmiş ülkeler için altın işletmeciliğinin, daha çok yoksulluk ve borç anlamına geldiği ortaya çıkar. Bu ilk bakışta garip bir çelişki gibi görülebilir. Yer altı zenginlikleri olan az gelişmiş ülkeler, bu yer altı zenginlikleri ile kalkınmak bir yana, bunları sömüren emperyalist sistem nedeniyle gittikçe daha kötü duruma düşmektedirler.

“Altın madenciliğinin yapıldığı ülkeler ile altın madeni üretimini elinde bulunduran firmaların bağlı olduğu ülkelere göz attığımızda, altın madeni üretiminin maden çıkaran ülkelerin yararlı olmadığını görürüz. Bütün çevresel sorunları yaşamalarına rağmen altın üretiminden herhangi bir gelir elde edememektedirler³

SIYANÜR: MAVİ ZEHİR

Altın madenciliğine dair tartışmaların odaklandığı bir diğer konu canlı yaşamıdır. Burada altın işletmeciliğinde en çok kullanılan siyanür maddesi işin içine giriyor. "Doktorlar, potasyum siyanürü tattım. Dili yakıyor ve acı bir tadı var". M.P. Praşad adlı Hint'linin ölmeden hemen önce yazdığı bu intihar notu siyanürün tadı konusunda bir belge olarak kabul ediliyor.*

Helence'de mavi anlamına gelen "Kyanos" kelimesinden türeyen siyanürün acı bademe benzetilen ve genetik karakterlere bağlı olarak insanların %40'ı tarafından fark edilemeyen kokusu ise çok uzun zamandır bilinen bir bilgidir. Siyanür, çok az bir miktarı bile çok kısa zamanda insanı öldürebilen, aynı zamanda ölüm tanısı konması son derece zor olan bir zehirdir. Vücuda giren siyanür, ilk önce beyni hedef olarak seçer. Vücuttaki oksijeni yok eden zehir, kısa sürede oksijensizlikten ölüme neden olur.

Tarih boyunca altın üretiminde kullanılan yöntemlere bakalım: Doğada saf halde bulunan ve 19.3 g/cm³ yoğunluğu ile bulunduğu ortamdaki diğer taş ve minerallerden ayrılan altın, bu özelliği değerlendirilerek elde ediliyordu. Yani sudan 19 kat daha ağır olan altın dibe çöker. Altın arayıcıların kullandıkları leğene benzeyen kap, M.Ö. 2500 yıllarında ilk kez Batı Afrika'da ve Mısır'da kullanılmış. Altınlı cevher, küçük tane boyutlarına ufalandıktan sonra çukur bir kaptaki suyla çalkalanır. Amerikan kovboy filmlerinden tanıdık gelen bu yöntemde ağır olan altın taneleri kabın dibinde kalırken daha hafif olan mineraller çamurla dışarı atılır. Bugün Manisa Salihli Sart antik kenti yakınlarında bulunan Pomza Export adlı şirkete ait sahada altın, kuvars, pomza, perlit ve mangan madenciliğinde altın eldesi, yukarıdaki yöntemle benzer bir teknikle yapılmaktadır.

SIYANÜRÜN SAĞLIĞA ETKİSİ

İçilen su, solunan hava ile ya da deriden siyanür geçişi olabilir. Bu olay gerçekleştiği takdirde;

- Solunum merkezini baskılar,
- Hücrelerde solunum enzimlerini baskılar,

- Kısa süreli yüksek doz, sinir, solunum, dolaşım sistemini etkilemektedir.
- Uzun süreli düşük doz, ruhsal dengede bozulma, iştahsızlık, guatra neden olur.
- İnsan için öldürücü doz 1mg/kg (beden ağırlığı) kadar olup, solunan havadaki 100-300 ppm siyanür öldürücü etki yapmaktadır.
- Uzun dönemde ise siyanür zehirlenmesinin insan bedeninde saptanması neredeyse olanaksızdır.

Kaynaklar:

1. <https://www.evrensel.net/haber/384493/5-soruda-kaz-daglari-talani>
2. <http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/501.pdf>
3. Cemalettin Küçük. Age, 2007
4. <http://www.milliyet.com.tr/2006/07/09/yasam/yas16.html>

"Kaz Dağları, gerek bölge gerekse ülke açısından tarımsal, hayvansal ve ekolojik öneme sahiptir."

ÖZEL BUCA FEN BİLİMLERİ KOLEJİ

Curie

Cahit Arf

Pasteur

Einstein

Newton

2020 - 2021

ERKEN KAYIT AVANTAJI

5-6-7 ve 8.SINIFLAR

ÖĞRENCİYE ÖZEL KİŞİSEL BURS

442 4 342

www.fenbilimleri.com

TREKKING ROTALARI ve ANTİK KENTLER

PRIENE ANTİK KENTİ

Mine ERDOĞAN

Fotoğraflar: Osman DEMİR

Ülkemizin doğal güzelliklerinin yanında, yerli ve yabancı yürüyüşçülerin ilgisini çeken birçok trekking rotası bulunmaktadır. Bunlar arasında en çok bilinen, popüler olan tartışmasız Likya Yolu'dur. St.Paul, Karia Yolu, Frig Yolu, Efes-Mimas Yolu gibi antik rotalar da Likya Yolu kadar önemli ve güzel rotalar arasındadır.

Bu rotaların en güzel özelliği, Anadolu'da kurulmuş birçok medeniyete tanıklık etmiş antik kentlerden geçiyor olmaları. Likya Yolu üzerinde yürürken, 2000 yıllık sulama kanallarını takip etmek, Roma döneminde devasa kayaların ortası delinerek birbirine geçirilmesi tekniğiyle yapılan Delikli Kemer, insanoğlunun yaratıcılığını görmek

adına ayrı bir heyecan yaratıyor. Karia Yolu'nda yürüyüşçüler Bafa Gölü'nde kuş çeşitliliğini ve antik kentleri, Yatağan'da ören yerlerini, Muğla'da tarihi evleri görüyor. Ortaca ve Köyceğiz'i birbirine bağlayan ve yürüyüşün son noktasını oluşturan Dalyan Kanalı ve Kaunos Antik Kenti'nde ise bir taraftan kanoya biniyor, diğer taraftan 2400

yıllık kral mezarlarını görüp tarihi bir yolculuğa çıkıyor. Efes-Mimas Yolu'nda; Meryem Ana'yı, Efes Antik Kenti'ni gezip, Pamucak Sahili'nde denize girip yürüyüşün yorgunluğunu atmak mümkün. Sportif aktiviteleri tarih ve doğal güzelliklerle birleştirip daha keyifli bir hale getirmek kendi elimizde.

Yaşadığımız ülkenin ve bölgenin tarihi ve doğa zenginliği o kadar çok ki, her attığımız adımda nice güzellikler ile buluşuyoruz. Bu yazımızda ise Büyük Menderes Deltası ve Priene Antik Kenti'nin keyifli buluşmasını okuyacaksınız.

PRIENE ANTİK KENTİ

Priene Antik Kenti İzmir'e yakın olmasına rağmen Efes Antik Kenti'nin gölgesinde kalmış önemli antik kentlerden biridir. Tam yukarıda bahsettiğimiz trekking rotaları üzerinde olmasa da, Karia Yolu ve Efes-Mimas Yolu parkurlarına yakın olması nedeniyle gezilip görülmesi gereken noktalar arasındadır.

Mykale Dağı'nın eteklerinde bulunan Priene Antik Kenti'nin İyonlar tarafından kurulduğu söylenir. M.Ö 1200'de Batı Anadolu'da kurulmuş bir medeniyet olan İyon Uygarlığı; Priene, Efes, Khios ve Miletos'un da aralarında bulunduğu 12 şehir devletinden oluşan birlikler kurmuş, tarım ve deniz ticareti ile zenginleşerek medeniyetler arasında en gelişmiş medeniyetler oluşturmuşlardır. Arkasında Mykale Dağı'nın sert yamacı ve çok kenarlı taşlarla örülü surları nedeniyle, güvenlik konusunda da ele geçirilmesi zor bir konumda olmuştur.

Priene Antik Kenti'nin bir zamanlar güçlü bir liman kenti olduğu ve kentin önünde denizin olduğu bilinir. Deniz ticaretinin zenginleşmesinde önemli bir etkeni olduğu Priene'nin Naulokhos adı verilen limanı bugün, Büyük Menderes Nehri'nin alüvyonları ile dolarak Büyük Menderes Ovası'nda kaybolmuştur. Limanın kaybolmasıyla Bizans Dönemi'nde önemini yitirir ve tamamen terk edilir.

Priene Antik Kenti'nin en önemli yapılarından biri Athena Polias Tapınağı'dır. Tapınağın mimarı, dünyanın 7 harikası'ndan biri olan ve Bodrum'da

yer alan Halikarnas Mozolesi'nin mimarı ile aynı kişidir. Priene Antik Kenti'nin zirvesinde ayakta kalmış 5 sütunun bulunduğu yer Athena Tapınağı'dır.

Antik kentin 6500 kişilik yarım daire şeklindeki tiyatrosu ise M.Ö 3.yüzyıla aittir. Yamaçtaki bir oyuk üzerine inşa edilen tiyatronun birinci oturma sırası, kentin ileri gelenleri için ayrılan özel mermer koltuklardan oluşur.

Antik kentin güzelliği yanında doğasever ve yürüyüşçülerin ilgisini çeken diğer özelliği ise kayalara açılan zikzak şeklindeki zorlu çıkışı olan Antik Z Yolu'dur. Priene Antik Kenti ile dağın kuzey tarafında bulunan Kurşunlu

Manastırı arası, Dilek Yarımadası'nı geçen yaklaşık 15 km'lik zorlu parkur, bölgenin en önemli yürüyüş rotalarından biridir.

Aydın'ın Söke ilçesine 15 km uzaklıkta, Güllübahçe Mahallesi'nde bulunan Priene Antik Kenti dünyada eski şehir planlamacılığının en güzel örneklerinden biri olarak kabul edilir.

Bölgede ayrıca gezilmesi gereken yerler arasında Milet Antik Kenti, Eski Doğanbey Köyü, Büyük Menderes Deltası Milli Parkı bulunmaktadır.

ESKİ DOĞANBEY KÖYÜ

Eski Doğanbey Köyü, Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı içinde yer alan köy, M.Ö 7. yüzyıldan günümüze uzanan bir tarihe sahip. 1924'e kadar Rumların yaşadığı eski adı Domatia olan Doğanbey Köyü, eski bir Rum köyüdür. 1924 mübadelesinde Rumlar köyü terk etmiş, bir süre Selanik göçmenleri yaşamış ve 1985'te köy tamamen boşaltılmış. Günümüzde evleri aslına sadık kalarak restore etmişler. Eskiden Rumların okul olarak kullandıkları bina, Ziyaretçi Tanıtım Merkezi olarak kullanılıyor. Köyün daracık sokaklarında rengarenk çiçekler, bitkiler ve ağaçlar arasında gezip tarihin izlerini sürebilirsiniz.

Gezinizin sonunda yürüyüş botlarınızı ayağınızdan çıkardığınızda, tarihin izlerini de beraberinizde getirmiş olduğunuzu unutmayın :)

Yazı: **Evren UZUNKAYA** Fotoğraflar: **İOG Arşivi ve Ağâh BAĞRIK**

ORYANTİRİNG

Fin-İskandinav Platosu'nun ortasında bir yerde; geçit vermez dağların, bitmek bilmez göllerin, uçsuz bucaksız düzlüklerin arasında yönünüzü bulmayı başarmışsanız bir sonraki adımda, böylesine karmaşık bir coğrafyada yön bulmayı bir oyun, bir yarış haline getirebilirsiniz. Johan Huizinga da zaten Homo Ludens'inde, kültürün, insanoğlunun oyun merakından doğduğunu söylememiş miydi? Gizemli topraklarda yapılan zorunlu yolculuklarda yönünü bulmaya çalışan insanın macerası da neden bir oyuna dönüşmesin ki?

Haritada işaretlenmiş hedeflerin yarışmacı tarafından bulunması temelinde kurgulanmış ve farklı varyasyonlarla geliştirilmiş bu sporun adına, ilk olarak 1886 yılında İsveç'te rastlıyoruz.

Türkiye'de oryantiring, Batı dillerinde genellikle Orienteering olarak bilinen spor dalının ortaya çıkışı ise İsveç'in zorlu yüzey şekillerini kat etmek isteyen kara subaylarının eğitimine dayanıyor. Kara subaylarından sonra siviller arasında da yayılmaya başlamış ve halka açık ilk oryantiring yarışı 1897'de Norveç'te yapılmış. İlk resmi faaliyet 1918'de İsveç'te Albay Ernst Killander tarafından yapılmış ve sonrasında ilgi hızla arttığı için ülkedeki en yaygın sporlardan biri haline gelmiş. 1961'de Danimarka'nın Kopenhag kentinde düzenlenen bir kongrede, Finlandiya'dan Bulgaristan'a kadar 10 ülkenin katılımıyla uluslararası federasyon (IOF) kurulmuş. Şu anda 80'e yakın üye ülke var.

Oryantiringin Türkiye'deki geçmişi İskandinavya kadar eskiye gitmiyor. 1970'lerden beri silahlı kuvvetlere bağlı birimlerde öncelikli branşlar arasında.

1999'da Ankara Oryantiring Grubu, 2000'de İstanbul Oryantiring Grubu kuruluyor. 2002'de dağcılık, 2004'te izcilik federasyonları bünyesinde yer verilen oryantiring branşı, 2006'da Türkiye Oryantiring Federasyonu'nun kurulmasıyla bağımsız bir federasyon olarak günümüze kadar etkinliklerine aralıksız devam ediyor.

Oryantiring yarışmaları yapıldığı şekline göre; koşarak (foot-o), kayakla (ski-o), bisikletle (mtb-o), patika (trail-o) oryantiringi kategorilerine ayrılır. Bu kategorilerde profesyonel sporcular için 15 yaşından itibaren üst sınır olmaksızın herkese uygun bir kategori bulunabilir. Kadınlar ve erkeklerin ayrı yarıştığı kategorilerde, 16, 18, 20, 21, 35, 40, 45, 50, 55 ve üstü yaş kategorileri vardır. 14 yaş altında da okul yarışmaları düzenlenmektedir.

Gece yarışmalarının da yapıldığı oryantiring branşında ferdi, takım ya da bayrak yarışları yapılabilir. Yarışma parkurları kısa (sürat), orta mesafe ve uzun mesafe olarak organize edilebilir. Bazı yarışmalarda haritada işaretlenmiş hedeflere (kontrol noktalarına) sırayla gidilmesi gerekirken, bazı yarışmalarda sporcular hedeflere istedikleri sırayla gidebilirler. Elektronik kontrol cihazlarının (EKS) ve elektronik yüzüklerin (SI), 30x30cm turuncu/beyaz üçgen bayrakların kullanıldığı yarışma organizasyonlarında, detaylı bir şekilde ve neredeyse sıfır hatayla sonuçlar tespit edilebiliyor.

“Gizemli topraklarda yapılan zorunlu yolculuklarda yönünü bulmaya çalışan insanın macerası da neden bir oyuna dönüşmesin ki?”

Oryantiring yarışmasında (koşarak-o) sistem genellikle şöyle işler; çıkış saati gelen sporcu 3 dakika bekleme bölgesine gelir, S1' EKS'ye okutarak içindeki bilgileri temizler (clear işlemi). Hakemin yönlendirmesiyle 2 dakika bekleme bölgesine geçer ve orada silme işleminin gerçekleştiğini kontrol eder (check işlemi). Yine hakemin yönlendirmesiyle 1 dakika bekleme bölgesine geçer ve süresi başlarken elektronik yüzüğünü bir kez daha EKS'ye okutarak yarışma süresini başlatır (start işlemi). Hemen başlangıç bölgesinin önünden haritasını alan sporcu en kısa sürede, haritada işaretlenmiş ve işaret yerlerine turuncu/beyaz bayrak ve EKS cihazı yerleştirilmiş olan hedefleri sırasıyla dolaşarak bitiş noktasına gelir. Bitiş EKS'sine de S1'ini okuttuktan sonra bilgisayar hakemine giderek S1'ini verir ve sonuç kağıdını alır. Yarışmalarda hile yapılmasının önüne geçilmesi amacıyla bazı önlemler alınmıştır. Bunlar, sporcuların aralarında süre bırakılması, aynı parkurda ve kategoride yarışan sporcular arasında birbirlerine yetişemeyecekleri kadar süre bırakılması, parkurda gözlemci hakemlere yer verilmesi gibi önlemlerdir.

Oryantiring dikkatin ve zihinsel aktivitenin üst seviyede olduğu bir spordur. Sporcu rota seçimini ve güncellemesini, yönünü bulmayı, arazideki unsurları harita ile eşleştirmeyi, farklı koşullara sahip yüzeylerde koşarak ilerlemeyi hem aynı anda hem de kusursuz yapmaya çalışır. Bu durum kardiyovasküler sistem açısından da zihinsel açıdan da son derece yararlıdır. Oryantiring sporcusu başarıma hissini en yoğun şekliyle yaşar. Bu spor doğayla teması artırır ve çoğu şehirde büyüyen günümüz gençlerine doğa sevgisiyle doğayı koruma isteği kazandırır.

Oryantiring bedenle oynanan bir satranç gibi de düşünülebilir. Çocukları ve gençleri teknoloji bağımlılığından uzaklaştırıp spora ve doğaya yaklaştırabilir, onlara bir alternatif olduğunu gösterebilir. Pek çok disiplin açısından bir eğitim öğretim aracı olarak da rahatlıkla kullanılabilir. Özellikle Coğrafya, Beden Eğitimi, Matematik gibi derslerde rahatlıkla kullanılabilir ve pek çok kazanım hedefine kısa sürede ulaşılabilir. En önemlisi de pek çok bilgi, öğrenme süreci farkedilmeden elde edilmiş olur.

Oryantiring tüm bunları sağlarken, bir salona, bir piste, ağır maddi yatırımlara ihtiyaç duymaz. En önemli yatırımı haritadır. Haritası yapılan bir sahada çok uzun bir süre yüzlerce parkur hazırlanabilir, bu parkurlarda tek seferde bile yüzlerce sporcu yarışabilir, antrenman yapabilir. Bu nedenle sporu organize eden, teşvik eden kurum ve kuruluşların, eğitim-öğretim kuruluşlarının ve bu alanlarda faaliyet sürdüren bireylerin mutlaka desteklemesi gereken bir spor dalıdır.

“Oryantiring dikkatin ve zihinsel aktivitenin üst seviyede olduğu bir spordur.”

RÖPORTAJ: TATIANA KALEDEROĞLU*

Evren UZUNKAYA

*Uluslararası Oryantiring Federasyonu (IOF) Asbaşkanı Sayın Tatiana Kalenderoğlu ile yapmış olduğumuz röportaj.

Sporla, kayakla ve oryantiringle buluşmanız nasıl oldu?

Çocukluğumda her normal çocuk gibi hareketi çok severdim. Onun için birkaç sporu aynı anda yapmayı denerdim. Ama babamla birlikte 4 yaşımdan itibaren kros kayacı (mukavemet kayacı) yapmaya başladım. Sonra yüzme, basketbol ve bisiklet de yaptım. Aynı zamanda müzik ve resim okullarına gittim. Boş zamanım hiç yoktu neredeyse. Onlar arasında yine de en çok kayak ilgimi çekiyordu ve profesyonel olarak sadece onu yapmaya devam ettim.

16 yaşıma kadar oryantiringten haberi yoktu. Sonra bir spor etkinliğinde koşarak oryantiring deneme şansım oldu. Bu sporun tam bana göre olduğuna karar verdim. Yine de belli bir süre hem kayak, hem oryantiring yapmaya devam ettim. Üniversiteden itibaren oryantiring takımına geçtim ve daha da yoğun antrenman yapmaya başladım. Kros kayacı sevdiğim için, doğal olarak kayak oryantiring ile devam ettim. Kısa bir zamanda Rusya Genç Milli Takımı'na girdim.

Türkiye'ye geldiğinizde oryantiring sporu hangi düzeydeydi, sizin bu konudaki çabalarınız neler oldu?

Türkiye'ye 2000 yılında gelince, İstanbul'da siviller arasında oryantiring yapılmıyordu. Sadece Ankara'da küçük gelişmeler vardı. Belgrad Ormanı'na gittiğimde ne kadar güzel olduğunu gördüm ve oryantiring için çok uygun olduğundan da emin oldum. Birkaç ay sonra, meşhur İsveçli Oryantiringçi Peo Bengtsson İstanbul'a geldi. Belgrad ormanının 750 metrekare haritası çizildi ve güzel parkurlar planlandı.

İstanbul'da ilk yarışı organize etmeye yardım ederken birkaç meraklı arkadaş ile tanıştım ve daha sonra bu insanlar ile İstanbul Orienteering Kulübü'nü kurdum. Yavaş yavaş haritayı genişlettik. Üzerinde çalıştık. Türkiye'nin en profesyonel oryantiring kulübü olduk. Yılda birkaç yüz kişiye oryantiringi tanıtıyoruz, öğretiyoruz ve sevdirtiyoruz.

Türkiye'de oryantiringin daha hızlı gelişmesi için sizce neler yapılmalıdır?

Son 20 sene boyunca Oryantiring Türkiye'de çok gelişti. Şimdi binlerce kişi onu seviyor ve sürekli yapıyor. Farklı şehirlerde farklı kulüpler var. Çok çocuk olması, çok büyük bir avantajdır. O çocuklar geleceğin yıldızlarıdır. Dünya şampiyonasında madalya kazanan onlar olacak. Bizim görevimiz onları iyi eğitmek ve kaliteli yarışları organize etmektir. Daha çok kulüp kendi yarışını organize edebilmeli. Mevcut kulüplere destek olunmalı.

Mevcut Milli Takım'a mutlaka dikkat etmeli. Doğru yerde, doğru ülkelerde, doğru programla kamp yapmalılar. Bu planlama yapılmadan uluslararası yarışmalarda yüksek dereceler göstermek pek mümkün olmayacaktır. Milli takıma giren sporcularımızın motivasyonu yüksek tutulmalıdır.

IOF'deki görevleriniz ve çalışmalarınız hakkında bilgi verir misiniz?

2004 yılında IOF teknik danışmanı oldum. Önce Türkiye'de görev yaptım, 2007'den itibaren birkaç Dünya Şampiyonası'nda gönüllü olarak çalıştım. Orada birçok tecrübeli insanla tanıştım. Birkaç Dünya Şampiyonası'nda jüri olarak görev yaptım. Bundan sonra birkaç sene Avrupa Çalışma Grubu'nda çalışıp IOF yönetim kuruluna girdim. SEEOC ve COMOF (Güney Doğu Avrupa Çalışma Grubu'nda ve Akdeniz Konfederasyonu'nda) aktif rol aldım. Hep birlikte yarışlarımızı daha üst seviyeye getirdik. 2018'den beri IOF Asbaşkanlığı yapıyorum. Bu görev hem heyecan verici, hem de biraz yorucu oluyor, çünkü boş zamanlarımda da oryantiring ile ilgili birçok şey yapmam gerekiyor. Ama ben bunu zevkle yapıyorum, çünkü oryantiringin çok güzel bir spor olduğuna eminim ve daha fazla insana onu göstermek ve sevdirmek istiyorum. Aynı zamanda, IOF'de, kendimi yakın gördüğüm Kayakla Oryantiring Kurulu'nun başkanlığını da yapıyorum.

Yurt dışında katıldığınız yarışmalar ve bunlardan size en çok heyecan verenler hangileri?

Bu çok zor bir soru. Çünkü her ülke güzel ve akılda kalıcı yarışlar yapmayı istiyor. Tabii ki ilk aklıma gelen en büyük oryantiring yarışı Oringen'dir. Aynı anda 25.000 kişi koşuyor. İnanılmaz bir organizasyon. Bence her oryantiringçinin en az bir defa katılması gereken bir organizasyondur.

Bununla birlikte IOF üst düzey yarışmaların hepsi birbirinden güzel. Son derece profesyonel organize ediliyor. Üç sene boyunca planlama yapılıyor. TV yayını da oluyor. Artık uluslararası yarışları televizyonda seyretmek çok keyifli ve heyecan verici. Bu yayınların izlenmesini kesinlikle tavsiye ediyorum. IOF resmi web sitesinde LIVE ORIENTEERING isimli bir bölüm var. Bu linkten onlara ulaşabilirsiniz: <https://orienteering.sport/LIVE/>

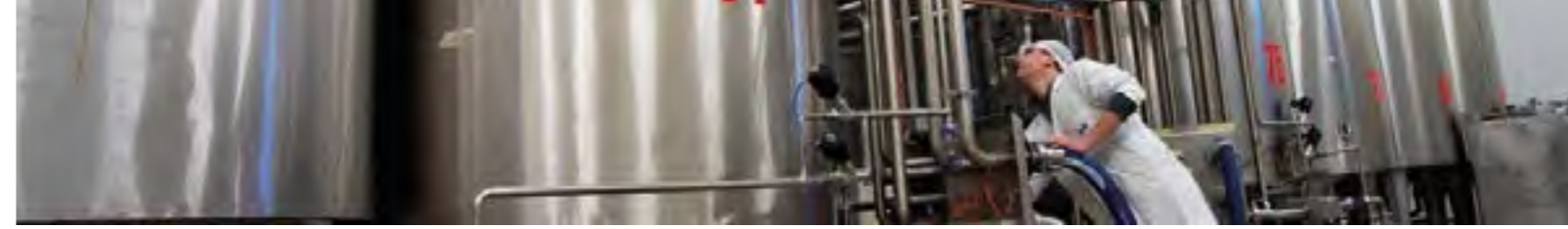
Sporcuların da kendileri geliştirmek için bu yayınları tekrar tekrar seyretmesini tavsiye ediyorum. Canlı yayın ücretli, ama bir gün sonra ücretsiz seyredebilirsiniz.

Türkiye'de en çok sevdiğiniz yarışmalar ve en çok katkı sağladığınız yarışmalar hangileri?

Türkiye'de yapılan yarışmalardan rakipsiz en sevdiğim ve en profesyonel organize ettiğimiz yarış İstanbul5days yarışıdır. IOG'nin gönüllü çalışan ekibi, her gelen sporcunun en iyi hatıralarla eve dönmesi için elinden geleni yapıyor. İstanbul hem şehir olarak çekici geliyor, hem arazi olarak değişik imkanlar sağlıyor. Tabii ki yarışın incisi Kapalı Çarşı'da yapılan etabımız. Bu sene bir ara verip gelecek sene tüm gücümüz ile tekrar bu geleneksel yarış organize edeceğiz ve herkesi de bu yarışımıza bekleriz.

Sayın Tatiana Kalenderoğlu'na teşekkür eder, keyifli ve başarılı çalışmalar dileriz.

Son 20 sene boyunca Oryantiring Türkiye'de çok gelişti. Şimdi binlerce kişi onu seviyor ve sürekli yapıyor.

EGE BÖLGESİNDE HİJYEN ÇÖZÜM ORTAĞINIZ OLARAK 10. YILINI DOLDURMANIN SEVİNCİNİ YAŞIYORUZ...

blkohyg

BLK HİJYEN KİMYA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.
Kemalpaşa Mahallesi 7087/3 Sokak No:1/6
Bornova - İZMİR
0 232 348 1199 • 0 533 484 5966
info@blkhijyen.com

DOSE

GLOBAL TECHNICAL SERVICES

AIB

INTERNATIONAL

Gıda Güvenliği ve Kalite Yönetimi Sistemleri Belgelendirilmesi
Ambalaj Malzemeleri Ürün Güvenliği Yönetimi Sistemleri Belgelendirilmesi
Tedarikçi Denetimi ve Değerlendirme Yönetiminde

ÜRÜN GÜVENLİĞİ VE KALİTESİ STANDARDİZASYONUNDA UZMAN

DOSE

GLOBAL TECHNICAL SERVICES

DOSE DENETİM BELGELENDİRME VE EĞİTİM MERKEZİ LTD.ŞTİ.
Food Safety Audit, Certification and Training Center

Folkart Towers Adalet Mah. Manas Bulvarı B Kule
No:47 D: 3406 Bayraklı / İZMİR - TÜRKİYE
0 232 935 68 15 • 0 536 778 61 15
info@doseglobalservices.com

BRCS Approved Training Partner

IFS
International
Featured Standards

AÇIK DENİZ YÜZÜCÜLERİ

Yazı ve Fotoğraflar: Seda KANSUK

"Kadına Şiddeti Durdurun" seslerinin toplumun her kesiminin kadınlarınca yükseldiği bir sosyal sorumluluk projesi. Açık Deniz Yüzücülerini bu farkındalığı artırmak amacıyla Çeşme'den Seferihisar'a Ege Denizi'nde kulaç attılar.

Bizler (Uğur Doğan, Senem Ülker, Şadi Gödek, Aşın Oya Bekbay, Memduh ve ben Seda Kansuk), kadın-erkek eşitliğine inanıyoruz, gerçekte de olması gerektiği gibi.

Aslında kadın bir nebze üstün bile olabilir erkeği de doğuran olduğu için... bir ana, bir kardeş, ve hatta bir eş olduğu için de.

Dünyanın hiçbir ülkesinde kadın, bizdeki kadar değeri bilinmez ve mağdur değildir. Ve sırf bu yüzden midir ki kadın bu kadar fazla şiddete maruz kalıyor?

Dünyada şiddetin her türlü kötüdür ve kullanıldığı her canlıya karşı değeri aynıdır. Aslında şiddet cehalettir, bilgisizliktir, acıdır, kendini bilmezliktir.

Bizler şiddete maruz kalan kadınlarımızın isimlerinin yazıldığı bonelerimizle bir mesaj vermek için çıktık bu yola. Bu yol, vereceğimiz mesaj kadar da zordu. Ama mesajımız anlaşılınca ya kadar, bu etkinlik gerek biz, gerekse başka gönüllülerce devam ettirilecek.

Etkinlik gerçekten de amacımız kadar zordu. Hem kendimize meydan okuduk, hem de kadınlara şiddet uygulayanlara mesaj vermeye çalıştık. Etkinlik boyunca hava o kadar rüzgârlı ve deniz o kadar kabarık ki istediğimiz gibi Çeşme Marina'dan çıkış yapamadık. Pırlanta Koyu açıklarına kadar tekneyle açıldıktan sonra teker teker yüzmeye başladık. Gündüz tekli, gece ikili yüzerek birbirimize moral verdik. Gecenin karanlığında gözden kaybolmamak için belimize ve bonelerimize küçük ışıklar taktık. Ne deniz ne de hava ümit ettiğimiz kadar sıcak ve durgun değildi. Bulantımızı baskılamak için her dört saatte bir aldığımız ilaç uykumuzu getiriyor, denizden çıktuktan sonra hemen uyuyorduk.

Aylar öncesinde EGIAD (Ege Genç İş İnsanları Derneği) ile görüşmelere başladık. Bize her türlü desteği verdiler. Ge-

rek ulaşım gerekse gıda sponsorumuz oldular. Tam altı ay öncesinden almaya başladığımız izinler, etkinlik öncesi ancak tamamlanabildi. TYF (Türkiye Yüzme Federasyonu ve Kaymakamlık aracılığı ile tüm yetkililere iletildi. Yerel ve bağımsız vakıf ve dernekler de etkinliğimizi sosyal medyada paylaşarak destek verdiler. Seferihisar Marina'ya ayak bastığımızda ise EÇEV Başkanı, EGIAD ve Seferihisar Belediye Başkanı da bizi karşılamaya gelmişlerdi.

Kulucamıza başlılarıyla destek veren yüzlerce kişi sayesinde EÇEV aracılığı ile beş kız üniversite öğrencisine birer yıllık spor bursu kazandırabildik.

Tahmin ettiğimiz gibi... kolay olmadı. Ama yaklaşık 80km'yi omuz omuza yüzerek parkuru tamamladık. Sahil güvenlik, doktorumuz ve hakemimiz, bize hem yüzerken hem de tekneye çıktuktan sonra müthiş destek verdiler. Kaptanımız ilk kez yaptığı görevinde son derece başarılıydı yanımızda seyrederken.

Umarım emeğimize değmiş ve amacımız her gönüle ulaşmıştır.

Sevgiyle kalın.

KAÇKAR DAĞLARININ BİTKİLERİ

Yazı ve Fotoğraflar: Serap ÜSTÜNDAĞ

Kaçkar Dağları, Doğu Karadeniz Dağları'nın en yüksek bölümünü oluşturmaktadır. 52.970 hektarlık alan 1994 yılında milli park ilan edilmiş ve içerdiği nadir flora, fauna çeşitliliğinden dolayı WWF (World Wildlife Fund for Nature) tarafından "dünyanın korunması öncelikli 100 bölgesi"nden biri olarak seçilmiştir. Bu özellikleri yanında farklı alanlarında yer alan buzullar, buzul gölleri, buzul vadileri, sirkler ve morenler Kaçkar dağlarını görsel olarak eşsiz güzelliklerle donatır. Milli Park'ın büyük bir bölümü Rize ili Çamlıhemşin ilçesi ve bir kısmı da Artvin ili Yusufeli ilçesi sınırları içinde kalmaktadır.

Kaçkar Dağları Milli Parkı flora çeşitliliği bakımından 54'ü alana endemik, 300'ü Türkiye endemiği olan yaklaşık 2500 bitki türü barındırmaktadır. Dağlardan bahsederken aklımıza ilk gelen ormanlar olsa da, Kaçkar dağları Milli Parkı'nın yaklaşık %35 civarı ormanlarla kaplıdır. Bu orman alanlarında çoğunlukla yapraklı ve iğne yapraklı türler yer almaktadır. 1500 metrelere kadar Kızılağaç (*Alnus glutinosa*), Anadolu kestanesi (*Castanea sativa*), yabani fındık (*Corylus sp.*), adi gürgen (*Carpinus betulus*) türleri yaygın olarak bulunur. Fırtına vadisi, 900-1300 metreler arası dünyada şimşir ağacının orman oluşturduğu tek noktadır. Bu yükseklikten daha yukarı kesimlere doğru çıkıldıkça, doğu ladinini (*Picea orientalis*) ormanları saf olarak ve 1600-1700 metre yüksekliklerde de doğu kayını (*Fagus orientalis*), doğu karadeniz göknarı (*Abies nordmanniana*) yer almaktadır. Ayder Yaylası civarındaki ormanları da oluşturan, doğu ladinidir. Daha yüksek kesimlerde yaygın çalimsı formdaki bitki, orman gülleridir.

Orman gülleri çiçekleri, deli balın da kaynağıdır.

Kaçkar Dağları, iklim özellikleri nedeniyle karın erimesinden sonra haziran ve temmuz aylarında en renkli halini

alır. Bu mevsimde dağ, pembeden mora, sarıya rengarenk olur. İlk görülen yaygın bitkilerden bazıları *Polgonum bistorta*-dağlahanası, *Stachys macrantha*-koca soğulcan, *Petasites sp.*-kabalak, *Rumex alpinus*-Şortah'tır. Yükselti değiştiğçe çevremizde gördüğümüz bitkiler de değişir. Kuzey tarafta daha yaygın olarak derelerin kenarında gösterişli bir bitki *Swertia iberica* (*Safraca*)'lar karşılar bizi mor-lila renkleriyle;

aynı alanlar *Primula auriculata* (çuha)'ların da sık olduğu alanlardır, öyle ki Körahmet Geçidi'nden vadiye inildiğinde muhteşem görüntüler oluştururlar. Bu alanlar *Dactylorhiza euxina* (laz salebi)'yi da bolca barındırır.

Ve yine aslanpençesi -*Alchemilla* türlerinin sarı renkleriyle dikkat çektiği alanlardır dere kenarları. Bu cins, endemik oranının yüksek oluşuyla ön plana çıkar.

Kaçkar dağları, çan çiçeği (*Campanula sp.*) türlerinin fazlaca olduğu alanlardır. Pokut ve Sal Yayları'nın fotoğraflarına dahil etmeden duramazsınız *Campanula lactiflora* (*kuspida*) bitkisini. Dağın yükseklerinde (3000m'lerde) ise *Campanula aucheri*

karşılar bizi Kavrun Göller'de, Dilberdüzü'nde ve Deniz Gölü'nde en güzel popülasyonlarıyla. Az sayıdaki beyaz renkli türler dışında lila-mor renkleriyle onlarca tür barındırır Kaçkar Dağları. Ödemiş Bozdağ'da ve Dilek Yarımadası'nda başka endemik türleri olan, yakın zamanda Tire ve Kemalpaşa'da iki yeni tür de keşfedilen endemiklik oranı yüksek bir cinstir çançiçekleri.

Doğu Karadeniz endemiği *Geranium lazicum* (leylekburnu)'u

dağın iki tarafında da görebiliriz. Diğer endemik *Geranium sintenisii* (Çayır ıtı) narin bir turnagagası türüdür. Hazindak Yaylası'nın sık bitki örtüsü içinde kendini gizler.

Cirsium sp. (köygöçüren) türlerinden endemik *Cirsium trachylepis* (kabak-zankulpu) dışında çok sayıda köygöçüren türü görülebilir. En gösterişlisi yüksek kesimlerdeki dağ kangalır (*Cirsium obvallatum*).

Turuncu rengiyle dikkatimizi çeken gelincik türü *Papaver lateritium* bir alttürüyle Doğu Karadeniz endemiğidir.

Yüksekliğin vücudumuzda oluşturduğu etkilere karşı yöre halkının yemeklerde de kullandığı soğan türümüz *Allium schoenoprasum* (peynir sirmosu) olarak adlandırılır yörede. *Allium szovitsii* (yaylakörmeni) Ambarlı Gölleri civarında çıkar karşımıza taşlı dere yataklarında. *Allium djimilense* (cimil soğanı) endemik güzel soğanlarımızdandır.

Adını İkizdere Cimil Yaylası'ndan almış olsa da hem Verçenik Göller'de hem de Ambarlı çevresinde görülebilir. Kavrın Göller çevresinde canlı pembe rengiyle Psephellus pulcherrimus (zarif tülübaş) oldukça yaygındır.

Cinsin az sayıdaki endemik olmayan türlerindedir. Doğu Karadeniz dışında Kars, Erzincan, Tunceli 'ye kadar görülebilir. Sevinirsiniz çok yerde görebileceğinize.

Yine yükseklerde bir başka endemik Primula longipes (zarif çuha)'le karşılaşıyoruz, adı kadar zarif

Sanırım Kaçkarlar'ın en güzel bitkileri yükseklerde olanlar, zor koşullara dayanabilenler. Büyüleyici, bir o kadar da koşulların bitkiler için zor olduğu yerdur Lanetleme Geçidi. Başka bir dünyadaymış hissi oluşturur. Kayalarla kaplı alanda sis içinde yürürken fark edersiniz taşların arasında Saxifraga sibirica'yı (Hoş taşkıran), hayran olursunuz.

Saxifraga exerata (yivli taşkıran)'yı görüp, seyretmeden geçemezsiniz. Hemen yakınında endemik Cerastium lazicum (Laz boynuzotu) vardır mutlaka ve Potentilla gelida (buz parmakotu) hemen yakınında. Veronica sp.'nin (mavişot) en güzelleri taşlar arasında. Kaçkar Zirve'ye ulaşmadan hemen önce en yüksekte görülebilecek bitkilerdendir Maviş ot. Psephellus sp. (Tülübaş) cinsinin ülkemizdeki 35 türünden 27 tanesi endemiktir. Psephellus appendicigerus (Ovittülübaş), Kaçkar doruklarının endemik sembolüdür adeta.

Daha o kadar çok bitkiden bahsedilebilir ki, her biri ayrı bir zenginliktir.

Tüm bu bitkilerin isimleri kalır mı aklımızda, yüksek olasılıkla kalmaz. Önemli olan yollarından yürüyüp geçmemek, durmak, görmek, hissetmek...

Doğada kalın, doğayla kalın...

Kaçkar Dağları Milli Parkı flora çeşitliliği bakımından 54'ü alana endemik, 300'ü Türkiye endemiği olan yaklaşık 2500 bitki türü barındırmaktadır.

- 1: Rhododendron caucasicum
Dağ kumarı
- 2: Swertia iberica
Safraca
- 3: Dactylorhiza euxina
Laz salebi
- 4: Campanula aucheri
Yayla çanı
- 5: Geranium lazicum
Leylekburnu
- 6: Papaver lateritium
Potot
- 7: Allium djimilense
Cimil soğanı
- 8: Psephellus pulcherrimus
Zarif tülübaş
- 9: Primula longipes
Zarif çuha
- 10: Saxifraga sibirica
Hoş taşkıran
- 11: Psephellus appendicigerus
Hvittülübaş

Marmot

STANLEY
A BRAND OF PMI

MSR

HUSKY

ASOLO

MILO
...OF CLIMBERS

DOĞA SPORLARI MAĞAZASI

www.dikeylimit.com.tr

0 232 484 48 14

DOĞA SPORLARINA DAİR HER ŞEY...

Naturehike
outdoors

LOWA

CRAGHOPPERS

DAĞCILIK SPORUNDA BESLENME

Orçun KÜRÜM (Uzman Diyetisyen)

Dağcılık; ülkemizde giderek yaygınlaşan, hem sosyalleşmeye imkân veren, hem doğa ile iç içe olmanızı sağlayan bir spor dalı. Uzun saatler sürmesi ve çetin doğa şartlarından dolayı, enerji ihtiyacı birçok spor dalından fazladır. Dağcılar, diğer sporculardan farklı olarak, tüketeceği her şeyi sırtında taşımak zorundadır. Aktivite ve performansın devamı için düzenli bir şekilde kalori alınması, enerji üretimi için gereklidir. Aşağıda size bu maceranızda yardımcı olacak bazı ipuçlarını açıklıyorum.

Plan Yapmak

Açık havada yapılan aktiviteler günlük aktivitelere göre daha fazla enerji gerektirir. Bu vakti eğlenerek geçirmek ve artan enerji ihtiyacına dayanmak için, vücudunuzun daha fazla sıvı ve yiyeceğe ihtiyacı olacak. Bunu için yolculuğunuzu aşağıdaki faktörleri göz önüne alarak planlamalısınız:

- Yolculuğun uzunluğu
- Hangi çeşit yiyecek ve içeceklerin taşınabileceği
- Ne zaman yemek yenileceği
- Yemek hazırlamak için hangi ekipmanların gerekeceği
- Yanınızda soğutucu çanta,su ısıtıcısı, ocak... olup olmayacağı

Sıvı ve elektrolit alımı

Unutmayın, su yanınızda taşıyacağınız en önemli şey! Vücudunuzun aşırı su kaybetmesi bu yolculukta başınıza gelebilecek en kötü şey. Yeterli sıvı alımından emin olmak için yolculuktan 1-2 saat önce en az 1 litre su içmeye çalışın ve yanınıza dışarıda geçireceğiniz her saat başına 2 bardak su alın. Yani 4 saat tırmanacaksanız yanınıza kişi başı 2 litre su almayı unutmayın.

Birçok dağcının atladığı ama çok önemli olan bir diğer konu, **elektrolitler!**

Mevsim ne olursa olsun dağ tırmanışı gibi aktiviteler terlemeyle vücuttan aşırı elektrolit kaybına neden olur. Elektrolitler vücuttaki sıvıların dengesini düzenlemeye yardımcı olurlar,

böbreklerin düzgün çalışmasını sağlarlar ve kas kasılmalarını kolaylaştırırlar. Aşırı elektrolit kaybı kas krampları, yorgunluk, mide bulantısı ve zihin bulanıklığı sorunlara sebep olabilir. Harcanan elektrolitleri yerine koymak için her yürüyüşü çantasında kışın bir, yazın en az iki adet elektrolit içeceği taşımalıdır. Yürüyüş sırasında tuzlu kraker, kuru yemiş ve kuru meyve vs. yemek, eksilen elektrolitlerin yerine koyulmasını yardımcı olur.

Enerji İhtiyacı

Kaliteli kalori alımı enerji kaybı yaşanmaması için önemlidir. Bir dağcı saatte ortalama 300-600 kalori harcar, bu tabii ki kiloya göre değişir.

Örneğin 75 kg bir kişi, 5 kiloluk bir sırt çantası ile; 700 m yükseklik ve 10 km'lik mesafeyi tırmanıp indiğinde ortalama 1000 kkal harcar. Enerjinizi maksimumda tutmak için protein, kompleks karbonhidrat ve yağları dengeli bir şekilde tüketmelisiniz. Ana enerji kaynağınız olan karbonhidratlar enerjinin %50'sini, yağlar yaklaşık %35'ini ve protein de geri kalan %15'ini sağlamalı.

Belki içinizden "Proteinler kaslar için önemli, neden bu kadar az?" diye düşünebilirsiniz. Evet; proteinler kasların yapıtaşları olabilir ama kaslar enerji üretmek için karbonhidratları kullanır.

Bu enerjinin, rafine şekerli gıdalar yerine kompleks karbonhidratlardan gelmesini çok önemlidir. Basit karbonhidratlar (çikolata,gofret,cips,tatlı...), kan şekerini bir anda yükseltir ve enerji sağlar. Ne yazık ki, bu enerji çok kısa sürelidir! Bu şekilde beslenirseniz yaklaşık yarım saat içinde kan şekeriniz düşer ve kendinizi daha yorgun, ayrıca aç hissedeceksiniz.

Yiyecek Seçimi

Eğer yanınızda soğutucu yoksa et, süt, yumurta, tavuk, balık gibi kolay bozulabilen yiyecekleri yanınızda taşımak pratik olmaz. Bunun yerine size yeterli enerjiyi sağlayacak daha kolay seçeneklere yönelmeli. Örneğin;

Karışık kuruyemiş
Ceviz, fındık, badem
Kurutulmuş meyve ve sebzeler

Granola barlar
Konserve gıdalar
Ekmek vb.

Eğer daha uzun sürecek bir aktivite planladıysanız yanınıza kuru veya önceden hazırlanmış şekilde makarna, pirinç, bulgur gibi gıdaları kolayca taşıyabilirsiniz.

Ne Kadar Yiyecek Götürmeli?

Bu soruyu etkileyen birkaç faktör var; ne kadar yürüneceği, katılımcıların yaşı ve sayısı, hava durumu vb... Büyük bir öğünden sonra, kan şekeri aniden yükselir; bu kişide uyku ve yorgunluk yaratabilir. Tırmanış sırasında kişiler sürekli bir hareket ve enerji ihtiyacı içinde olacağı için, 3 ana ve 2 ara öğün şeklinde küçük porsiyonlar şeklinde beslenmesi daha iyi olacaktır.

Konaklamalı bir aktivitede ise yiyeceklerin yanında bunları hazırlamada kullanılacak küçük bir tava, tabak, çatal, ateş yakmak için yakıt gibi gereçler de unutulmamalı. Yapılabilecek yemekler sınırlı olduğu için yemekleri lezzetlendirmede baharatlar kurtarıcınız olacaktır.

Gıda Güvenliği

Ne kadar doğada olsak da hijyen kurallarını unutmamak gerek. Yemekten önce ve sonra ellerinizi mutlaka yıkayın. Islak mendil ve el dezenfektanları bir dağcının olmazsa olmazlarıdır. Gıdaları uygun şekillerde saklayın ve çöplerinizi çantanızda geri getirin, doğada bırakmayın.

BERABER YÜRÜYELİM

YAYA DERNEĞİ

Yazı ve Fotoğraflar: Başak BEYKOZ

İnsan hareketliliğinin en temel biçimi olan yürüme, ulaşım araçlarının yaygınlaşmasıyla kent yaşantısında gözden düştü. Araçların kent yaşantısında insana göre ikincil unsurlar oluşu, özellikle şehir ve trafik düzenlemelerinde göz ardı ediliyor.

Bir an için, olayları dile getirirken -özellikle haberlerde- kullanılan dili düşünün. "... Araç kaza yaptı..." şeklinde ifade edilen haberlerde; insan, kurban olması dışında olaydan soyutlanmıştır. Oysa, kaza yapan araç değil, sürücüdür. Kentlerde araçlar, -en azından şimdilik- insansız hareket etmiyor. İnsanın kurban olmaktan başka rolü yokmuşçasına sunulan anlatı, insanlığın konuya genel yaklaşımını açıkça sergiliyor.

Bakış açısı bu olan insan, kentlerin düzenlenmesini de araç trafiğinin kesintisiz akışı odağıyla kurguluyor. Yayaaların güvenli hareket edebilmesi yıllardır öncelik olamadı. Bu bağlamda dünyada yaya haklarını savunan çeşitli sivil toplum oluşumları ortaya çıkmış. Türkiye'de de kent yaşantısında yayayı önceliklendirmeye vurgu yapan ve yaya haklarının hayata geçirilmesi için çalışan Yaya Derneği, 2018 yılında İzmir'den yola çıktı. Kurulmasını takiben Uluslararası Yaya Federasyonu (International Pedestrian Federation) üyesi olan dernek, Avrupa Parlamentosu'na 1988'de hazırlanmış Yaya Hakları Bildirgesi'ni esas almaktadır. Bu bildirge, karbon ayak izi sifıra yakın olan yaya ve haklarını kapsamlı şekilde tanımlayan ilk uluslararası metindir.

İnsan hareketliliğinin en temel biçimi olan yürüme, ulaşım araçlarının yaygınlaşmasıyla kent yaşantısında gözden düştü.

Kent yaşantısında yürümenin toplumsal, kültürel, güvenlik ve çevresel boyutlarına yönelik çalışan dernek, tüm yurttaşlara, gündelik hayatlarının tümünde ya da bir kısmında yaya olduğunu anımsatmayı hedefliyor. Farkındalık yaratmak adına yerelden genele çeşitli platformlarda etkinlikler yaparak sesini duyuran Yaya Derneği'nin yürüttüğü veya dahil olduğu etkinliklerden bazı örnekleri saymaya en sonuncusundan başlayacak olursak; 3 Kasım'da 41.si düzenlenen İstanbul Maratonu'nda Adım Adım İyilik Peşinde Koş platformu kapsamında yürüyen gönüllülerimiz, yaya hakları ve kültürü konusunda çalışan lisansüstü öğrencilerine burs oluşturmak üzere bağış topladı.

bilinçlendirmeyi hedefleyen dernek, gönüllüler tarafından çevirisi yapılan ilgili makaleleri dernek web sayfasında (www.yayaderneği.org) yayınlıyor ve sosyal medya kanallarında dolaşıma sunuyor.

Kuruluşundan bu yana özellikle İzmir çevresinde bazı platformlara da katkı sağlıyor. İzmir'in en önemli kamusal yaya alanlarından, aynı zamanda doğal ve tarihi SİT olan Kültürpark'ı gündeminde tutan bir çok sivil toplum kuruluşu, meslek odası ve demokratik kitle örgütlerinin katılımıyla oluşan Kültürpark Platformu bunlardan bir tanesi. Bir diğeri ise, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İzleme Platformu. Tüm dezavantajlı kesimler gibi "kadınlar

Temmuz ayında Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Sivil Toplum, Temel Haklar, Adalet ve İçişleri Bölüm Başkanı ve AB Delegasyon Sektör Yöneticisi tarafından ziyaret edilen Yaya Derneği, Ekim'de Rotterdam'da düzenlenen Walk21 konferansına iki temsilci ve bir sunumla katıldı. Her sene eylülde gerçekleşen Avrupa Hareketlilik Haftası kapsamında Otomobilsiz Kentler Günü'nde çeşitli etkinliklere dahil oldu ve bir stand açtı. Uluslararası ve ulusal çapta yürütülen bu çalışmalar için daha fazla üye ve gönüllüye ihtiyaç duyan dernek, AB Sivil Düşün programı kapsamında aldığı destekle örgütlenerek ulusal çapta yayılma çalışmasına odaklandı.

Diğer yandan kent yaşamında yaya- lar hakkında her açıdan bilgilenirken

inçin güvenli kent" kavramının da yaya haklarına dahil olduğuna dikkat çeken Yaya Derneği, AB tarafından finanse edilen "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi"nin İzmir toplantılarına ve Ankara'da gerçekleşen sonuç konferansına katıldı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülen Kemeraltı Yayalaştırma projesine yerinde tespitlerle eleştiri ve katkı sunan Yaya Derneği, metro çalışmaları sırasında Fahrettin Altay Meydanı ve Balçova Ata Caddesi girişinde oluşan yaya hakları ihlallerini bir raporla gündeme getirdi. Şehrin en işlek yaya uğrak yerlerinden olan Konak Meydanı'nda YKM önünde yer alan üst geçidin yaya geçişi açısından uygun-suzluğu hakkında yerinde çalışma ve bir basın açıklaması gerçekleştirildi.

Yaya Derneği, İstanbul Yoğurtçu Parkı'nda üniversite öğrencisi Şule İdil Dere'nin motorlu araç trafiğine kapalı alanda hafriyat kamyonu altında kalarak hayatını kaybetmesine neden olan "kaza" hakkında devam eden dava için ailesiyle iletişime geçerek sosyal medya üzerinden takip ve duyuru desteği sağladı. Sosyal medya kanallarını her tür dikkat çekme ve bilinçlendirme olanağı için aktif olarak değerlendiren derneğin faaliyetleri bununla sınırlı kalmıyor. Nisan ayında düzenlenen İzmir Kitap Fuarı'nda broşür dağıtarak, İstanbul'da her sene düzenlenen Intertraffic Fuarı'na katılarak değişik alanları ses getirmek için kullanıyor.

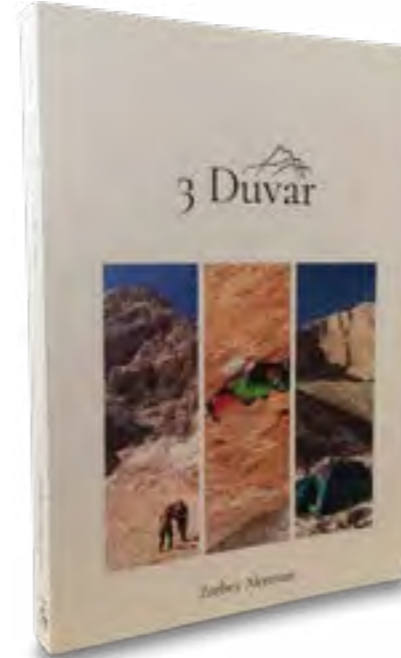
Yaya geçitlerinde başlatılan "önce yaya" kampanyası, yıllardır süregelen alışkanlıkları dönüştürmek adına güzel bir adım; ancak kent yaşantısı düşünüldüğünde tüm kamusal alanlarda güvenle yürüme açısından oldukça daraltıcı. Tüm kentte bütün canlıların güvenle yürümesi ve yaya haklarının bu bağlamdaki kapsayıcılığı açısından atılacak daha çokça adım var. Sokaklar, caddeler, kaldırımlar, parklar ve meydanların tamamı yürünebilir olmalı... Yürünebilir kentler adına kamusal alanlardaki ihtiyaçlarımız, yaya geçidinden çok daha fazlasını kapsıyor.

Dağcılar da oldukça iyi bilir ki, hızlı gitmek istiyorsan yalnız, uzağa gitmek istiyorsan beraber yürürsün. Yaya haklarının hayata geçirilmesi maratonunda, gelin beraber yürüelim. Kapımızdan dışarı adım attığımız andan itibaren, bir vasıtaya yürüyor olsak dahi, günün bir kesitinde hepimiz yayayız.

Dağcılar da oldukça iyi bilir ki, hızlı gitmek istiyorsan yalnız, uzağa gitmek istiyorsan beraber yürürsün.

ZORBAY AKTUYUN - 3 DUVAR

Kenarından köşesinden bir şekilde çıkmasına katkıda bulunabildiğim bir kitap Zorbey Aktuyun'un yazdığı 3 Duvar. Türkiye'deki en zor üç uzun duvar çıkışının hikayesinin yanında Zorbey'in tırmanışa olan bakış açısını ve kişisel görüşlerini de aktardığı bir kitap. Daha önce çıkardığı rehber kitaplardan çok farklı olarak kişisel günlük gibi düşünebilirsiniz bu kitabı.

Üçü de Aladağlar bölgesinde bulunan, Türkiye'nin tırmanılmış en zor üç rotası **Üç Muz, Red, Moon and Star** ve **Nessuno** tırmanışlarını anlattığı bu kitabında, bu tırmanışlara nasıl karar verdiği, kararından sonra neler yaptığı ve düşündüğü ve tırmanış süreçlerini ayrıntılı bir şekilde işleyen Zorbey Aktuyun, bu noktaya gelinceye kadar yaşadığı bazı kazalar ve yenilenme sürecinden de ayrıntılı şekilde bahsediyor.

Kaya tırmanışına meraklı olan herkesin şiddetle okumasını tavsiye ettiğim bu kitap Türkiye Dağcılığı için gerçekten önemli bir yere sahip. Genç tırmanıcılar için de psikolojik rehber olabilecek nitelikte bir kitap 3 Duvar.

Ömer KAVAK

MUSTAFA AKSOY - BİSİKLETLE TANRI DAĞLARINA YOLCULUK

Özgürlük; ılıman bir iklimden geçerken, başka bir yere giden leylek sürüsü misali, çok yukarılardan yeryüzünü izlemek gibidir. Birlikte olmak, tepeden bakmak ve bir yerlere gitmek, kuşların içgüdüsel yaşantıları olarak aklımızın bir kenarında dursun, tüm bu doğa gözlemlerinin Mustafa Aksoy'daki etkisini ve kişisel özgürlüğünün leyleklerden farklı olarak onu nerelere götürdüğünü gelin beraber okuyalım. Eminiz ki çok uzun bir hikâyesi var. Geçmişini ve bu faaliyetteki birçok detayı bir kenara bırakacak olursak, geçtiğimiz Nisan ayının 15'inde İstanbul'dan başlayarak 5748 kilometre pedal çevirip, Kırgızistan'ın Karakol kentine, bisikletiyle sıkı bir yolculuk yaptı. Türkiye, Gürcistan, Azerbaycan, Kazakistan, Özbekistan ve Kırgızistan'ı 80 günde pedallayarak yolculuğunun ilk aşamasını tamamladı. 63 gün bisiklet sürüp, toplamda 13 gün dinlenen Aksoy, elindeki imkânlarla çıktığı yolculukta, bu mesafeyi "TEK BAŞINA" ve lojistik destek kullanmadan, bu sürede tamamlayan tek Türk. O'nu özgün yapan tek şey elbette sadece bisiklet yolculuğu değil. Bununla da kalmayan Aksoy; bisiklet yolculuğunun ardından Enilçek'ten başlayan 50 kilometrelik vadiyi tek başına yürümeyi, 50 kilometrelik buzulu geçmeyi, 4000

metredeki ana kampa ulaşmayı, 7010 metredeki Khan Tengri zirvesine çıkarak, aynı yolla Enilçek'e geri dönmeyi kapsıyor. Rakamlar size ne anlatıyor bilemiyoruz. O yüzden bu yolculuğu Mustafa Aksoy'dan özetlemesini istiyoruz. O bize bu yolculuğu, "İnsanı insan yapan milyonları değil, misyonlarıdır. Her iki disiplinde de geçmişten gelen çok büyük emek var. Başarıyla tamamladığım; doğada, çoğu zaman çadırda geçen, her gün başka bir yerde uyandığım, haftalar içerisinde ülke, millet değiştirdiğim, yorulduğum, islandığım, üşüdüğüm, sıcaktan sıcak gündüzleri buz gibi gecelerle birleştirdiğim, ikinci üniversitem olan 125 günü çok kısa olarak böyle özetleyebilirim. Bizler, öğrenme merakı olan sporcular, denemekten, araştırmaktan keyif alıyoruz. Davranışlarımız, aldığımız eğitimle desteklenir ve örtüşürse başarı her bir birey için kaçınılmaz olur. Ben, yıllar öncesinden kendisini keşfetmiş, şanslı azınlıktan birisiyim. İşte hepsi bu!" ifadeleriyle özetledi. Aksoy, bu faaliyetini gün gün kaleme aldığını, yaşadıklarını, duygularını 125 gün boyunca yazdığını belirtti. Yakın zamanda da kitap haline dönüştüreceğini, sporla, özgürlükle, seyahat etmekle ilgilenen herkesle paylaşacağını söyledi.

O'na bir dahaki faaliyetlerinde başarılar diliyoruz.

UZUN BİR YOL HİKAYESİ

FRENCH WAY (Camino de Santiago)

Yazı ve Fotoğraflar: Ümit ŞENER

Fotoğraf: Mustafa KARAKUŞ

Paulo Coelho'nun *Hac* kitabını okuduğumda, "Bu yolu yürümeliyim" diyeli beş yıl geçmişti; nihayet o gün geldi. Üç aydır bu yol ve parkur için hazırlanıyordum. Haritalar, videolar, röportajlar, izlediğim, okuduğum her şeyle yola hazır hissediyordum kendimi. Bunca araştırma sırasında çok az Türkçe bilgi bulmama rağmen hazırım, hem de çok hazırım!

13.06.2016 Pazartesi 16:00'da uçağım kalkıyor; önce İstanbul, ardından Münih, devamında Bilbao ve aktarmalı iki otobüs yolculuğu, parkura girebilmem

için beni bekliyor. Bilbao uçağı 20:00'de kalktı, 23:15'te Bilbao'da olacağım. Hava biraz bulutlu ve yağmurlu. Bulutların arasından süzülerek Bilbao'ya iniyoruz. Bilbao'da çantamla yeniden buluştuk. Santral garaja geldiğimde saat 24:00 olmuştu. Otobüsüm 02:00'de kalkacak; daha iki saatim var. Aziz Yakup Yolu aslında Fransa sınırından başlıyor ve toplam mesafe 780 km. Ben yarısını yürüyebileceğim, çünkü bu faaliyeti tam yapabilmek için 34 güne ihtiyaç var. Hızlı hareket etmeyi düşünüyorum; bu faaliyete ayırabileceğim zaman sadece 17 gün.

Başlangıç noktam Leon olacak.

Uzun bir yolculuktan sonra nihayet Leon'dayım. Astorgas'a yürüyüp geceyi orada geçireceğim. Nihayet yoldayım, bacaklarım o kadar tutulmuş ki saatler geçtikçe kendimi buluyorum. Astorgas'ta ilk tecrübem "albergue"lerle tanışmak; bu, yolu yürürken toplu konaklanan yerlere verilen isim. Bazen 150, bazen 50 kişi bazen de şanslıysanız 15-16 kişilik ranzalı odalarda konaklıyorsunuz.

Leon-Astorga-Ponferrada ilk üç günün

özeti, belki de yolun en sıkıcı kısmı. Yol, Villa Franca del Biarzo'dan itibaren Galiçya içinde kalıyor ve güzel bir parkura dönüşüyor.

Bugün Villa Franca'da kahvaltımı yaptım ve parkurun sert olacağını biliyorum; üstelik müthiş bir yağmur var. Yol şimdi başlıyor. Las Herries'e kadar yağmur altında fazla rampa görmeden geldim ama biliyorum ki yol bundan sonra çok dikleşecek ve Ocebri'ya kadar yağmur altında yürüyeceğim. Las Herries ile Ocebrio arası zor bir parkur; 2500 metrelerce kadar yükseliyor ama

manzara müthiş.

Akşam Ocebri'ya vardım. Akşam dememe bakmayın, burada havanın kararması bazen 23:00'ü bulabiliyor. Albergue'de bir ranza buldum. Yağmurda pançoyla yürümeme rağmen sırlıklam olmuşum. Duş sırası gelip sıcak suya girdiğimde yolun yorgunluğunun suyla akıp gittiğini hissettim.

Bugünkü parkur Ocebri-Tria Castella. Sabah bir küçük sandviç ve kahveyle kahvaltımı tamamlayıp yine kendimi yollara ve yağmura bıraktım. Art arda çıktığım rampalardan sonra bugün yolun büyük kısmı iniş olacak; elmdeki haritalar böyle söylüyor.

Rampalar bitti ve iniş başladı, ama yağmur şiddetli. Yol üstündeki küçük kafelerde tüm yürüyüşçüler kurulanıp üstlerini değiştiriyorlar. Ben de aynıını yaptım; üzerime Göztepe formasını giydiğimde "Turco Turco" diye seslenenler oldu. Türkiye'de Erasmus nedeniyle kalan Yassa'yla tanıştık. İzmir'de öğrenim görmüş, Göztepe'yi biliyor, biraz da Türkçesi var. Tria Castelle'ye kadar birlikte yürüyoruz. Yağmur hız kesmiyor.

Tria Castelle'ye vardığımızda ayrılıyoruz. O farklı bir alberguya, ben farklı bir alberguya yöneliyorum.

Bugün üçüncü kez üzerimi değiştirdim. Alberguede 120 kişilik duş sırası çok geç geldi. Islak ıslak sıra beklemek zorunda kaldım. Akşam yemeğim değişmiyor, hep çorba; yatma saati ise maksimum 22:00.

Yarın Tria Castella -Sarria etabını yürüyeceğim.

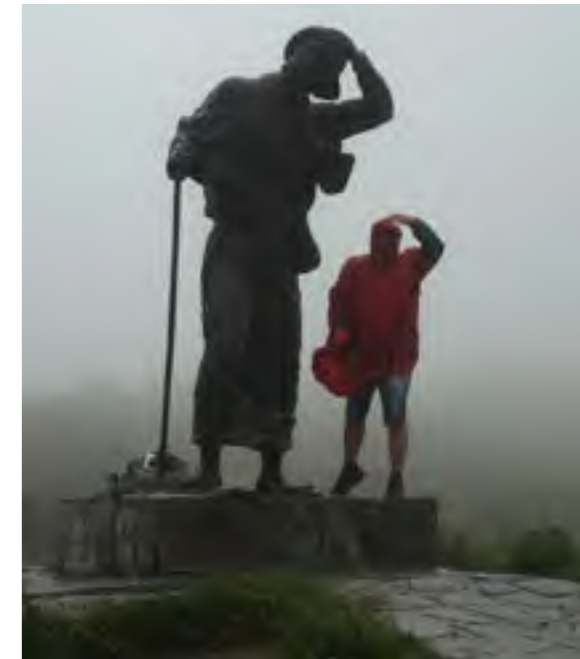
Bugün sabah 06:00'da kalktım, 06:30'a kadar çantayı topladım. Aşağı indiğimde kimsecikler yoktu, albergue boşalmış gibiydi... Yol başladı, tatlı bir eğimle yükseliyor. Galiçya'nın bu kadar yeşil olacağını hiç düşünmemiştim. Karadeniz'den daha yeşil bir orman ve yağmur bir türlü kesilmiyor.

Patika bozuk, ortasından su akıyor, etrafı çamur. Ayakkabıları kurutmasaymışım da olurmuş, ilk yarım saatte vıcık vıcık oldu. Sarria'ya uzun bir yol var; hava sisli, görüş mesafesi çok az, yükseldikçe sis artıyor. Yağışta panço

falan kâr etmiyor. Uzun dolambaçlı yolların sonunda, 22 km'den sonra, uzakta Sarria seçilir oldu.

Sarria'yı merak ediyordum; yaptığım araştırmalarda büyük bir manastırın olduğunu öğrenmişim, hacılar için kutsallığını da. Vakit bulabilirsem belki dolaşırım. Nihayet Sarria'dayım, "old city" dedikleri bölgede albergue arıyorum ama hiçbirinde yer yok. Gönüm burada kalmak istiyor ama şartlar müsait olmadığından yakınlarda görülen Barbedello'ya yürümeye karar verdim. Sarria'dan çıktığımda yine karşıma dik rampalar çıktı, iki saatlik yürüyüş sonunda Barbedolla'ya vardım. Küçük bir köy ve kalacak yer yok. Kendi kendime bir sonraki köye yürümeye karar verdim. Saat 16:00 gibi Barbadello'dan Morgade'ye doğru yola devam ettim; geniş platolardan sonra bir dağın yamacına yaslanmış üç beş haneli bir köy olan Morgade'ye vardım, nihayet kalacak bir yer buldum. Duş aldım. Sıranın olmaması iyi geldi, ama çok yorulmuşum. Bugün toplamda 33 km yürüdüm. Çorba içip yatmak iyi geldi.

Dün uzun bir yürüyüşten sonra, bugün Barbadello-Portmarin etabını yürüyeceğim. Bu yol doğal olarak kısaldı, 19 km görünüyor. Niyetim Port Marin'e erken varıp biraz keyif çatmak. Yol boş, benden başka yürüyen yok gibi; ama her an birileri ile karşılaşmak mümkün. Port Marin'e kadar patika bir yükseliyor bir alçalıyor, bugi bugi gibi. Öğleden sonra Port Marin'de olurum. Dünkü uzun yürüyüşten sonra bugün 19 km vasat gelecek, ama erken varacağım ve akşam da İspanya-Türkiye milli maçını televizyondan izleyebileceğim için mutluyum.

Akşam maçı Gerardlarla izleyeceğim. Yolda tanıştık. Katalonya bölgesinde yaşıyorlar ama ne İspanyolları kabul ediyorlar ne de Katalanları. İspanya'da küçük guruplar da var; hemen hemen hepsi ayrılıkçı fikir taşıyorlar. Gerardlar da onlardan, hatta bu akşam benimle birlikte Türkiye'nin kazanmasını istiyorlar. Akşam barda yerimizi aldık ama sonuç umduğumuz gibi olmadı, 3-0 mağlup olduk.

Bu sabah Port Marin'den ayrılırken kendimi çok iyi dinlenmiş hissediyordum ama daha yolun başında tırmanış başladı ve bitmek bilmiyor. Tırman tırman, merak ediyorum ne zaman bitecek. Hedefimde Palas Rei var, yaklaşık 27 km ötede. Yol uzun, ama keyifli. Uzun translarda çok uzun süre yalnız yürümek zorunda kalınıyor. Sıklımdan sonra mesafe önemli değil.

5 saatlik bir yürüyüşten sonra Portos Köyü'ne geldim. Yemeğin sonuna doğru yanıma Megan'la Rene geldiler. İkisi Amerika'dan yola birlikte çıkmışlar. Megan biraz zorlanıyor çok sigara içtiğinden, ama Rene sağlam yürüyor. Bana Palas Rei'de yer ayırıp ayırtmadığımı sordular. Ben için bu yönüyle çok ilgilenememiştım ama Barbaddello'da olanlar da yorucuydu. Bana yardımcı olabileceklerini söylediler ve telefonla alberguede yer ayırttılar.

Ayrıldık burada. Yürüyüş sırasında çok muhabbet olmuyor, herkes kendi ritminde yürüyor; ama mola yerlerinde ve aynı alberguede kalanlar arasında göz aşinalığı ve küçük muhabbetler oluyor. İnsanlar birbirlerine karşı nazik ve yardımsever çünkü tüm yürüyüşçülerin ortak bir amacı var: Peregrino olmak.

Palas de Rei'deki albergue çok kalabalıktı; duş sıram 72 olarak kayda alındı. Bayağı bir beklemeden sonra temizlenip paklanıp çarşıya çıktım. Çarşı, tanıdık yürüyüşçü simalarla doluydu. Bu yol yılda bir milyon yürüyüşçü ağırlıyor. Ortalama her gün Santiago de Compostela'ya 3-4 bin yürüyüşçü giriş yapıyor. Dünyanın en eski ve en kutsal yürüyüş yollarından biri French Way, ancak bu bölgede altı rota daha var.

Palas de Rei'de sabah 04:00'te kalktım. Hava aydınlanana kadar alın feneri le

yürüyeceğim. Megan, Rene ve Gerard ve ekibi derin uykudayken ben yola koyuldum.

Ortam karanlık ve patika yoğun yağıştan çamur deryası. Bir saatlik bir yürüyüşten sonra Ribodisa'ya olan uzaklığım 22 km idi. Daha önümde uzun bir yol vardı. Bugün yollarda karşılaştığım insanlar gözüme aşına değil, çünkü ben çok erken hareket ettim. Burada her yürüyüşçünün kendi biyolojik saati ile hareket ettiğini söyleyebilirim.

Giovanni de uyuyamayıp erken kalkanlardan; onunla tanışacağım varmış. Kendisi safkan İtalyan.

Giovanni ile ayrıldıktan sonra çok güzel bir köye varmışım, ancak köyün adını gösteren bir tabela yoktu. Bundan; köy çıkışında merhabalaştığımız, ki burada birbiriyle karşılaşan herkes "Buen Camino" demek zorundadır, Kanadalı çift de şikayetçiydi. Onlar da ismini bana sordular ve isimsiz ama güzel köyden ayrıldık.

Bu güzel köyden ayrıldıktan sonra 2 saat daha yürüdüm. Molaya ihtiyaç vardı ve mola demek; iletişim, sıcak içecek, dinlenme demektir. İlk önüme çıkan köy kafesinde bir kahveyle kendime geldiğimi hissettim. Herkes bu yürüyüşte en çok mola yerlerini sevmeye kadar 10 dakikayı geçmiyor çünkü

her gün katedilmesi gereken 27-30 km lik bir yol var.

Akşam üstüne doğru Ribodisa'ya vardım; kalacak yer, dinlenme derken nihayet iyi bir şeyler yiyebileceğim. Artık sona yaklaşıyorum. Ribodisa'dan sonra 41 kilometrelik yolum kaldı. Bugün 21 km, yarın 20 km yürüdüğümde Santiago de Compostela'da olacağım.

Bu sabah 04:30'da kalktım, çantayı yerleştirdim. Yola çıkışım 05:00'i buldu.

Önce Arzua'dan geçeceğim. Ribodisa'nın 2 km üzerinde yine yükseleceğim. Sis ve karanlık içinde alın lambasıyla yürüyüşe başladım. Yol boş, benim gibi erken kalkan önümde 2-3 kişilik bir grup yürüyor. 34. km taşına geldiğimde biraz soluklanmak için mola verdim.

Pedruosa'ya kadar Giovanni ile birlikte yürüyeceğiz ama Giovanni konuşmayı seviyor. Yolda karşılaştığımız herkesle mutlaka birkaç kelime de olsa konuşmaya çalışıyor. 40-50 metre önümüzde yürüyen kişinin yanına yaklaştığımızda Giovanni hemen tanışıyor. Adı Elena, yolu başından beri yürüyor fakat dizlerinde sorun olduğunu belirtiyor. Yarın öğlen Santiago meydanında buluşma sözü vererek ayrıldık. Son parkurda hiç kimse yanında hiç kimseyi istemiyor. Belki bunca günün

değerlendirmesini ayrı yapmak istiyor. Zaten ilk kez birlikte bu kadar uzun yürüdük. Yarın son parkuru yürüyeceğimiz için, geceyi uzatmadan kalacağımız yerlere döndük.

Pedrouso'dan sabah 05:30'da ayrıldım. Hava henüz aydınlanmadı, zaten gece 23:00'lere kadar aydınlık, alışmak biraz zorluyor.

Ay, dolunay; iki gündür inanılmaz güzellikte sabah yolu aydınlatıyor.

Köyden çıkış 20 dakika oldu ortalık sessiz; havada müthiş bir şey var. Sanırım içten içe duygusal yoğunluk artıyor. 19. km taşına geldiğimde durdum, klasik video çekimimi yaptım. Videoları günlük çekip parkuru anlatıyorum. Ben araştırırken Türkçe bir şey bulamadım, benden sonra geleceklere yardımcı olur belki diye umuyorum.

"Buen Camino!"

Buen Camino, selamlıyoruz. Gelen Ricardo, yolun ilk başlarında tanışmıştık, bir daha da karşılaşmamıştık. Kısmet son etaptaymış, birlikte yürüyoruz. Ricardo Madridli. O da Katalan düşmanı. İspanyollar enteresan, her 10 kişi toplandığında yeni bir ayrılıkçı grup demek.

Birlikte 11. km taşına kadar yürüyoruz. Bana Santiago'daki ritüellerden bahsediyor. Bu arada Ricardo'dan İspanyolcada "Ümit" nasıl söyleniyor onu öğreniyorum. Buradaki adım ESPERANZA, yani "Ümit" demek.

Ricardo bir bahane buldu, yolun kalan kısmını yalnız yürümek istediğini anladım. Aslına bakarsam ben de kalan kısmı yalnız yürümekten yanayım. Santiago'ya yalnız girmeliyim. Zaten bugün herkeste farklı bir duygusal yoğunluk var. Yol bitiyor, hem hüznün hem mutluluk hakim.

Bugün kilometreler hızla tükeniyor, hiç böyle olmamıştı. Ricardo'dan ayrıldıktan sonra Gozzo, yani sevinç tepesine kadar yol nasıl geçti anlamadım. Gozzo'dan aşağı bakıldığında Santiago muhteşem görünüyor. Katedral kasabanın tam ortasında ve devasa. Bu tepe hacılar için çok kutsal. Küçük bir şapelde herkes dua ediyor. Artık, insan burada, Santiago'da olduğunu hissetmeye başlıyor.

Oyalanmadan son kilometreleri yürüyerek kasabanın girişine geldiğimde tanıdık birkaç yüzle selamlaşıp fotoğraflar çekiyor, birbirimizi tebrik ediyoruz. Katedrale yürümek için kasabanın taş döşeli dar sokakların-

dan geçiyorum. Mermer taşlar o kadar parlak ki! Her gün üzerinden binlerce kişinin geçtiği bu tarihi kasabanın büyüülü bir havası var, onu derinden içime çekiyorum. Saat 13:00'e yaklaşıyor. Meydanda Giovanni, Gerrard, Luis, Yassa, Elena, Isabel, Ricardo, Megane, Rene ve yol boyunca muhabbetimiz olan yürüyüşçülerle buluşacağız.

Meydana geldiğimde bu kalabalığın içinde onları nasıl bulacağımı düşünürken, Giovanni'nin "Turcooo, Ümittt" diye seslendiğini duydum. Hepsi oradaydı. Her biriyle sarıldık, birbirimizi tebrik ettik. Hepimizin içinde haklı bir gururu taşımanın ifadesi yüzlerimize yansımıştı. Uzun bir yol yürünmüştü. İnsanın kendi içindeki derinliğe yürümesi gibi bir şey.

Akşam, yürüyüşü tamamlayanlar için gece eğlencesi vardı ve bu her akşam tekrarlanıyordu. Her gün binlerce kişi bu yolu yürümenin verdiği mutluluğu bir eğlence ile noktalıyordu. Yarın herkes kendi ülkesinin yolunu tutacağı için, bugün kimse birbirinden ayrılmak istemiyordu.

DÖRT EFSANE ÇEVRECİ VE “YÜRÜYEN KÖŞK”ÜN İNANILMAZ ÖYKÜSÜ

Metin ERDOĞAN

“Yurt dışı görevimden emekli olduğumda en büyük amacım, çok merak ettiğim ünlü dâhi Leonardo da Vinci’yi incelemektir; ancak o günlerde elimde geçen küçük bir kitap bu kararımı değiştirmeme neden oldu.

Kitapta, Atatürk’e ait ‘Yürüyen Köşk’ün öyküsü yer almaktaydı. Okuduklarım inanmadım ve zaman kaybetmeden Köşk’ü görmek için İzmir’den Yalova’ya gittim. Köşk’ü gezdim, çok etkilendim. Okuduklarımla gerçek olduğunu görünce, kendi kendime ‘Senin uğraş alanın belli olmuştur: Yürüyen Köşk’ dedim. O gün bu gündür bu konuda gönüllü olarak inceleme ve araştırmalar yapmaktayım.”

Dünyada ve ülkemizde ciddi bir çevre sorunu yaşanmaktadır. Küresel ısınma, kontrolsüz nüfus artışı, aşırı tüketim hevesi, yok edilen ormanlarımız ve eğitimsizlik sorunun önemli nedenlerini oluşturmaktadır.

Ne yazık ki, çevreye en çok zarar veren canlı insandır. Sorunun temelinde eğitimsizlik, bilgisizlik ve bilinçsizlik yatmaktadır. Tüm canlıların sağlığını tehlikeye atan bu evrensel soruna karşı el ele verip, özellikle gençlerimizde acilen çevre bilinci geliştirmek zorundayız.

Bu konuda mücadele için Türkiye olarak diğer ülkelere daha şanslı olduğumuz söylenebilir! Çünkü doğa sevgisi ve çevrecilik konularındaki

dünyaca önemli önderlerden en az 4 büyük çevreci insan bizim topraklarımızdan çıkmıştır. Başta ATATÜRK olmak üzere, MANİSA TARZANI, HALIKARNAS BALIKÇISI ve HAYRETTİN KARACA bu konuda bize yıllar önceden yol göstermektedir. Onların söylemlerini ve uygulamalarını çocuklarımıza anlatabilsek sorunu bir ölçüde çözebiliriz.

**Ne yazık ki,
çevreye en çok
zarar veren canlı
insandır.**

Kitabımda, Atatürk’ün çevrecilik yönüne ve günümüzde çevrecilik ve doğa sembolü olarak kabul edilen “Yürüyen Köşk” öyküsüne genişçe yer verdim. Amacım 20’li yıllardaki bu önemli öğretiyi tüm gençlerimize aktarmak ve onların doğa sevgisini uyandırmaktır.

Kısaca Atatürk’ün doğa sevgisi ve çevrecilik anlayışı:

Mustafa Kemal Atatürk’ü bizler bugüne kadar sadece iyi bir asker, devlet adamı ve reformcu olarak tanıdık. Oysa Atatürk’ün doğaya ve çevreciliğe dair 1920’li yıllardaki söylemlerine ve uygulamalarına bakılınca, kendisinin dünyanın belki de ilk çevreci devlet adamlarından biri olduğunu söyleyebiliriz.

Bilindiği gibi, dünyada “çevrecilik” anlayışı 70’li yıllarda gündeme gelmiştir. Atatürk ise, henüz 20-30’lu yıllarda doğa sevgisine ve çevreciliğe ilişkin söylemlerde bulunmuş ve somut projeler uygulamıştır. Örneğin; Atatürk’ün Atatürk Orman Çiftliği’nde biyoyakıt kullanması, kesilen bir iğde ağacı için ağlaması, çiftlikler kurması, ağaca, hayvanlara ve modern tarıma büyük önem vermesi yanında, ayrıca aşağıda anlatılan “Yürüyen Köşk” öyküsü vs. bunlardan sadece birkaçıdır.

Şimdi günümüzde doğa sevgisi için sembol olan ‘Yürüyen Köşk’ün inanılmaz öyküsünü hatırlayalım:

Atatürk 19 Ağustos 1929 günü “Ertuğrul” yatıyla Yalova’ya gelir. Amacı, kenti kasıp kavuran amansız sıtma hastalığını yerinde görmektir. Yalova ve Termal’de gereken incelemeleri yaptıktan sonra yatıyla İstanbul’a dönmek üzere yola çıkar. Yalova açıklarında seyrederken gözü tesadüfen bir ulu çınara takılır ve hemen karaya çıkar. Gölgesinde bir süre dinlendiği bu ulu çınardan çok etkilenir ve kendisine burada bir ev yapılmasını emreder. Yalova sahilinde, bugün keza Atatürk tarafından kurulan Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü içinde dörtgen planlı, iki katlı ve ahşap bir mütevazî Köşk yapılır. İnşaat 12 Eylül 1929 tarihinde (22 günde) tamamlanır.

Atatürk bir yıl sonra tekrar sahildeki Köşküne geldiğinde tesadüfen bah-

çıvanın ağacın bir dalını kesmekte olduğunu görmüştür. Bunu neden yaptığını sorduğunda bahçıvan “Paşam, bu dallar çatıya zarar vermektedir” cevabını alınca tarihe geçen şu emri vermiştir: “O dal kalacak, Köşk gidecek!” Bunun ne anlama geldiğini bahçıvan daha sonra anlayacaktır. Gazi’nin emriyle İstanbul’dan getirilen bir teknik ekip 08.08.1930 tarihinde (üç gün içinde) bu binayı raylar üzerinde 4 metre 80 santim doğuya kaydırır! Köşk’ün yaklaşık 5 metre kaydırılma çalışmalarına, yanında kız kardeşi Makbule Atadan, Vali Vekili Muhittin Üstündağ ve gazeteciler olduğu halde bizzat nezaret etmiştir.

Bu eylemle Atatürk kendi toplumuna ve dünya kamuoyuna; doğa sevgisi, çevre bilinci ve teknolojik beceri konularında mesajlar vermeyi amaçlamıştır!

Afet İnan hatıralarında Köşk’ün bahçesindeki ünlü Ulu Çınar için, “Atatürk’ün hayatını değiştiren ağaç” ifadesini kullanmıştır.

Gerçek adı “Millet Köşkü” olan binaya halk daha sonra “Yürüyen Köşk” adını verir. Şu an bu yapı bir doğa ve çevre sembolüdür ve Yalova’nın markasıdır. Günümüzde müze olarak kullanılan Köşk, Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarafından Türk halkına bağışlanmıştır. Köşk; 1999 Yalova depreminde hasar görmeyen sadece %15 binadan biri olarak halen sapaşlam ayakta durmaktadır! Çınar ise bugün 400 yaşındadır ve bir uzmanlar ekibi tarafından ülkemizin en önemli 4. Ağacı seçilmiştir.

UNESCO Dünya Kültür Mirasları Listesi’ne girmek için aday olan “Yürüyen Köşk” dünyada yerinden kaydırıldığı bilinen ilk binalardan biridir. Bir başka binanın taşınması olayına dünya, bundan tam 68 yıl sonra (1998) Amerika’da tanık olmuştur! Üstelik oradaki amaç Yalova’da olduğu gibi doğayı değil, sadece tarihi bir yapıyı korumaktır.

Yukarıda kısaca Atatürk’ün doğa sevgisini ve bir ağaç dalı kesmemek için kaydirdiği “Yürüyen Köşk”ün öyküsünü anlatmaya çalıştım. Bu konuların ayrıntısını “DÖRT EFSANE ÇEVRECİ” kitabımda bulabilirsiniz.

Daha sağlıklı bir çevre için el ele.

(Ayrıntılı bilgi için Facebook adresimiz: “ATATÜRK ve YÜRÜYEN KÖŞK”)

Mustafa Kemal Atatürk’ü bizler bugüne kadar sadece iyi bir asker, devlet adamı ve reformcu olarak tanıdık. Oysa Atatürk’ün doğaya ve çevreciliğe dair 1920’li yıllardaki söylemlerine ve uygulamalarına bakılınca, kendisinin dünyanın belki de ilk çevreci devlet adamlarından biri olduğunu söyleyebiliriz

Bayrağımız 8058 metrelik Gasherbrum 1 Dağı'nın zirvesinde dalgalandı

12 Temmuz 2019 tarihinde Pakistan'ın Karakorum Dağları'ndaki 8058 metrelik Gasherbrum 1 zirvesine Tunç Fındık, Adem Gül ve Güçlü Özen'den oluşan Türkiye Dağcılık Federasyonu Yüksek İrtifa Takımı başarılı bir tırmanış gerçekleştirerek zirveye ulaştı.

Dünyanın en yüksek 11. dağı olan Gasherbrum 1'in zirvesine oksijen desteği olmadan ve dağ üzerinde taşıyıcı (şerpa) kullanmadan çıkan ekibimiz, Türkiye Dağcılık Federasyonu'nun tarihindeki ilk 8000 metre üstü zirvesini gerçekleştirdiler. Aynı zamanda bu tırmanışla sporcumuz Tunç Fındık da 14x8000 projesindeki 13. zirvesini başarılı bir şekilde gerçekleştirdi.

Toplamda 45 gün süren faaliyet 8 Haziran 2019 günü ekibin Pakistan'ın başkenti İslamabad'a varışı ile başlayıp 23 Temmuz günü takımın Türkiye'ye dönüşü ile bitmiştir.

Kaynak: <https://www.tdf.gov.tr/20826/bayragimiz-8058-metrelik-gasherbrum-1-daginda-zirvesinde-dalgalandi/>

Üç Efsane

Tarih 16 Nisan 2019, Yer: Kanada, Howse Peak (3.295m), M16 Rotası (Steve House)

Genç yaşında yetenekleri sayesinde

ŞİMDİ TIRMANIŞ DEĞİL, TEMİZLİK ZAMANI

Yusuf Biltekin ve Mehmet Yıldız önderliğinde her yıl 1 Eylül - 1 Ekim tarihleri arasında uygulanması planlanan temizlik projesinin ilk yılı oldukça geniş bir katılım ile gerçekleşti. Her yıl daha da büyüyerek gerçekleşmesini

umduğumuz etkinlikte, içinde bulunmaktan zevk aldığımız doğanın temizlenmesi ve temiz kalmasına yardımcı olmak için tüm doğa severleri davet ediyoruz.

Nirmal "Nims" Purja 14/7 Projesi

Şimdiden dağcılık tarihinde kendine önemli bir yer edinmiş isim Nirmal Purja. Eski İngiliz ordusu mensubu Purja, 7 ay içerisinde tamamlamayı hedeflediği 8000 metrelik 14 zirveyi 6 ay 6 günlük bir sürede tamamlayarak kırılması çok zor bir rekora imza attı. İngiliz ordusunda 2003 yılında göreve başlayan Purja, bu proje için 2019 yılı başında görevinden ayrılmıştı.

ismini tüm dünyaya duyuran **David Lama**, "Kayadaki Sihirbaz" lakaplı, her disiplinde en iyiler arasında ismini bulduran **Hansjörg Auer** ve Lama ve Auer'e büyük saygı duyan, 2003 yılında babası tanınmış Amerikalı dağcı John Roskelley ile 20 yaşında Everest zirvesine ulaşan en genç Amerikalı dağcı olan **Jess Roskelley**.

ilk çıkışı 1999 yılında Steve House, Barry Blanchard ve Scott Backes tarafından yapılan M16 isimli rotadan zirve gerçekleştiren üçlünün dönüşte yakalandıkları çığ bir devrin sonuna geldiğinin işaretçisiydi adeta.

Kaza haberi duyulur duyulmaz görüşüne başvurulmuş kişilerden olan Reinhold Messner, en üst seviyedeki dağcılarının yarısının hayatını kaybettiğini belirtiyordu. Yaşayanların daha iyi oldukları için değil, daha şanslı oldukları için hayatta kaldıklarını öne sürüyordu. Aynı şekilde Peter Habeler, Tirol'deki Zillertal bölgesinde, Großer Mösele isimli dağda çığdan kurtulmasını şansa bağlıyordu. Baba Roskelley'nin de dile getirdiği gibi, M16 tarzı rotalarda tüm koşullar uygun değilse iş kâbusa dönüşmekteydi. Bir anlık şanssızlık her şeyi mahvedebilirdi.

Free Solo

2019 yılının En İyi Belgesel dalında Oscar ödülü olarak dikkatleri üzerine çeken 'Free Solo' belgeseli bu ödülün kısa bir süre önce BAFTA ödüllerinde "En İyi Belgesel" ödülünü kazanmıştı.

Jimmy Chin ve Elizabeth Chai Vasarhelyi'nin yönetmenliğini yaptığı 'Free Solo', Alex Honnold'un 3 Haziran 2017 tarihinde El Capitan üzerindeki Free-rider (VI, 5.13a, 900 metre, 33 ip boyu) rotasını serbest solo tırmanışını ve bu tırmanışa hazırlık sürecini konu alıyor.

Brad Gobrecht

2019 yılı içinde kaybettiğimiz bir diğer değer olan Brad Gobrecht, neslinin en önemli ve en iyi tırmanışçılarından birisiydi. Enerjisi ve renkli kişiliği ile

bilinen 31 yaşındaki Gobrecht, Monterey kenti yakınındaki El Potrero Chico bölgesinde tırmandığı dağdan inişe geçtiği sırada yaklaşık 300 metre düştükten sonra yaşamını yitirdi.

Tırmanış arkadaşı Aidan Jacobson, yaptığı açıklamada, Gobrecht ve kendisinin inişe geçtikleri sırada iplerinde bir problem olduğunu ve düşmeye başladıklarını söyledi.

Şans eseri kendisinin kayanın kenarındaki çalılıklara takıldığını ve yaralı olarak kurtulduğunu belirten Jacobson, ne yazık ki arkadaşının yaşamını yitirdiğini dile getirdi.

Ünlü tırmanışçı Alex Honnold, Instagram hesabından yaptığı paylaşımında, çok iyi bir kalbe ve ruha sahip Gobrecht için çok üzüldüğünü kaydederek, "Dağcılık dünyası gerçek bir ışık kaybetti." ifadesini kullandı.

ydsacademy Özel Yabancı Dil Eğitim Ltd.Şti
Genel İngilizce- YDS-YÖKDİL-Hazırlık-Tüm Okullar-Yurtdışı Eğitim
Tel: 444 9 937 info@ydsacademy.com www.ydsacademy.com

AlpinTur www.alpintur.com
Ağrı-Kaçkarlar-Kazbek-Demavent Dağı Turları
Danışma +90 535 440 7 440

Ekin Anadolu Lisesi www.ekin.k12.tr
8019/21 Sokak No:37 Çiğli-İZMİR
Seyrek Beldesi Menemen-İZMİR
Tel: 444 35 76

Fisio Terapia Egzersiz Eğitim Danışmanlığı
hulyaozlemsener@gmail.com www.fisioterapiaizmir.com
Tel : 0 232 232 32 22 Gsm: 0 532 694 47 39

Hanuman Paragliding www.hanuman.com.tr
Ölüdeniz Mh.227.Sok. No.2/A Fethiye/Muğla
İletişim : 0 252 616 78 79 - 0 553 836 73 00
info@hanuman.com.tr

Yusufeli-Yaylalar Köyü - Çamyuva Pansiyon
Çamyuva Pansiyon - İsmail-Nayim Altunay 0 535 402 53 41
Kaçkarlar-Altıparmak Dağları- Konaklama-Ulaşım-Market-Restoran

Niğde Aladağlar-Çukurbağ Köyü-www.taurusguesthouse.com.tr
Taurus Guest House Pansiyon - Ahmet Üçer
0 536 712 07 28 - +90 545 881 57 29

Alpin Outdoor www.alpinoutdoor.com
Dağcılık, Kayak ve Kamp Ekipmanları - Erzurum
Tel-Fax: 0 (442) 215 00 02

Kaçkarlar Kavrun Yaylası Şahin Pansiyon
Pansiyon-Cafe-Organizasyon-Rehberlik-Taşımacılık
(Yalçın ŞAHİN): 0 535 942 10 55

İllustrasyon: Ömer KAVAK

KAYAGRUBU.COM.TR

KAYA
SPORT

ZIPLINE
-AND EXTREME-

[f /KAYASAFETY](#) [in /COMPANY/KAYA-SAFETY](#) [t /KAYA_SAFETY](#) [yt /KAYASAFETY](#)

KAYA İŞ GÜVENLİĞİ ANONİM ŞİRKETİ GEBZE ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ
1000.SOKAK NO.1015 ÇAYIROVA, KOCAELİ, TURKEY WWW.KAYAGRUBU.COM.TR

Ege Endüstri

Kemalpaşa Cad. No:280

35060, Pınarbaşı – İZMİR, TURKEY

P: +90 232 491 14 00

www.egeendustri.com.tr

 facebook.com/egeendustri

 twitter.com/egeendustri

 linkedin.com/egeendustri

 info@egeendustri.com.tr

